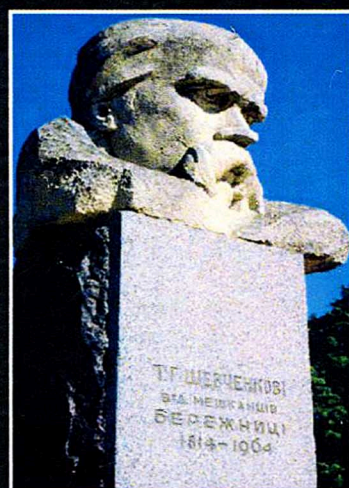
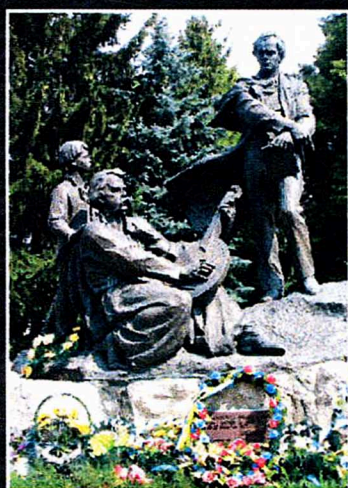

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ, МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Пам'ятники, пам'ятні знаки,
меморіальні дошки
Рівненської області**

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик

Рівне
Волинські обереги
2015

УДК 016:94(477.8)
ББК 91.9:63.3(4 Укр–4 Рів)
П 159

Пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки Рівненської області : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Л. М. Малишева, Н. М. Кожан ; наук. ред.: О. Л. Промська, О. П. Прищепа ; ред.: З. М. Тирак, Л. Г. Сахнюк ; відп. за вип.: В. П. Ярощук. – Рівне : Волин. обереги, 2015. – 186 с.

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик присвячений пам'ятникам, пам'ятним знакам, меморіальним дошкам Рівненської області.

У пропонованому виданні з найбільшою повнотою відображені відомості про документи, опубліковані з 1950-х рр. і до теперішнього часу. Вміщено інформацію про пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та анотаційні дошки, розміщені у населених пунктах відповідно до сучасного адміністративно-територіального поділу Рівненської області.

Покажчик адресований історикам, краєзнавцям, журналістам, викладачам, студентам гуманітарних вузів, всім, хто цікавиться історією краю, літературним та суспільним життям в історичній ретроспективі.

Укладачі:

Л. М. Малишева, головний бібліотекар відділу акумуляції краєзнавчих документів та бібліографії Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки;
Н. М. Кожан, завідувач відділом акумуляції краєзнавчих документів та бібліографії Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

Відповідальний за випуск:

В. П. Ярощук, директор Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки, кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України.

Наукові редактори:

О. Л. Промська, заступник директора з наукової роботи та автоматизації Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки, кандидат історичних наук;
О. П. Прищепа, доцент кафедри історії України Рівненського державного гуманітарного університету, кандидат історичних наук.

Редактори:

З. М. Тирак, завідувач відділом редакційно-видавничої роботи Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки;
Л. Г. Сахнюк, бібліотекар відділу редакційно-видавничої роботи Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

© КЗ «Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека» РОР, 2015

© Видавництво «Волинські обереги», 2015

ISBN 978-966-416-380-1

ВІД УКЛАДАЧІВ

Україна має надзвичайно багату культурно-історичну спадщину, в якій важливе місце посідають пам'ятки історії та культури, які є матеріалізацією суспільної пам'яті народу. В них – історія і пам'ять про видатні події, про непрості долі людей, про імена і назви, що дійшли до нас з глибини віків і мають дійти до майбутніх поколінь.

На Рівненщині збереглося багато пам'яток, які нагадують про минуле нашого краю. Кожна епоха залишила нам у спадщину пам'ятки, що зберігають в собі згадку про певні історичні події, що відбулися на території нашого краю, про визначних постатей, що так чи інакше вплинули на становлення й розвиток Рівненщини. За останнє двадцятиліття з'явилося багато пам'ятників, пам'ятних знаків та меморіальних дошок, пов'язаних з українською державністю та відновленими після замовчування сторінками нашої історії, її видатними особами; меморіалів, приурочених до сучасних подій. Пам'ятники, поширені на Рівненщині, – це обеліски, статуї, бюсти, скульптурні групи, колони, меморіальні та анотаційні дошки.

У 1987 р. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека уклала науково-допоміжний бібліографічний покажчик російською мовою «Памятники истории и культуры Ровенской области»¹, який у 1990 р. був доповнений однойменним бібліографічним списком літератури українською мовою за 1986–1990 рр.² На сьогодні виникла потреба у створенні доповненого бібліографічного посібника, який би включав документи за 1991–2014 рр. Було прийнято рішення укласти новий науково-допоміжний бібліографічний посібник, в якому б були акумульовані, систематизовані і упорядковані відомості про всі документи, які інформують про пам'ятки історії та культури Рівненської області, встановлені в усі періоди історичного розвитку краю.

У пропонованому науково-допоміжному бібліографічному покажчику з найбільшою повнотою відображені відомості про документи, опубліковані з 1950-х рр. і до теперішнього часу. Вміщено інформацію про пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та анотаційні дошки, розміщені в межах населених пунктів сучасного адміністративно-територіального поділу Рівненської області.

Врахована інформація про пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та анотаційні дошки, встановлені на території міста Рівне, в тому числі ті, які встановлені на внутрішніх територіях підприємств, установ і організацій.

Відбір документів закінчено 1 квітня 2014 р. Всі документи переглянуті *de visu*.

До бібліографічного покажчика включено бібліографічні описи книг, які повністю або частково присвячені пам'яткам Рівненської області, брошур,

¹ **Памятники истории и культуры Ровенской области** : науч.-вспом. библиогр. указ. / Ровен. гос. обл. универс. науч. б-ка, Ровен. обл. орг. Укр. о-ва охраны памятников истории и культуры ; сост.: П. И. Демчук при участии Н. П. Тимошук ; науч. консультанты: Г. В. Бухало, П. А. Савчук. – Ровно, 1987. – 105 с.

² **Пам'ятники історії і культури Рівненської області** : (бібліогр. список л-ри) / Ровен. держ. обл. універс. наук. б-ка ; склала: П. І. Демчук. – Ровно, 1990. – 19 с.

статей з видань, що продовжуються, тематичних збірників, журналів і газет, фотоальбомів українською і російською мовами.

Покажчик містить відомості про офіційні документи, наукові, науково-популярні, довідкові видання, мемуарну і художню літературу, бібліографічні покажчики.

Бібліографічний посібник складається з 4 основних розділів:

- офіційні документи;
- загальні праці про пам'ятники історії і культури Рівненської області;
- пам'ятники, пам'ятні знаки та меморіальні дошки м. Рівне, м. Кузнецовськ;
- пам'ятники, пам'ятні знаки та меморіальні дошки районів Рівненської області.

Матеріал у покажчику розміщений відповідно ділень сучасного адміністративно-територіального устрою Рівненської області 2009 р. за алфавітом назв районів, у межах районів – за алфавітом назв населених пунктів. У межах топографічних ділень бібліографічні записи згруповані за підрозділами: пам'ятники і пам'ятні знаки, меморіальні та анотаційні дошки, в яких спочатку розміщена інформація про пам'ятники, присвячені історичним подіям, потім – учасникам подій, видатним особам історії і культури. У межах розділів та підрозділів назви пам'ятників, меморіальних, анотаційних дошок, які присвячені історичним подіям чи персоналіям, розташовані за алфавітом назв та прізвищ осіб, яким вони встановлені.

Інформацію згруповано у відповідності до хронології подій в історії України. Акумульовано відомості про пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та анотаційні дошки, пов'язані з подіями і учасниками:

- Першої світової війни (1914–1918) та Української національної революції (1917–1921);
- Другої світової війни (1939–1945);
- подіям та діячам історії і культури.

У межах розділів, підрозділів бібліографічні записи розміщені в прямій хронології. Виключенням є розділ «Офіційні документи», в якому документи розміщені в зворотно-хронологічному порядку.

Бібліографічні описи здійснено відповідно до чинних стандартів: ДСТУ 7.1.2006 «Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила», ГОСТ Р 7.0.12–2011 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила».

До більшості описів додано анотації, які мають довідковий чи уточнюючий характер. Бібліографічний покажчик містить короткі інформаційні довідки про події та персоналії, яким присвячені пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки, подано прізвища авторів пам'ятників (дошки), дату їхнього відкриття.

Допоміжний апарат видання включає: алфавітний покажчик авторів і назв книг та інших матеріалів, алфавітний покажчик авторів пам'ятників, пам'ятних знаків та меморіальних дошок (скульпторів, архітекторів, художників), іменний покажчик осіб, яким присвячені пам'ятники, пам'ятні знаки та меморіальні дошки.

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик відображає великий пласт інформації про пам'ятники історії та культури Рівненщини, що може бути базою для подальшого їх вивчення, охорони та популяризації. Видання призначене науковцям, історикам, архітекторам, мистецтвознавцям, краєзнавцям та всім, кому цікаво більше дізнатися про пам'ятки історії рівненського краю.

Лідія Малишева,
головний бібліотекар відділу акумуляції
краєзнавчих документів та бібліографії
Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

Неоніла Кожан,
завідуюча відділом акумуляції
краєзнавчих документів та бібліографії
Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

ВСТУПНА СТАТТЯ

В інформаційному просторі сучасної України важливу функцію по збереженню історичної спадщини виконують пам'ятки – унікальні витвори матеріальної та духовної культури народу. Поміж них чільне місце займають пам'ятки історії та культури, якими виступають споруди і місця, пов'язані з виробничою, громадською, державною і культурною діяльністю людей. Зазвичай такі об'єкти мають історичну, наукову, культурну, архітектурну чи художню цінність і потребують охорони в інтересах усього суспільства.

Пам'ятки історії та культури служать джерелом для пізнання минулого Рівненського краю як складової історичної Волині та України, стверджують у свідомості людей відчуття приналежності до національної культури, водночас демонструють вклад титульного українського етносу та інших народів, які здавна проживали на цій землі, до світової культури. А для цього потрібно володіти знанням про них, розуміти обставини їх з'яви у той чи інший історичний період.

Значно полегшує пошук інформації про пам'ятки історії та культури Рівненської області науково-допоміжний бібліографічний покажчик, підготовлений творчим колективом Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки. Оскільки видова палітра пам'яток історії та культури на території сучасної Рівненської області достатньо широка, укладачі покажчика літератури свідомо звузили їх предметне поле, зосередившись на акумуляції інформації лише про скульптурні композиції, пам'ятники, бюсти, меморіальні дошки на честь визначних історичних подій та особистостей, а також про пам'ятні місця й поховання (окремі та братські могили).

У чому відмінність презентованого бібліографічного покажчика від двох попередніх спорідненої тематики, підготовлених колективом цього провідного бібліотечного закладу Рівненщини на рубежі 80–90-х рр. минулого століття? Услід за українською спільнотою вітчизняне пам'яткознавство за цей час пройшло складний шлях переосмислення пріоритетів в увічненні минулого. Відтак з'явилися нові групи пам'яток, пов'язані із державотворенням, громадським життям та боротьбою за незалежність Української держави. Особливої дослідницької уваги у пам'яткознавстві потребували такі події бурхливого ХХ століття, як Українська національна революція 1917–1920-х рр. та Друга світова війна. Адже в радянський час в силу ідеологічних настанов у монументалістиці Рівненщини не могло бути місця національно-визвольним змаганням.

Водночас такий погляд на українську історію, закарбований у нових пам'ятках історії та культури, стверджувався у протистоянні із пам'яткоохоронними об'єктами радянської доби. Цей перехідний відтинок нашої історії був позначений «війною пам'ятників», що вимагало від упорядників бібліографічного покажчика фіксації інформації як про нові ініціативи у пам'яткознавчій роботі, так і про долю пам'яток історії та культури попередньої радянської доби.

Головне завдання науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки Рівненської області» – зорієнтувати користувачів у широкому обсязі джерел та літератури із обраної тематики. А висновки про стан і подальші перспективи пам'яткознавчої і пам'яткоохоронної роботи, сподіваємося, зроблять ті, хто продуктивно використає наявну у покажчику інформацію. Для реалізації саме таких завдань і задумувалася ця бібліографічна праця.

*Олена Прищеп,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії України
Рівненського державного гуманітарного університету*

ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ РІВНЕНЩИНИ: ВИВЧЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ

Пам'ятки історії та культури – унікальні свідчення історичного шляху, пройденого людською цивілізацією. У них знайшли матеріалізоване втілення творчий геній і натхненна праця минулих поколінь, які відображають закономірності історичного процесу.

Рівненщина багата на історичні події, які увічнені у пам'ятках. До нашого часу на території області збереглися сотні пам'яток історії і культури. Серед них: будинки, споруди, окремі поховання, місця масових поховань військовослужбовців (у тому числі іноземців) та мирних громадян, які загинули у війнах, внаслідок депортації та політичних репресій, місця бойових дій, визначні місця, які пов'язані з важливими історичними подіями, з життям і діяльністю відомих осіб. Чимало пам'ятників монументального мистецтва присвячено видатним подіям і постатям, які є цікавими з наукової, історичної, культурної та мистецької точки зору.

У 2014 році в Рівненській області на державному обліку перебувало 1760 пам'яток історії та 84 монументального мистецтва.

За останні роки до переліку нововиявлених об'єктів історико-культурної спадщини включено 36 пам'яток історії та 8 монументального мистецтва.

Перші пам'ятки були взяті на державний облік у 1970 році. Більшість з них – об'єкти, пов'язані з подіями Другої світової війни: пам'ятники воїнам-землякам, могили загиблих воїнів і мирних жителів. На сьогоднішній день на території Рівненської області на державному обліку перебуває 166 місць поховань військовослужбовців. Протягом 80-х років ХХ століття цей список постійно поповнювався новими об'єктами.

Значну частину пам'яток історії складають меморіальні дошки. Найбільше їх встановлено у м. Рівне та м. Дубно. Зокрема у м. Дубно лише у 2002 році було взято на облік 8 меморіальних дошок, які пов'язані з діяльністю відомих постатей (Ігор Свешніков, Тадеуш Чацький, Антоній Мальчевський, М. Боришкевич та ін.).

Багато пам'ятників історії та культури, присвячених відомим культурним, громадським та військовим діячам, встановлено як в обласному, так і у районних центрах. Заслужують на увагу пам'ятники: Уласу Самчуку (м. Рівне, м. Здолбунів), Т. Г. Шевченку (м. Рівне, м. Дубно), Климусу Савуру (м. Рівне), українським козакам і селянам (с. Пляшева Радивилівського району), князям Острозьким (м. Острог), Миколі Островському (с. Вілія Острозького району), пам'ятний знак на честь загиблих в локальних війнах (м. Рівне) та багато інших. Найбільш пошановане ім'я Тараса Григоровича Шевченка.

Однак перелік не вичерпується офіційно зареєстрованими пам'ятками, оскільки в процесі обстеження виявляються нові об'єкти культурної спадщини, які потребують опису та взяття на облік. З перших років незалежності України до списку пам'яток внесені нові об'єкти, пов'язані з подіями Першої та Другої світових війн, національно-визвольним рухом, місцями масового знищення громадян єврейської національності.

Пам'ятники, як історичні об'єкти використовується в екскурсійних, туристичних маршрутах, а також є місцем по вшануванню історичної пам'яті. Вивчення та збереження об'єктів історико-культурного спадщини має важливе значення для становлення національної свідомості та національної ідеї молодій Українській держави.

*Ірина Васильєва,
завідувач відділом охорони культурної спадщини
Рівненського обласного краєзнавчого музею*

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

1. **Конституція України** : (витяг) : (Відомості Верховної Ради, 1996, № 30, ст. 141) // Пам'яткознавство : правова охорона культур. надбань : зб. док. / Ін-т культурології акад. мистец. України ; упоряд.: Л. В. Прибега, М. М. Яковина [та ін.]. – К., 2009. – С. 26–27.

Статті Конституції України № 54, 66, 137, 138, пов'язані з охороною культурної спадщини.

2. **Про охорону культурної спадщини** : Закон України : (Відомості Верховної Ради, 2000, № 39, ст. 333) // Пам'яткознавство : правова охорона культур. надбань : зб. док. / Ін-т культурології акад. мистец. України ; упоряд.: Л. В. Прибега, М. М. Яковина [та ін.]. – К., 2009. – С. 40–71.

Закон України «Про охорону культурної спадщини», який був прийнятий 8 червня 2000 року.

3. **Про занесення пам'яток історії, монументального мистецтва та археології національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України** : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1761 // Пам'яткознавство : правова охорона культур. надбань : зб. док. / Ін-т культурології акад. мистец. України ; упоряд.: Л. В. Прибега, М. М. Яковина [та ін.]. – К., 2009. – С. 184.

4. **Охрана памятников истории и культуры** : зб. док. – М. : Сов. Россия, 1973. – 191 с.

5. **Законодавство про пам'ятники історії і культури** : зб. нормат. актів. – К. : Політвидав України, 1970. – 464 с.

6. **Радянська Ровенщина, 1939–1959** : док. й матеріали. – Л. : Кн.-журн. вид-во, 1962. – 431 с.

7. **Культурне будівництво в Українській РСР** : найважливіші рішення Комуніст. партії і Рад. уряду : зб. док. – К., 1960–1961. – Т. 1–2.

Про впорядкування на Рівненщині братських могил і увічнення пам'яті воїнів, які полягли в боротьбі за визволення і незалежність України. Т. 1. – С. 663 ; Т. 2. – С. 32–33.

ЗАГАЛЬНІ ПРАЦІ ПРО ПАМ'ЯТНИКИ НА РІВНЕНЩИНІ

8. **Історія міст і сіл Української РСР** : в 26 т. [Т.] Ровенська область. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1973. – 655 с. – Геогр. покажч.: С. 640–651.

9. **Історія українського мистецтва** : в 6 т. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1966–1970. – Т. 1–6.

10. **История искусств народов СССР** : в 9 т. – М. : Изобраз. искусство, 1971–1982. – Т. 1–9.

В багатотомних виданнях вміщений матеріал про пам'ятки, створені в різні історичні періоди, в т.ч. про пам'ятники на території Рівненщини.

11. **Советский Союз** : геогр. описание : в 22 т. [Т.] Украина. Районы. – М. : Мысль, 1969. – 357 с.

Коротка характеристика пам'ятників міст Рівне, Дубно, Острог. – С. 218–220.

12. **Ровенщина** : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1976. – [175 с. іл. і тексту].

Зображення пам'ятників Рівненщини. – С. 13, 39, 41, 43–57, 115.

13. **Дем'янчук Г. Над Горинь-рікою** : путівник по турист. маршруту / Г. Дем'янчук. – Л. : Каменярь, 1977. – 88 с. : іл.

14. **Туристскими маршрутами України** : фотопутіводитель. – К. : Мистецтво, 1978. – 288 с.

Про Рівненщину. – С. 201–207.

15. **Шляхами комсомольської слави** : довідник. – К. : Молодь, 1979. – 464 с.

Короткі відомості про пам'ятники комсомольцям Рівненщини. – С. 338, 340–343, 345, 347–348.

16. **Сербін Г. Ровенщина туристська** : путівник / Г. Сербін. – Л. : Каменярь, 1980. – 166 с. : іл.

В путівнику коротко розповідається про найвідоміші пам'ятники області.

17. **Памятники истории и культуры Украинской ССР** : каталог-справочник / Ин-т истории АН УССР, Укр. об-во охрани памятников истории и культуры. – К. : Наук. думка, 1987. – 735 с.

Про пам'ятники Рівненської області. – С. 426–440.

18. **Пащук І. Г. Літературно-краснзнавча енциклопедія Рівненщини** / І. Г. Пащук. – Рівне : Волин. обереги, 2006. – 212 с.

Міститься інформація про видатних діячів, яким відкрито пам'ятники та меморіальні дошки на Рівненщині: Т. Г. Шевченку. – С. 202 ; І. Я. Франку. – С. 191 ; М. Островському. – С. 137 ; І. Свєшнікову. – С. 160 ; М. Смотрицькому. – С. 168 ; О. Телізі. – С. 178 ; Т. Чацькому. – С. 197 ; П. З. Андрухову. – С. 7 ; О. Богачуку. – С. 20 ; А. Грицаю. – С. 49 ; В. Короленку. – С. 87 ; О. Ольжичу. – С. 135 ; «Пересопницькому Євангеліє». – С. 143 ; У. Самчуку. – С. 158.

19. **Сербін Г. Ровенщина** : іст.-краєзн. нарис / Г. Сербін. – Л. : Каменярь, 1970. – 244 с.

У виданні вміщена інформація про історію міст і сіл області. Значну увагу приділено пам'ятникам.

20. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – 80 с.

21. **Нариси історії Ровенської обласної партійної організації** / В. І. Вишнякова, М. О. Гарматюк, П. В. Йова [та ін.] ; редкол.: О. Г. Мартинова (голова) [та ін.]. – Л. : Каменярь, 1981. – 264 с.

Про пам'ятки історії області. – С. 168, 171.

22. **В пам'яті народній**. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – 399 с.

Про пам'ятники, встановлені на території Рівненщини на честь подій і учасників Другої світової війни. – С. 272–283.

23. **Славою овіяні** : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

У збірнику міститься інформація про пам'ятники комсомольцям, встановлені на території Української РСР, зокрема і на території Рівненщини.

24. **Стешенко О. Л. Всенародне надбання** / О. Л. Стешенко. – К. : Рад. шк., 1989. – 62 с.

Видання містить інформацію про пам'ятники, встановлені на території Рівненської області.

25. **Тронько П. Т. Увічнення історії України** / П. Т. Тронько, В. А. Войнарович. – К. : Наук. думка, 1992. – 273 с. : іл.

Аналіз основних етапів здійснення на Україні монументальної пропаганди (1917–1990). Про Рівненську область. – С. 31, 53, 67, 83, 141, 142, 145, 173, 239, 245.

26. **Васильєва І. Пам'ятники монументального мистецтва та історії Рівненської області, які увічнюють ім'я Т. Г. Шевченка** / І. Васильєва // Наукові записки / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2014. – Вип. 12, ч. 1 : матеріали наук. конф. присвяч. 200-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – С. 90–95.

26 а. **Скальський А. Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка: історія створення пам'ятників Кобзареві на Рівненщині** / А. Скальський // Даруй словам святу силу : альманах до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка / Рівнен. Мала АН учнівської молоді. – Рівне : Брегін А. Р., 2014. – С. 82–108.

Фото пам'ятників Кобзареві. – Вкладка.

27. **Бадяк В. П. Увічнення засобами монументального мистецтва революційної боротьби західноукраїнських трудящих** / В. П. Бадяк // Укр. іст. журн. – 1979. – № 9. – С. 125–131.

Про пам'ятники Рівненщини. – С. 127–128, 131.

28. **Бадяк В. Лицарям революції** / В. Бадяк // Пам'ятники України. – 1981. – № 1. – С. 51–53.

Міститься інформація про пам'ятники учасникам громадянської війни, встановлені на території Рівненщини.

29. **Гапончук Г. В серці закликком лунають** / Г. Гапончук // Пам'ятники України. – 1983. – № 2. – С. 38–40.

Про пам'ятники та меморіальні дошки, встановлені на честь бійців за радянську владу на Рівненщині.

30. **Пам'ятники героям [комсомольцям Ровенщини]** // Зміна. – 1984. – 9 черв.

31. **Поліщук Я. Пам'ятники Великому Кобзареві** / Я. Поліщук // Червон. прапор. – 1987. – 7 берез.

32. **Поліщук Я. У пошані нащадків** / Я. Поліщук // Сл. правди [Рівне]. – 1987. – 6 берез.

33. **Афонішева К. Монументи пам'яті** / К. Афонішева // Зоря [Млинів]. – 1989. – 4 берез.

34. **Баталов В. Борги наші** / В. Баталов // Червон. прапор. – 1989. – 1 лют.

Про необхідність збереження пам'яток історії та культури Рівненщини.

35. **Біляшівський Б. Ровенські образки** / Б. Біляшівський, Ю. Тюрін // Пам'ятники України. – 1989. – № 4. – С. 20–22.

Про пам'ятки історії і культури області.

36. **Лящук В. О. Історія – це пам'ять** / В. О. Лящук ; розмовляв І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 1992. – 18 квіт. – С. 5.

Розмова з заступником голови обласного товариства пам'яток історії та культури В. О. Лящуком про роботу товариства по поверненню історичних і культурних цінностей народу. Подана інформація про пам'ятники м. Рівне.

37. **Шолудько М. Промовляє вічність пам'ятними спорудами** / М. Шолудько ; розмовляла В. Настіна // Вільне сл. – 2000. – 9 лют. – С. 3.

Бесіда з начальником містобудування та архітектури облдержадміністрації М. Шолудьком про пам'ятки історії, культури, архітектури в Рівненській області.

38. **Стельмашук С. Пам'ятники і книги** / С. Стельмашук // Вісті Рівненщини. – 2008. – 25 квіт. – С. 4.

Умови розгляду клопотань щодо спорудження пам'ятників і монументів за рахунок коштів обласного бюджету, затвердженого на засіданні постійної комісії Рівненської обласної ради з питань духовності, культури та соціальної політики.

39. **Дутко П. Рівненщина пам'ятає своїх героїв** / П. Дутко // Волинь. – 2008. – 10 жовт. – С. 11.

На Рівненщині встановлено понад 200 пам'ятників та пам'ятних знаків воїнам УПА.

40. **Коваль Т. Від пам'ятників Леніну на Рівненщині залишилися лише документи** / Т. Коваль // Ого. – 2010. – 22 квіт. – С. 4.

На Рівненщині було споруджено 248 пам'ятників Володимиру Ульянову (Леніну).

Скульптори, архітектори пам'ятників та меморіальних дошок

41. **Данилов Олександр** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 24.

Автор і виконавець меморіальних дошок Уласу Самчуку (Дермань), Богдану Хмельницькому (Корець, Клевань), Симону Петлюрі (Рівне), «Загиблим воїнам в роки війни» (Рівне), пам'ятних знаків загиблим воїнам-односельцям у селах Рівненщини.

42. **Євтушенко Олександр** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 26.

Автор і виконавець меморіальних дошок Мелетію Смотрицькому в Дерманському монастирі (1990), В. Г. Короленку на будинку Рівненського краєзнавчого музею (колишньої гімназії, де навчався письменник; 1991).

43. **Йориш Михайло** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 32.

Автор і виконавець меморіальних дошок Т. Г. Шевченку (Корець, 1989), Валер'яну Поліщуку (Млинів, 1989), Борису Тену (М. Хомичевському) (Дермань, 1988); пам'ятника-погруддя Гулі Корольової (Рівне, 1977).

44. **Петухов Володимир** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 52.

Автор меморіальної дошки поету Олегу Ольжичу (Кандибі) (Рівне, 1992), пам'ятника «Воїнам-афганцям» (Рівне, 1999; у співавторстві з М. Сіваком).

45. **Подолець Петро** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 54.

Автор пам'ятника Т. Г. Шевченку (Рівне, 1999; у співавторстві), пам'ятного знаку «Муза» (Рівне, 2000, Рівненський державний гуманітарний університет), пам'ятника Т. Г. Шевченку (м. Сарни, Рівненська обл., 1991; у співавторстві), Симону Петлюрі (Рівне, 2003; у співавторстві).

Фото пам'ятників Т. Шевченку (Рівне), Симону Петлюрі (Рівне), «Муза» (Рівне). – С. 55.

46. **Петро Подолець** : [буклет]. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – 18 с.

Фото пам'ятника Т. Г. Шевченку (Рівне, співавтор В. Стасюк), пам'ятника Т. Г. Шевченку (м. Сарни, співавтори В. Стасюк, В. Шолудько), «Муза» (м. Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет), пам'ятника Симону Петлюрі (м. Рівне).

47. **Сівак Микола** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 64.

Автор пам'ятників Бульбі-Боровцю (м. Березне, 2005), воїнам-афганцям (Рівне, 1999).

48. **Стасюк Володимир** // Художники Рівненщини : альманах / авт. тексту, ред. і упоряд. Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2008. – С. 66.

Автор пам'ятників Т. Г. Шевченку (Рівне, 1999), Симону Петлюрі (Рівне, 2003), Богоматері (2003).

Фото пам'ятників Т. Г. Шевченку, Симону Петлюрі (Рівне).

48а. **Столярчук Б. Й. Митці Рівненщини** : енциклопед. довід. / Б. Й. Столярчук. – Рівне : Ліста, 1997. – С. 35–117.

В довіднику міститься інформація про скульпторів і архітекторів Рівненщини.

Бібліографічні посібники

49. **Література про Ровенську область** : бібліогр. покажч. / Ровен. держ. обл. б-ка. – Ровно, 1973–1985.

50. **Библиографический указатель документов, материалов и библиографических пособий о памятниках истории и культуры Украинской ССР** / Гос. ист. б-ка УССР ; сост. Л. А. Балацкая. – К., 1983. – 48 с.

51. **Навіки в пам'яті народній** : бібліогр. покажч. / Ровен. держ. обл. б-ка ; уклад. Р. Д. Стучинська. – Ровно, 1983. – 73 с.

52. **Визначні і пам'ятні місця України** : реком. бібліогр. покажч. / [уклад.] Е. Беляєва, В. Костира, В. Патока. – К. : Політвидав України, 1984. – 64 с.

Рівненська область. – С. 40–41.

53. **Новини краєзнавчої літератури** : [щоквартальник] / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка. – Рівне, 1986–2014.

54. **Памятники истории и культуры Ровенской области** : науч.-вспом. библиогр. указ. / Ровен. гос. обл. універс. науч. б-ка, Ровен. обл. орг. Укр. о-ва охорони пам'ятников истории и культуры ; сост.: П. И. Демчук при участии Н. П. Тимошук ; науч. консультанты: Г. В. Бухало, П. А. Савчук. – Ровно, 1987. – 105 с.

55. **Пам'ятники історії і культури Ровенської області** : (бібліогр. список л-ри) / Ровен. держ. обл. універс. наук. б-ка ; складала: П. І. Демчук. – Ровно, 1990. – 19 с.

56. **Одвічні джерела : Острогу – 900** : бібліогр. покажч. / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: П. І. Демчук, М. П. Манько, Н. П. Тимошук ; наук. консультанти: Ковальський М. П., Міляевич І. В. – Рівне : Волин. береги, 2000. – 192 с.

57. **Улас Самчук: «Волинь» – моє вірую й ісповіую...** : біобібліогр. покажч. до 100-річчя від дня народж. У. Самчука / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад.: Демчук П. І. ; наук. ред.: Міляевич І. В. ; рецензент: Жив'юк А. А. – Рівне : Волин. береги, 2005. – 68 с. : іл. – (Серія «Славетні земляки»).

Пам'ятники та меморіальні дошки, встановлені у Рівному, Здолбунові, Дубні, Дермані. – С. 52–53.

58. Пам'ять століть: Магдебурзькому праву Дубна 500 років : наук.-допом. покажч. / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад.: Кожан Н. М., Демчук П. І. ; наук.-бібліогр. редагування: Мілясевич І. В. ; ред.: Сахнюк Л. Г. – Рівне : Брегін А. Р., 2008. – 141 с.

Розділ «Пам'ятники історії і культури». – С. 111–114.

59. Вулиці міста Рівне : реком. список л-ри / Центр. міська б-ка ім. Короленка ; уклад. Л. О. Грищук. – Рівне : Волин. береги, 2008. – 90 с.

60. Пересопницьке Євангеліє : покажчик документних джерел : до 450-річчя створення Пересопницького Євангелія / Рівненська держ. обл. б-ка ; уклад. Н. М. Кожан, Л. М. Малишева ; наук. ред. І. В. Мілясевич ; ред. Л. Г. Сахнюк. – Рівне : Волин. береги, 2011. – 82 с.

61. Почесні громадяни міста Рівного : реком. покажч. л-ри / Центр. міська б-ка ім. Короленка ; уклад.: Л. О. Грищук, І. В. Вольф. – Рівне, 2013. – 38 с.

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

м. РІВНЕ

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

Загальні праці

62. Ровно 700 років, 1283–1983 : зб. док. і матеріалів. – К. : Наук. думка, 1983. – 200 с.

63. Молчанов О. П. Ровно : іст.-архит. нарис / О. П. Молчанов. – К. : Будівельник, 1973. – 80 с. : іл.

64. Сербін Г. Ровно : ілюстр. путів. / Г. Сербін. – Л. : Каменярь, 1977. – 40 с. : іл.

65. Ровно // Искусство стран и народов мира. Архитектура. Живопись. Скульптура. Графика. Декоративное искусство : краткая худож. энцикл. – М., 1978. – Т. 4. – С. 591.

66. Сербін Г. Серце оновленого краю // Ровенщина туристська : путівник / Г. Сербін. – Л., 1980. – С. 41–62.

67. Поліщук Я. Що увічнюємо, панове? / Я. Поліщук // Сім днів. – 1994. – 10–16 трав. – С. 4–5.

Про пам'ятники міста (від перших, встановлених у 30-х рр., і до 90-х рр. ХХ ст.), їх історичну цінність, актуальність. Фото А. Похилюка.

68. Бухало Г. Пам'ятки історії та культури Рівного // Рівне. Вулиці, майдани, проспекти : корот. довід. / Г. Бухало, В. Матійченко. – Рівне : Волин. береги, 2000. – С. 109–111.

Перелік назв пам'ятників та пам'ятних знаків, встановлених у місті. Подана інформація про рік встановлення, вказані прізвища скульпторів, архітекторів.

69. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – 115 с.

Міститься інформація про пам'ятники м. Рівне.

70. **Несенюк М. Пам'ятники та назви вулиць** // Рідне місто. Те що пам'ятаю / М. Несенюк. – Рівне : ДМ, 2009. – С. 29–32.

Про пам'ятники Сталіну, Леніну, Шевченку, які були встановлені в Рівному.

71. **Ровно** : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1967. – 94 с. : іл.

72. **Ровно** : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1979. – 48 с. : іл.

73. **Ровно** : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1983. – 111 с. : іл.

Вміщені зображення пам'ятників м. Рівне.

74. **Харват О. Рівне. На межі тисячоліть** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – 136 с.

С. 111: Стела з зображенням ордена Трудового Червоного Прапора, яким було нагороджене м. Рівне з нагоди 700-річчя його заснування (1983). Встановлена на Привокзальній площі.

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ, пов'язані з подіями і учасниками Першої світової війни (1914–1918) та Української національної революції (1917–1921)

75. **Шляхами комсомольської слави** : довідник. – К. : Молодь, 1979. – 464 с.

Короткі відомості про пам'ятники комсомольцям Рівненщини. – С. 338, 340–343, 345, 347–348.

76. **Вальчук П. Місто вшановує героїв** / П. Вальчук // Зміна. – 1987. – 7 листоп.

77. **Іванчук Л. Сторінки нашої історії** / Л. Іванчук // Червон. прапор. – 1987. – 6 листоп.

78. **Киян Е. Історія – поруч** / Е. Киян // Червон. прапор. – 1987. – 12 верес.

79. **Киян Е. Свідки історії** / Е. Киян // Зміна. – 1987. – 20 жовт.

80. **Плужняк Г. Квіти на мармурі** / Г. Плужняк // Червон. прапор. – 1987. – 8 квіт.

Про пам'ятні місця м. Рівне, пов'язані з революційними подіями 1917 р. і періоду громадянської війни.

81. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Пам'ятний знак на могилі загиблих воїнів у Першій світовій війні (Дубенське кладовище, 2006). – С. 278.

Братська могила воїнів Першої кінної армії (Дубенське кладовище). – С. 287.

Див. також № 16, 28.

Учасникам Брусиловського прориву

Ім'ям генерала російської армії Олексія Брусилова названо контрнаступ російських військ Південно-Західного фронту (1916 р.) під час Першої світової війни, який відбувався на території сучасних Рівненської та Волинської областей. У м. Рівне на території військового містечка у 1915 р. розміщувався штаб 8-ї армії, а згодом штаб Південно-Західного фронту під командуванням О. Брусилова. Перебували тут і польові шпитали. У 2005 р. на братській могилі учасників Брусиловського прориву на Дубенському кладовищі і по вул. Білій встановлено пам'ятні знаки – Хрести.

82. **Басараба В. Данина пам'яті і шани** / В. Басараба // Вільне сл. – 2005. – 13 верес. – С. 3.

83. **Колодяжний М. Учасникам Брусиловського прориву** / М. Колодяжний // Вісті Рівненщини. – 2005. – 14 верес. – С. 1.

Про відкриття пам'ятного знаку.

84. **Брусиловський прорив на Волині** : факти, цифри, дати, документи, матеріали, карти, телеграми, мемуари, фотографії, раритети / упоряд. І. Пасюка. – Луцьк : Твердиня, 2006. – 96 с.

85. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 56.

86. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 8.

Богомолов Михайло Михайлович (1887–1940) –

учасник Першої світової війни. Ескадрон Першої Кінної армії під його командуванням брав участь в бойових діях в районі м. Рівне під час радянсько-польської війни 1920 р. У вересні 1939 р. танкісти М. Богомолова брали участь у приєднанні західноукраїнських земель до складу СРСР.

У 1940 р. у Рівному у сквері Піонерському (колишня вул. Першого травня, сучасна – П. Могили) був встановлений пам'ятник М. М. Богомолову на його могилі. На постаменті, складеному з гранітних глиб, стоїть бетонний радянський легкий танк БТ-5 зменшений приблизно у 2,5 рази. Автор – польський скульптор Л. Барвицький.

87. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 24–25.

88. **Гапончук Г. Червоний витязь** : [фото] / Г. Гапончук // Зміна. – 1980. – 7 листоп.

89. **Бухало Г. Пам'ятник комдиву Богомолову** / Г. Бухало // Сл. правди [Рівне]. – 1986. – 9 лют.

90. **Бухало Г. На честь героя громадянської** / Г. Бухало // Зміна. – 1988. – 17 верес.

Про історію встановлення першого пам'ятника М. М. Богомолу.

91. **Харват О. Я люблю своє місто** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 78.

Див. також № 67.

Дундич Олеко (1896–1920) –

учасник Першої світової війни, командир 36-го кавалерійського полку 6-ї кавалерійської дивізії Першої Кінної армії. Загинув у серпні 1920 р. у ході наступу кавалерійських частин Південно-Західного фронту в районі м. Рівне. Похований у міському парку ім. Т. Г. Шевченка м. Рівне. На могилі встановлено пам'ятник-погруддя. У 1959 р. пам'ятник був реконструйований згідно з рішенням міської Ради № 16 від 28 серпня 1957 р. Скульптор – Л. Безюк, архітектор – В. Герасименко.

92. **Закалюк К. Відкриття пам'ятника Олеку Дундичу** / К. Закалюк // Червон. прапор. – 1959. – 13 лют.

93. **Молчанов О. Пам'ятник герою** / О. Молчанов // Червон. прапор. – 1968. – 25 жовт.

94. **Пам'ятники революції на Україні.** – К. : Мистецтво, 1970. – С. 28–29.

95. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 15–17.

96. **Пам'ятник Олеку Дундичу** // Борцям Жовтня: пам'ятники революційної слави на Україні : фотоальбом. – К., 1977. – С. 196–197.

97. **Катернога М. Т. У монументах довічної слави** / М. Т. Катернога. – К. : Рад. шк., 1978. – С. 54–55.

98. **Пам'ятники і монументи України, 1811–1982** : альбом / авт.-упоряд. Д. Г. Янко. – К. : Мистецтво, 1982. – С. 99.

99. **Янко Д. Г. Мистецтво, народжене Жовтнем** / Д. Г. Янко. – К. : Знання, 1988. – С. 16, 23.

100. **Стешенко О. Л. Всенародне надбання** / О. Л. Стешенко. – К. : Рад. шк., 1989. – С. 39.

У виданнях міститься короткий опис пам'ятника і фото.

101. **Бухало Г. Рівне. Вулиці, майдани, проспекти...** : корот. довід. / Г. Бухало, В. Матійченко. – Рівне : Волин. обереги, 2000. – С. 86.

102. **Пашук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 61–62, 100, 110.

103. **Прищепя Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник, фото. – С. 287.

104. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 17.

105. **Молчанов О. Невмируща слава героя? : [фото] / О. Молчанов // Червон. прапор. – 1963. – 25 січ.**

Про відкриття меморіальної дошки на будинку, де розміщувався штаб 36-го кавалерійського полку під командуванням О. Дундича.

Див. також № 67.

Петлюра Симон Васильович (1879–1926) –

український державний, військовий та політичний діяч, публіцист, літературний і театральний критик. Організатор українських збройних сил, борець за незалежну Українську республіку. Головний Отаман Армії Української Народної Республіки (з листопада 1918 р.), голова Директорії УНР (13 лютого 1919 р. – 10 листопада 1920 р.). Ним неодноразово ухвалювалися документи, які повинні були перешкодити розпалюванню міжнародної ворожнечі.

У грудні 1918 р. за сприяння Англії, Франції та США влада в Україні перейшла до Директорії. На початку квітня 1919 р. у м. Рівне прибув уряд УНР, де його 9 квітня було переформовано. Фактично Рівне стає тимчасовою столицею УНР.

14 жовтня 2001 р. у Рівному відкрито перший в Україні пам'ятник Головному Отаману Армії УНР Симону Петлюрі на однойменній вулиці. Автор – П. Подолець, скульптори – В. Стасюк, В. Шолудько, архітектор – Т. Мельничук.

106. **Герус В. Під покровом Богородиці відбувалося свято міста у Рівному / В. Герус // Вільне сл. – 2001. – 17 жовт. – С. 1.**

107. **Кидрук І. У Рівному на Покрову – два свята / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 2001. – 17 жовт. – С. 1.**

Про відкриття пам'ятника.

108. **Пащук І. Рівне. 1283–2003 : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 59, 133, 145, 162.**

109. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст. // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.**

Про пам'ятник. – С. 285.

110. **Місто дивної долі. Рівне очима хроністів та письменників : дайджест / ред.-упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Волин. береги, 2009. – 72 с.**

Фото пам'ятника. – Вкладка.

111. **Харват О. Я люблю своє місто : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 74.**

112. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 23.**

113. **Мистецька палітра Рівненщини / упоряд. Ф. Бобрик, Т. Лукашевич. – Рівне, [б. р.]. – С. 19.**

**Тютюнник Василь Никифорович
(1882–1919) –**

український військовий діяч, полковник генерального штабу Армії Української Народної Республіки, командувач Дієвої Армії УНР в 1919 р., генерал-хорунжий. Помер у Рівненському військовому шпиталі.

Пам'ятник споруджено на Дубенському кладовищі у 1930-і рр. за кошти учнів Рівненської української приватної гімназії. Це була меморіальна стела, прикрашена відлитим у металі тризубом. За радянських часів пам'ятник був частково зруйнований. У 1992 р. відбулася реконструкція пам'ятника, відновлено барельєфне зображення. Скульптор – О. Євтушенко.

114. **Бухало Г. Отаман Василь Тютюнник** : до 110-річчя від дня народж. / Г. Бухало // Волинь. – 1992. – 8 груд.

Про відкриття пам'ятника.

115. **Бухало Г. Рівне. Вулиці, майдани, проспекти...** : корот. довід. / Г. Бухало, В. Матійченко. – Рівне : Волин. обереги, 2000. – С. 109.

116. **Пашук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 146.

117. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник. – С. 285.

Див. також № 67.

**МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ,
пов'язані з подіями і учасниками Першої світової війни (1914–1918)
та Української національної революції (1917–1921)**

118. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 19.

Меморіальна дошка на честь учасника революційних подій 1917–1921 рр. Тимофія Вікторовича Черняка (1891–1919), встановлена на будинку на однойменній вулиці міста. Загинув під час бойових сутичок у Рівному.

119. **Прохоров І. Тих днів не змовкне слава** : [фото] / І. Прохоров // Червон. прапор. – 1984. – 26 черв.

Про меморіальну дошку на будинку, в якому в липні 1920 р. працював оперативний відділ польового штабу Першої кінної армії. Скульптор – О. В. Євтушенко.

Див. також № 29.

Учасникам страйку залізничників 1905 р.

8–17 грудня 1905 р. у м. Рівне відбувся страйк працівників залізничної станції, який підтримали робітники підприємств, молодь та інтелігенція, а також мешканці Сарн, Дубровиці, Здолбунова, Радивилова. Страйковий комітет

очолив майстер колії Гаврило Решетников. Головними вимогами учасників страйку були скасування смертних вироків, амністування борців за волю, надання народу демократичних прав.

У 1977 р. на будинку Рівненського залізничного вокзалу на честь політичного протесту залізничників встановлена меморіальна дошка. Скульптор – В. С. Дідковський.

120. **Хука О. Це було в 1905-му** / О. Хука // Червон. прапор. – 1978. – 3 січ.

121. **Гапончук Г. Розповідає меморіальна дошка** / Г. Гапончук // Зміна. – 1981. – 15 груд.

122. **Пашук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 121.

123. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 53.

Див. також № 29.

Кіквідзе Васо (Василь) Сидорович (1895–1919) –

учасник революційних подій 1917–1918 рр. Під час українсько-більшовицької війни з грудня 1917 р. по квітень 1918 р. командував Рівненським червоногвардійським загonom у боях проти Центральної Ради та німецьких збройних сил в районі Рівного.

У 1969 р. на будинку № 34 по вул. Вокзальній (тепер вул. В. Кіквідзе) було встановлено меморіальну дошку В. Кіквідзе (на даний час вже не існує).

124. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 20.

125. **З постанови бюро обкому Компартії України про увічнення пам'яті героя Громадської війни В. С. Кіквідзе в м. Ровно, 9 грудня 1969 р.** // Ровно 700 років, 1283–1983 : зб. док. і матеріалів. – К., 1983. – С. 138.

126. **Бухало Г. Рівне. Вулиці, майдани, проспекти...** : корот. довід. / Г. Бухало, В. Матійченко. – Рівне : Волин. обереги, 2000. – С. 30.

127. **Пашук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 59, 114.

128. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 27.

Петлюра Симон Васильович (1879–1926) –

Меморіальну дошку встановлено 24 травня 1992 р. на фасаді Народного дому по вул. С. Петлюри, 1.

129. **Пам'яті Симона Петлюри** // Вісті Рівненщини. – 1992. – 26 трав.

130. **Похилюк А. Героям віддамо шану** / А. Похилюк // Горинь. – 1992. – 29 трав.

131. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 43–44.

Тютюнник Василь Никифорович (1882–1919) –

19 грудня 2001 р. по вул. О. Теліги, 1/41 (будівля військового шпиталю) відкрито меморіальну дошку В. Н. Тютюннику.

132. **Тумановський О. Пам'яті командуючого** / О. Тумановський // Волинь. – 2001. – 21 груд. – С. 1.

Про відкриття пам'ятної дошки.

133. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 55–56.

134. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про встановлення дошки. – С. 285.

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ, присвячені подіям і учасникам Другої світової війни (1939–1945)

135. **Постанова бюро обкому Компартії України та обласного виконкому про увічнення пам'яті учасників боїв за звільнення м. Ровно та області від німецько-фашистських загарбників, 28 січня 1969 р.** // Ровно 700 років, 1283–1983 : зб. док. і матеріалів. – К. : Наук. думка, 1983. – С. 134–135.

136. **Михайлюк Б. Живі полеглим** / Б. Михайлюк // Червон. прапор. – 1968. – 23 січ.

137. **Шморгун Є. Їм шану складають живі** / Є. Шморгун // Зміна. – 1968. – 24 січ.

138. **Шепітько Е. Поступ у безсмертя** / Е. Шепітько // Зміна. – 1969. – 4 лют.

Про відкриття пам'ятника на честь 25-річчя визволення м. Рівне від німецько-фашистських загарбників.

139. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 59–60.

Про стелу, що увічнює імена Героїв Перемоги, встановлену на Театральній площі.

140. **Пам'ять** // Червон. прапор. – 1974. – 2 лют.

Про пам'ятник 13-й армії Першого Українського фронту, яка звільняла область від німецько-фашистських загарбників.

141. **Богуславский Г. А. Вечным сынам Отчизны: памятники Великой Отечественной войны** : [фотоальбом] / Г. А. Богуславский. – М. : Сов. Россия, 1975. – [670] с. : ил.

Фотоілюстрації пам'ятників м. Рівне: № 381, 384, 467.

142. **Пославська М. Подвиг артилериста** / М. Пославська // Промінь [Рівне]. – 1982. – 19 берез.

Про пам'ятник на честь 25-річчя визволення м. Рівне від німецько-фашистських загарбників.

143. **Кравцов Л. Біля бронзового погруддя** / Л. Кравцов // Червон. прапор. – 1983. – 23 верес.

Про бронзове погруддя першому секретарю Ровенського обкому Компартії України В. А. Бегмі, встановлене на території середньої школи № 18 м. Рівне.

144. **Увічнення подвигу** // Червон. прапор. – 1984. – 9 верес.

Про братські могили і пам'ятники воїнам, загиблим в роки Другої світової війни.

144 а. **Відкриття меморіалу УПА в Басовому Куті** // Волинь. – 1994. – 21 жовт. – С. 1.

Про відкриття меморіалу басівкутським воїнам УПА, які загинули в роки Другої світової війни. Пам'ятник збудований на кошти жителів Басового Кута з ініціативи місцевого осередку Народного Руху України.

145. **Лісовець В. За волю, за незалежність** / В. Лісовець // Сім днів. – 2002. – 18 жовт. – С. 9.

Про відкриття у Новому Дворі (район м. Рівне) пам'ятного знаку рівнянам, які загинули у боротьбі з ворогом у роки Другої світової війни.

146. **Цимбалюк Є. Як у Рівному Сталіна роздягнули** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2007. – 20 лют. – С. 7.

Про пам'ятник Сталіну, який у 1945 р. розміщувався в центрі на площі Рівного (тепер на цьому місці знаходиться Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр).

147. **Дюг Ю. У Рівному до Дня Перемоги зробили пам'ятник з мотоцикла** / Ю. Дюг // Ого. – 2010. – 13 трав. – С. 4.

Про пам'ятник окремому мотоциклетному батальйону (тепер окремий розвідувальний батальйон 13-го армійського корпусу), встановлений на території військової частини.

148. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька.** – Вид. 3-є, доповн. / Ч. Хитрий. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 527–528.

Про пам'ятник 32 тис. військовополоненим, загиблим у колишньому концтаборі Рівного (нині тут знаходиться 113-й Авторемонтний завод); вміщено фото.

149. **Знаки подвигів і трагедій, які на карті Рівного залишила війна** // Сім днів. – 2013. – 9 трав. – С. 8–9.

Про пам'ятники, пам'ятні знаки м. Рівне, присвячені подіям Другої світової війни. Містяться фото.

Братська могила партизанів-розвідників

У 1963 р. на кладовищі «Грабник» перепоховали прах партизанів-розвідників, які загинули у 1943 р. в бою з фашистами. Серед загиблих була партизанка Марія Струтинська, мати відомого радянського розвідника Миколи Струтинського. У 1967 р. на братській могилі встановлено пам'ятник-погруддя

розвідниці партизанського загону «Переможець» М. Струтинській та її побратимам. На гранітній плиті пам'ятника зображені барельєфи бойових побратимів Семена Єленця та Сигізмунда Котієвського. Скульптор – Г. М. Шульман.

150. **Щупак Ю. Герої оживають в граніті** : [фото] / Ю. Щупак // Червон. прапор. – 1964. – 28 листоп.

151. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 42–43.

152. **Богуславский Г. А. Вечным сынам Отчизны: памятники Великой Отечественной войны** : [фотоальбом] / Г. А. Богуславский. – М. : Сов. Россия, 1975. – Ил. 381.

153. **В памяти народной.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 275.

Див. також № 149.

Братська могила радянських воїнів

На території кладовища «Грабник» на місці поховання 19 тис. радянських військовополонених, замордованих німецько-фашистськими загарбниками в роки Другої світової війни знаходиться пам'ятник «Братська могила радянських воїнів». 7 травня 2010 р. силами рятувальників МНС братська могила була повністю реконструйована, відреставровано пам'ятник.

154. **Мельник Д. Напередодні дня Перемоги в Рівному відбулися урочисті заходи з нагоди відкриття пам'ятника «Братська могила радянських воїнів»** / Д. Мельник // МНС-інфо. – 2010. – трав. – С. 3.

155. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька.** – Вид. 3-є, доповн. / Ч. Хитрий. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 551.

Братська могила радянських воїнів, партизан і Героя Радянського Союзу Григорія Макаровича Шевченка (1922–1944) –

командир батальйону 25-го гвардійського стрілецького полку 6-ї гвардійської стрілецької дивізії 13-ї армії Центрального фронту, гвардії капітан. Воював у складі Першого Українського фронту, був важко поранений і помер 15 липня 1944 р. Похований у Рівному у братській могилі радянських воїнів і партизан, що розташована в міському парку ім. Т. Г. Шевченка (біля входу до міського концертного залу). На цьому місці також поховані воїни, які загинули в боях за визволення Рівного. Пам'ятник встановлений 9 травня 1948 р.

156. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 55.

157. **Шевченко Григорій Макарович** // Зміна. – 1985. – 4 квіт.

158. **Зіневич Е. Данина шани полеглим воїнам** / Е. Зіневич // Червон. прапор. – 1986. – 7 черв.

Див. також №№ 67, 149.

Воїнам-визволителям

У боях за звільнення Рівненщини загинуло близько 14 тис. воїнів Радянської армії. 14 жовтня 1974 р. до 30-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників на розі сучасних вулиць Соборної та Пересопницької був відкритий пам'ятник. На постаменті встановлена бойова машина САУ-100.

159. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 58.

160. **Оласюк Н. Пам'ятник воїнам-визволителям** / Н. Оласюк // Текстильник. – 1983. – 14 лип.

Див. також № 149.

Волинським чехам

У 60–70-х рр. XIX ст. відбулося наймасовіше переселення чехів на українські землі (у Волинську губернію Російської імперії). Багато з них оселилася на території сучасних Здолбунівського, Дубенського та Млинівського районів Рівненської області, і, зокрема, у Здолбунові, Рівному, Дубно та Острозі. Трагічну сторінку історії волинських чехів вписала Друга світова війна. 13 липня 1943 р. гітлерівці знищили в чеському селі Малин Млинівського району 374 осіб чеської національності. У березні 1944 р. у Рівному дислокувалась Перша Чехословацька окрема бригада Людвика Свободи, до якої вступили більше десяти тисяч чехів – мешканців Волинської та Рівненської областей. Згодом на її базі було створено Перший Чехословацький армійський корпус.

Пам'ятний знак «Чехословацьким воякам, які загинули у Рівному» під час Другої світової війни був побудований за ініціативою та за кошти Чехословацької громади легіонерів. Знак відкритий 9 травня 2007 р. на перехресті вулиць Соборної та Дубенської.

161. **Тищенко О. Два пам'ятника буде урочисто відкрито у Рівному** / О. Тищенко // Сім днів. – 2007. – 27 квіт. – С. 2.

162. **Чехи на Волині** : спільна історія визволення // Сім днів. – 2007. – 11 трав. – С. 3.

163. **Комаровський В. Добрий слід доброго народу** / В. Комаровський // Вільне сл. – 2007. – 15 трав. – С. 5.

164. **Память глазами молодых** // VIP (Very important person). – 2007. – 18 трав. – С. 4–5.

Про відкриття пам'ятника.

165. **Трофанюк В. Пам'ятний знак Волинським чехам відкрили в Рівному** / В. Трофанюк // Квасилів : фрагменти історії. Т. 1 / упоряд. А. Лимич (Войнарович). – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 182–183.

Жертвам фашизму

По вул. Білій на місці, де в роки фашистської окупації знаходився концтабір для полонених і де було розстріляно понад 81 тис. радянських військовополонених і мирних жителів, у 1968 р. встановлено пам'ятник «Жертвам фашизму». Скульптори – Б. Ричков, А. Пироженко, архітектор – В. Герасименко.

166. **Богуславский Г. А. Вечным сынам Отчизны** : памятники Великой Отечественной войны / Г. А. Богуславский. – М. : Сов. Россия, 1975. – Ил. 467.

167. **Воронов Н. В. Советская монументальная скульптура. 1960–1980** / Н. В. Воронов. – М. : Искусство, 1984. – С. 89 : ил. 133.

168. **Бондаренко Р. И. Память ровенской земли** / Р. И. Бондаренко // Строительство и архитектура. – 1986. – № 5. – С. 5.

169. **Бухало Г. Там, где был «Некрополь»** / Г. Бухало // Червон. прапор. – 1981. – 15 верес.

170. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 49.

171. **В памяти народной.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 280.

172. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 111.

173. **Прищепя Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник. – С. 289–290.

174. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 34.

175. **Харват О. Рівне. На межі тисячоліть** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 107.

Меморіальне кладовище радянських воїнів

Меморіальний комплекс загиблим у роки світових війн розташований по вул. Дубенській (Дубенське кладовище). Впорядкований у 1950 р.; відкритий повторно після реконструкції 9 травня 1975 р. Архітектор – Микола Якимович Долганський, скульптор – М. Л. Фарина.

176. **Грищук М. Шана героям** : [фото] / М. Грищук // Зміна. – 1975. – 15 трав.

Про відкриття меморіального кладовища радянських воїнів після реконструкції.

177. **В пам'яті народної.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 282.

178. **На Дубенському меморіалі відкрили пам'ятник Герою Радянського Союзу Миколі Зайцеву** // Рівне вечірнє. – 1998. – 1 серп. – С. 4.

179. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 17.

Див. також №№ 67, 149.

Монумент Вічної Слави

Монумент Вічної Слави відкритий 7 травня 1985 р. у парку Пам'яті на розі вулиць Костромської і Київської та присвячений 40-ій річниці визволення міста Рівне від німецько-фашистських загарбників. Це обеліск висотою 48,5 м із скульптурною композицією біля підніжжя та рельєфом з 18-ти фігур на тему війни. Перед обеліском – Вічний вогонь та могила невідомого солдата. Скульптор – В. Вінайкін, архітектор – Ю. Москальцов.

180. **Про спорудження пам'ятників на честь героїчного подвигу радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.** : Постанова ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР. 14 лют. 1975 р. // Збірник постанов і розпоряджень уряду УРСР. – 1975. – № 2. – С. 3–4.

Про спорудження монумента. – С. 4.

181. **Комаровський В. Не згасне пам'ять у віках** / В. Комаровський // Червон. прапор. – 1985. – 9 трав.

182. **У пам'яті народній** // Зміна. – 1985. – 9 трав.

183. **Комаровський В. З бою – в безсмертя** / В. Комаровський // Синам Вітчизни : ілюстр. нарис / упоряд. С. В. Курпіль. – Л., 1989. – С. 6–12.

Про відкриття монумента.

184. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 34.

Див. також №№ 67, 149.

Радянським воїнам, партизанам і підпільникам

Пам'ятник відкрито 2 лютого 1972 р. на перехресті вулиць Віденської і Курчатова на честь 30-річчя визволення міста Рівне від німецько-фашистських загарбників і партизанського руху на Рівненщині. Це скульптурна композиція «Визволителі». Скульптори – Б. В. Ричков, Л. Шамшура, архітектор – С. Царинник.

185. **В пам'яті народної.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 274.

186. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 116.

Див. також №№ 67, 149.

Пам'ятний знак українській інтелігенції, розстріляній фашистами (урочище «Видумка»)

В урочищі «Видумка» в 1943–1944 рр. були проведені масові розстріли представників інтелігенції: священників, вчителів, лікарів, викладацького складу гімназій. За документами Державного архіву Рівненської області було вбито близько 3500 чоловік. У 1967 р. по вул. С. Бандери, 64 відкрито пам'ятний знак на місці масового розстрілу мирних громадян. У 1980 р. – був реконструйований.

187. **Калько С. Безвинно загиблим** / С. Калько // Сім днів. – 1999. – 22 жовт. – С. 1.

188. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 110.

189. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид. 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 527.

Див. також № 149.

Пам'ятний знак на місці масових розстрілів фашистами радянських громадян (урочище «Сосонки»)

В урочищі «Сосонки» 6 листопада 1941 р. німецькими окупантами було розстріляно 17,5 тис. мешканців єврейської національності, що складало приблизно половину тогочасного населення міста Рівне.

За рішенням міського виконавчого органу № 67 від 26 травня 1966 р. поряд з місцем трагічного розстрілу у 1967 р. було встановлено пам'ятний знак – стелу висотою 1,5 м з написом: «Тут буде споруджено пам'ятник радянським громадянам, які загинули від рук фашистських загарбників в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.». Знак виготовлений за проектом місцевих художників та архітекторів.

У 90-х роках ХХ ст. за ініціативою товариства єврейської культури при підтримці міськвиконкому на місці розстрілу було розпочато створення величного меморіалу за проектом місцевого художника М. В. Островерхи. Відкритий у 1991 р.

190. **Пащук І. Реквієм 17 500 розстріляним** : в урочищі Сосонки на околиці міста Рівного відкрито ще один меморіал жертвам фашизму / І. Пащук // Зміна. – 1991. – 29 черв. – С. 2.

191. **Шепітько Е. Сосонки, 1941–1991...** / Е. Шепітько // Червон. прапор. – 1991. – 26 черв. – С. 2.

192. **Пашук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 110.

Про відкриття пам'ятника.

193. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 34.

194. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид. 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 526.

Див. також № 149.

Абрамов Павло (1914–1941) Голіков Олександр (1916–1941)

28 червня 1941 р. Павло Абрамов та Олександр Голіков в окупованому німецькими загарбниками місті Рівне на танку Т-26 цілий день самостійно вели бій з нерівними силами військ вермахту і героїчно загинули. 2 лютого 1964 р. на місці бою (тепер на розі вулиць О. Островського та Абрамова і Голікова) було встановлено пам'ятний знак. Могила П. Абрамова та О. Голікова знаходиться на Дубенському кладовищі (Меморіал Слави).

195. **Тищенко К. Подвиг танкистов** / К. Тищенко // Зоря [Млинів]. – 1964. – 28 лип.

196. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 28–29.

197. **Васин Т. Н. По следам подвига** : документ. повесть / Т. Н. Васин. – Л. : Каменярь, 1986. – 79 с.

198. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 4.

199. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 6.

Про встановлення анотаційної дошки по вул. Островського, 36.

Бульба-Боровець Тарас (1908–1981) –

командир УПА «Поліська Січ», генерал-хорунжий, уродженець с. Бистричі Березнівського району. В 1939–1941 рр. під час більшовицької окупації проводив роботу по організації націоналістичного підпілля на Поліссі і Волині. На початку німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Бульба-Боровець сформував і очолив партизанські відділи Поліської Січі. У лютому 1942 р. повстанські загони на чолі з Т. Бульбою-Боровцем діяли в Костопільському та інших районах.

Скульптором В. Стасюком та архітектором В. Ткачуком створено проект пам'ятника Т. Бульбі-Боровцю.

200. Джигирей О. Тепер відомо яким буде пам'ятник Бульби-Боровцю... але влада й досі не відкрила фінансування проекту / О. Джигирей // Волинь. – 2007. – 23 серп. – С. 2.

201. Доленко С. На проспекті Миру зупиниться Бульба-Боровець / С. Доленко // Рівне Час. – 2007. – 23 серп. – С. 7.

202. Захарова В. У що вдягнутий Отаман? : монумент – не лялька Барбі! / В. Захарова // Рівне-Ракурс. – 2007. – 19 лип. – С. 5.

203. Рівнянам показали проекти пам'ятників Т. Бульби-Боровцю // Провінційка. – 2012. – 21 берез. – С. 4.

Про проект пам'ятника.

204. Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 16–17.

Про меморіальну дошку на честь Т. Бульби-Боровця, встановлену на будинку № 2 на однойменній вулиці.

Корольова Гуля (Маріонела) Володимирівна (1922–1942) –

учасниця Другої світової війни, санітарний інструктор, колишня студентка меліоративного інституту (нині – Національний університет водного господарства та природокористування). Героїчно загинула у роки Другої світової війни в бою під Сталінградом.

На її честь біля головного корпусу студентського містечка Національного університету водного господарства та природокористування (вул. Приходька) у листопаді 1977 р. було встановлено пам'ятник-погруддя. У 1984 р. пам'ятник реконструйовано. Скульптор – М. Йориш, архітектор – В. Ситников.

205. Погонська В. Пам'яті студентки-патріотки : [фото] / В. Погонська // Червон. прапор. – 1977. – 15 листоп. ; Те саме // Зміна. – 1977. – 15 листоп.

Про відкриття пам'ятника.

206. Пащук І. Рівне. 1283–2003 : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 122.

207. Сирота І. Рівнезнавство : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 23.

Див. також № 43.

Кузнєцов Микола Іванович (1911–1944) –

учасник Другої світової війни, радянський розвідник. Під час війни виконував завдання військового командування – знищував керівників окупаційної німецької адміністрації в Рівному та Львові. Під ім'ям німецького офіцера Пауля Зібберта вів розвідувальну діяльність в окупованому місті Рівне, керував

розвідгрупою, постійно спілкувався з офіцерами вермахту, спецслужб, вищими чиновниками окупаційної влади, передаючи відомості в партизанський загін.

Пам'ятник-погруддя М. Кузнецову було встановлено по вул. Ленінській (тепер вул. Соборна біля Рівненської міської ради) у 1961 р. Скульптори – І. П. Шаповал, В. П. Вінайкін, архітектор – В. Г. Гнезділов. У 1994 р. пам'ятник був перенесений на територію музею М. І. Кузнецова (вул. Ясна), у 2003 р. – на територію Меморіалу Слави (Дубенське кладовище).

208. **Бабій М. Народна шана герою** : відкриття пам'ятника М. І. Кузнецову в м. Ровно / М. Бабій // Червон. прапор. – 1961. – 3 лют.

209. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 38–39.

210. **Пам'ятник М. І. Кузнецову в Ровно** : фоторозповідь про пам'ятник безстрашному розвіднику, Герою Радянського Союзу М. І. Кузнецову. – К. : Мистецтво, 1974. – 24 с.

211. **Капелюшний Л. В. Слідами подвигів М. І. Кузнецова** / Л. В. Капелюшний. – Л. : Каменяр, 1976. – 23 с.

212. **Меморіальний музей-квартира М. І. Кузнецова у Ровно** : путівник / авт. тексту Г. В. Бухало. – Л. : Каменяр, 1979. – 64 с. : іл.

213. **Подвиг народа. Памятники Великой Отечественной войны, 1941–1945 гг.** / сост. и общ. ред. В. А. Голикова. – М. : Политиздат, 1980. – С. 203.

214. **Пам'ятники і монументи України, 1811–1982** : альбом / авт.-упоряд. Д. Г. Янко. – К. : Мистецтво, 1982. – С. 11.

215. **В пам'яті народної.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 283.

216. **Тюфяков И. Н. Дорога в бессмертие** : фотоальбом о выдающемся сов. разведчике, Герое Советского Союза Н. И. Кузнецове / И. Н. Тюфяков. – М. : Планета, 1985. – 160 с.

217. **Янко Д. Г. Мистецтво, народжене Жовтнем** / Д. Г. Янко. – К. : Знання, 1988. – С. 16, 23.

218. **Пацула Й. Де стояти погруддю Кузнецова** / Й. Пацула // Вісті Рівненщини. – 1999. – 3 верес. – С. 4.

219. **Кудрявцев В. Пам'ятник Миколі Кузнецову перенесуть на Дубенський меморіал** / В. Кудрявцев // Рівнен. діалог. – 2003. – 25 квіт. – С. 7.

220. **Якименко В. Погруддя Кузнецову перенесуть на Дубенський меморіал** / В. Якименко // Рівне Експрес. – 2003. – 24 квіт. – С. 2.

Про перенесення пам'ятника (за рішенням Рівнеради).

221. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 28.

Див. також № 67.

Медведєв Дмитро Миколайович
(1898–1954) –

командир партизанського з'єднання особливого призначення «Переможці», який діяв з червня 1942 р. по лютий 1944 р. на Рівненщині.

3 грудня 1988 р. на вул. Відінській був відкритий пам'ятник Д. М. Медведєву. Художник – Ю. П. Колесников, архітектор – Л. Ю. Закревський.

17 травня 1992 р. пам'ятник був демонтований і відправлений у м. Брянськ (Росія).

222. Закалюк К. «Був і залишаюсь чекістом» / К. Закалюк // Зміна. – 1988. – 6 груд.

Нові факти з біографії Д. М. Медведєва від його друзів та соратників, озвучені на відкритті пам'ятника по вул. Відінській.

223. Закалюк К. Чекісту, воїну, письменнику / К. Закалюк // Червон. прапор. – 1988. – 7 груд.

224. Мазаний В. Командирів партизанів-розвідників / В. Мазаний // Молодь України. – 1988. – 4 груд. ; Те саме // Правда України. – 1988. – 4 дек.

Про відкриття пам'ятника.

225. Авдимирець В. Партизанському командирові : репортаж з мітингу з нагоди відкриття меморіальної дошки Д. М. Медведєву в м. Ровно [скульптор – М. Г. Кундель] / В. Авдимирець // Зміна. – 1978. – 24 серп.

Див. також № 67.

Савур Клим (Клячківський Дмитро)
(1911–1945) –

організатор і перший командир УПА на Волині, командир УПА-Північ. Полковник УПА (посмертно). Приймав участь в організації та розбудові відділів УПА на Поліссі і Волині. Загинув у бою з переважаючими силами НКВС біля Оржівських хуторів на Рівненщині.

У жовтні 2002 р. по вул. Соборній, 16, поруч із місцем масових розстрілів у катівнях Рівненської в'язниці, встановлено пам'ятник Климу Савуру. На монументі золотими літерами викарбувано: «Споруджено до 60-річчя Української Повстанчої Армії Головному командиру УПА Климу Савуру та тисячам українських патріотів, які знайшли свій останній спочинок під мурами Рівненської в'язниці НКВС». Скульптор – В. Шолудько, архітектори – Т. Мельничук, В. Ф. Ковальчук.

226. Рівне прикрасять ще два пам'ятники // Сім днів. – 2001. – 9 листоп. – С. 4.

Про рішення 25-ої сесії міської ради щодо відкриття пам'ятників головнокомандуючому УПА-Північ К. Савуру (Д. Клячківському) та українському письменнику У. Самчуку.

227. **Фоменко М. Подвиги УПА увічнюють пам'ятники** / М. Фоменко // Вільне сл. – 2002. – 16 жовт. – С. 1.
228. **Степанишин С. На Покрову українці вшанували Клима Савура** / С. Степанишин // Волинь. – 2002. – 18 жовт. – С. 1, 5.
229. **Пащук І. Рівне. 1283–2003 : іст.-краєзн. хроніка** / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 164.
230. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.
Про пам'ятник. – С. 293.
231. **Харват О. Я люблю своє місто : [образотв. вид.]** / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 75.
232. **Марчук І. Командир УПА-Північ Дмитро Клячківський – «Клим Савур»** : монографія / І. Марчук. – Рівне : О. Зень, 2009. – 168 с.
Фото пам'ятника. – С. 145.
233. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина : [фотоальбом]** / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 22.
Зображення пам'ятника.
234. **Місто дивної долі : Рівне очима хроністів та письменників : дайджест** / ред.-упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Волин. обереги, 2009. – 72 с.
Фото пам'ятника. – Вкладка.

Хасевич Ніл Антонович (1905–1952) –

український художник, графік, активний громадський і політичний діяч, член ОУН і Української Головної Визвольної Ради. Народився в с. Дюксин Костопільського району Рівненської області. Був активним громадським та політичним діячем, членом Волинського Українського Об'єднання (з 1935 р.). Входив до центрального і крайового проводів ОУН. Під час Другої світової війни долучився до підпільної роботи. Його знали під псевдонімами Бей-Зот, Левко, Рибалка, 333, Старий, Джміль. Протягом 1943–1944 рр. очолював політико-пропагандистську ланку групи УПА-Північ, якою командував Клим Савур (Дмитро Клячківський). Співпрацював з рівненським часописом «Волинь» (редактор У. Самчук). Загинув від рук енкаведистів на хуторі неподалік с. Сухівці Рівненського району Рівненської області.

До 100-річчя з дня народження Ніла Хасевича в листопаді 2005 р. на мікрорайоні Північний міста Рівне було відкрито бронзовий пам'ятник-погруддя. Автор – київський скульптор Петро Глем'язь. У жовтні 2012 р. пам'ятник перенесено на бульвар Директорії.

235. **Доленко С. Пам'ятник Нілу Хасевичу – за кошти МАУП** / С. Доленко // Рівне час. – 2005. – 1 груд. – С. 7.
236. **Шахрай О. Пам'ятник-нагадування** / О. Шахрай // Вісті Рівненщини. – 2005. – 30 листоп. – С. 2.

237. Шевчук С. Борець, художник, стоїк / С. Шевчук // Сім днів. – 2005. – 30 листоп. – С. 2.

Про відкриття пам'ятника.

238. Пам'ятник Нілу Хасевичу перенесли на бульвар Директорії // Волинь. – 2012. – 19 жовт. – С. 3.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ, присвячені подіям і учасникам Другої світової війни (1939–1945)

239. Ляшенко Т. Пам'ять про героїв – вічна : у Ровно відкрито меморіальну дошку Героям Радянського Союзу, які віддали життя за визволення Ровенщини / Т. Ляшенко // Зміна. – 1983. – 5 лют.

Радянські підпільники (1941–1944)

Меморіальна дошка «Смолоскип» встановлена 9 травня 1966 р. по вул. Соборній, 57 (Театральна площа), на місці страти 4 січня 1944 р. членів Ровенської підпільної організації Терентія Новака. Скульптор – Г. Шульман.

240. Копан В. Герої в наших серцях / В. Копан // Червон. прапор. – 1966. – 11 трав.

241. Здоровило П. У пам'яті народній : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 30–31.

242. Кравцов Л. Хатина біля перехрестя / Л. Кравцов // Зміна. – 1974. – 7 лют.

243. Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 47–48.

Українським патріотам, замордованим у 1940–1950-х рр.

У 1979 р. на будинку колишньої рівненської тюрми по вул. Соборній, 16, на місці страти її в'язнів у 1941–1944 рр., була встановлена меморіальна дошка. У роки незалежності України на цьому ж місці встановлена нова дошка з написом: «В'язням, замордованим більшовицьким та нацистським режимами у 1940–1950-х рр.». Скульптор – Леонід Закревський.

244. Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 56–57.

245. Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька. – Вид. 3-є, доповн. / Ч. Хитрий. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 597.

**Кононенко Харитина
(1900–1943) –**

кандидат економічних та правничих наук, громадська діячка. Під час німецької окупації у Рівному очолювала Український Червоний Хрест та Український Допомоговий комітет, надаючи медичну та соціальну допомогу військово-полоненим, організувала школу медсестер. За зв'язки з УПА була розстріляна фашистами у 1943 р.

14 жовтня 2013 р. на вул. Соборній, 15 відкрито анотаційну дошку на будинку, де під час війни було приміщення Червоного Хреста, яким керувала Х. Кононенко.

246. **Нагорна І. Харитина – це милосердя** / І. Нагорна // Кононенко Х. До нової роботи : статті та матеріали / Х. Кононенко. – Рівне, 2012. – С. 31. – (Бібліотечка Літературного музею Уласа Самчука ; Ч. 17).

247. **У Рівному відкрили пам'ятну дошку Хариті Кононенко** // Рівнен. газ. – 2013. – 21 жовт. – С. 3.

248. **Фурс М. Пам'ять про Харитю увічнили в меморіальній дошці, встановленій у центрі Рівного** / М. Фурс // Сім днів. – 2013. – 17 жовт. – С. 2.

249. **Цимбалюк Є. Ростріляне милосердя** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2013. – 22 жовт. – С. 2.

**Ольжич (Кандиба) Олег Олександрович
(1907–1944) –**

видатний український поет, вчений-археолог, громадський і політичний діяч, член проводу ОУН. У роки Другої світової війни перебував у Рівному на нелегальному становищі, був творчим працівником часопису «Волинь».

24 червня 1994 р. на будинку № 28 (тепер вул. В. Чорновола), де проживав О. Ольжич, було встановлено меморіальну дошку. Скульптор – В. М. Петухов. У 2000 р. дошка була викрадена, у 2002 р. поновлена.

250. **Басараба В. Світло його зірки** / В. Басараба // Вільне сл. – 1994. – 18 черв.

251. **Береза Ю. Він так вірив у вільну Україну** / Ю. Береза // Рівне. – 1994. – 18 черв.

252. **Нечипоренко О. Пам'яті Олега Ольжича** / О. Нечипоренко // Сім днів. – 1994. – 7–13 черв.

253. **Як на Рівненщині пошанували пам'ять Олега Ольжича** // Волинь. – 1994. – 17 черв.

Про відкриття меморіальної дошки.

254. **Пашук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 148.

255. **Глашатай нескореного покоління** : (до 100-річчя від дня народж. О. Ольжича) : персон. бібліогр. список л-ри / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад.:

Стадницька Л. М. ; ред.: Костильова Л. А., Сахнюк Л. Г. – Рівне : Волин. обереги, 2007. – 20 с.

Увіковічення пам'яті О. Ольжича. – С. 18.

256. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-красн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С.40–42.

Теліга Олена Іванівна (1906–1942) –

українська поетеса, літературний критик, діяч української культури, діячка ОУН. У вересні-жовтні 1941 р. перебувала у Рівному, працювала у газеті «Волинь» (редактор У. Самчук). У 1942 р. розстріляна у Бабиному Яру.

22 лютого 1992 р. по вул. Соборній, 59 (Театральна площа) була встановлена спільна меморіальна дошка Олені Телізі та Уласу Самчуку, яка засвідчує, що «на цьому місці в 1941–1943 рр. діяла редакція газети «Волинь», в якій працювали всесвітньо відомі українські письменники».

257. **«І злитись знову зі своїм народом»** // Волинь. – 1992. – 29 лют.

258. **Іваненко П. «...За світлу радість – жить!»** / П. Іваненко // Вільне сл. – 1992. – 29 лют.

259. **Мізерний А. «...А рідний край нам буде чужиною»** / А. Мізерний // Рівне. – 1992. – 29 лют.

260. **Плужник І. Пам'яті Олени Теліги** / І. Плужник // Вісті Рівненщини. – 1992. – 25 лют. – С. 4.

Про відкриття меморіальної дошки.

261. **Поклик душі: до 100-річчя від дня народж. О. Теліги** : біобібліогр. покажч. / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад.: Л. А. Костильова ; ред.: Р. М. Щербан, Л. Г. Сахнюк. – Рівне : Волин. обереги, 2006. – 32 с. – (Серія «Славетні земляки»).

Про відкриття меморіальної дошки. – С. 25.

262. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-красн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 50–51.

Див. також № 339.

Хасевич Ніл Антонович (1905–1952) –

Меморіальну дошку Н. Хасевичу встановлено 3 березня 2002 р. на будинку № 1 на однойменній вулиці.

263. **Зайванівський М. Пошанували повстанського художника** / М. Зайванівський // Вісті Рівненщини. – 2002. – 6 берез.

264. **Ільчук В. Пам'ять про нього не згасне** / В. Ільчук // Волинь. – 1992. – 8 берез.

265. **Ніла Хасевича вшанували дошками** // Рівне вечірнє. – 2002. – 5 берез. – С. 3.

266. Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст. // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про меморіальну дошку. – С. 293.

267. Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 58.

Шухевич Роман Йосипович (1907–1950) –

український політичний, державний і військовий діяч. Член галицького крайового проводу ОУН. Генерал-хорунжий, головнокомандувач УПА, голова Секретаріату Української Головної Визвольної Ради (1943–1950). Посмертно присвоєно звання Героя України.

За ініціативи Народного союзу «Наша Україна» і міської організації Конгресу Українських Націоналістів 5 грудня 2007 р. на будинку № 18 по однойменній вулиці (мікрорайон Північний міста Рівне) йому відкрито меморіальну дошку.

268. Мініч С. Кінець монополії на патріотизм / С. Мініч // Сім днів. – 2007. – 7 груд. – С. 1, 2.

269. У Рівному відкрито пам'ятну дошку Роману Шухевичу // Волинь. – 2007. – 7 груд. – С. 2.

270. Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 64–65.

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ, присвячені подіям та діячам історії і культури

Борцям за волю

17 травня 1994 р. перед Рівненською міською радою на майдані Магдебурзького Права (Соборна, 12) відкрито пам'ятник загиблим за незалежність України. Скульптор – Василь Джабраїлов, архітектор – Леонід Закревський.

271. Ісаєв В. «Коли ви вмирили, вам дзвони не грали» / В. Ісаєв // Сім днів. – 1994. – 17–23 трав. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника.

272. Пащук І. Рівне. 1283–2003 : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 148.

273. Місто дивної долі : Рівне очима хроністів та письменників : дайджест / ред.-упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Волин. обереги, 2009. – 72 с.

Фото пам'ятника. – Вкладка.

274. Харват О. Я люблю своє місто : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 9.

Жертвам Чорнобильської катастрофи

26 квітня 1986 р. сталася аварія четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції. Відбувся радіоактивний викид потужністю в 300 Хіросім, в результаті якого постраждало багато людей.

У 2001 р. до 15-річчя з дня аварії на ЧАЕС на розі вулиць С. Петлюри та І. Мазепи був відкритий пам'ятний знак «Жертвам Чорнобильської катастрофи». Скульптор – Леонід Закревський.

275. **Ільчук О. Пам'ятник Чорнобилю є тепер у Рівному** / О. Ільчук // Ого. – 2001. – 27 квіт. – С. 3.

276. **Лісовець В. Дзвони Чорнобиля б'ють на сполох** / В. Лісовець, П. Вальчук // Сім днів. – 2001. – 27 квіт. – С. 1, 2.

277. **Шершень М. Новий пам'ятний знак у Рівному** / М. Шершень // Сім днів. – 2001. – 6 квіт. – С. 1, 2.

Про відкриття пам'ятного знаку.

278. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 162.

279. **Харват О. Я люблю своє місто** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 76.

Загиблим у локальних війнах

Після Другої світової війни війська СРСР брали участь у 24-х локальних війнах і збройних конфліктах на території 16-ти іноземних держав. Найбільш масштабною і трагічною з локальних воєн була війна в Афганістані. Вона розпочалася 25 грудня 1979 р. і закінчилася 15 лютого 1989 р. Майже 160 тисяч воїнів України пройшли через афганську війну, багато з них загинуло.

Пам'ятний знак «Загиблим у локальних війнах» відкрито у 1999 р. по вул. Короленка. Скульптори – Микола Сівак у співавторстві з Володимиром Петуховим, архітектори – Віктор Бичковський та Олександр Ткачук.

280. **Вальчук П. «Не зупинятися на марші» – побажав Президент України Леонід Кучма рівненським студентам під час зустрічі** / П. Вальчук // Сім днів. – 1999. – 14 трав. – С. 2.

Про відкриття пам'ятного знаку.

281. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 158.

282. **Харват О. Я люблю своє місто** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 79.

283. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 22.

Колона Божої Матері

Колона Божої Матері була споруджена місцевим населенням у 1750 р. під час епідемії чуми, реставрована 1856 р. Зруйнована на Великдень з 21 на 22 квітня 1952 р.

25 серпня 2003 р. пам'ятник було відновлено на розі вулиць 16 липня і Соборної з нагоди відзначення 720-річчя першої писемної згадки про Рівне. Скульптор – Володимир Стасюк, архітектор – Леонід Закревський.

284. **Бухало Г. Пасхальний «подарунок» рівнянам** / Г. Бухало // Рівне. – 1994. – 18 черв. – С. 8.

285. **Рівненська святиня** // Ого. – 2001. – 2 листоп. – С. 9.

286. **Ільчук О. Таємниця зниклої колони** / О. Ільчук // Ого. – 2002. – 2 трав. – С. 3.

287. **Ільчук-Петрова О. Божа Матір знову охоронятиме місто** / О. Ільчук-Петрова // Ого. – 2003. – 15 лип. – С. 1.

288. **Бурчєня В. Божа Матір повернулася** / В. Бурчєня // Ого. – 2003. – 28 серп. – С. 9.

289. **Погонська В. Рівнян оберігатиме Божа Матір** / В. Погонська // Сім днів. – 2003. – 18 лип. – С. 10.

Про відкриття Колони Божої Матері.

290. **Прищєпа О. Рівненська святиня** / О. Прищєпа, Я. Бондарчук // Воляннє з Волинї. – 2004. – № 4 (лип.-серп.). – С. 39.

291. **Пашук І. Рівне. 1283–2003 : іст.-краєзн. хронїка** / І. Пашук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 169.

292. **Прищєпа О. Рівненська святиня** // Вулицями Рівного : погляд у минуле / О. Прищєпа. – Рівне, 2006. – С. 53–56.

293. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 22.

294. **Харват О. Рівне. На межї тисячолїть** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 20–21.

295. **Харват О. Я люблю своє місто** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 129.

296. **Мїзерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мїзерний. – Рівне, 2009. – С. 21.

297. **Мїсто дивної долї : Рівне очима хронїстів та письменників** : дайджест / ред.-упоряд. Л. Рїбенко. – Рівне : Волин. обереги, 2009. – 72 с.

Фото Колони. – Вкладка.

298. **Снісаренко С. Це моє місто..., а це в ньому я!** / С. Снісаренко // Сім днів. – 2010. – 16 груд. – С. 16.

Пам'ятний знак, присвячений 60-річчю депортації українців Холмщини, Підляшшя, Надсяння, Лемківщини зі своїх етнічних земель

9 травня 2007 р. на розі вулиць Чорновола і Драгоманова відкрито пам'ятник депортованим українцям з етнічних земель Холмщини, Підляшшя, Лемківщини, Надсяння. Відкриття пам'ятника присвячено 60-річчю українсько-польського трансферу (1947 р.), в ході якого з Рівненської області в Польщу було депортовано близько 50 тис. поляків, натомість на Рівненщину переселено біля 40 тис. українців з Польщі.

Пам'ятник споруджено за кошти міського та обласного бюджетів.

299. **Вазовська О. 60-річчя холмських подій тепер увіковічене Пам'ятним знаком у Рівному** / О. Вазовська // Сім днів. – 2007. – 11 трав. – С. 5.

300. **Відкрили пам'ятник депортованим холмщакам** // Сім днів. – 2007. – 11 трав. – С. 3.

301. **Табаков С. Толерантність – понад усе : у Рівному відкрили пам'ятник депортованим українцям Холмщини та Підляшшя** / С. Табаков // Вісті Рівненщини. – 2007. – 11 трав. – С. 2.

302. **Тищенко О. Два пам'ятника** [волин. чехам та переселенцям з Холмщини, Підляшшя, Надсяння буде урочисто відкрито у Рівному] / О. Тищенко // Сім днів. – 2007. – 27 квіт. – С. 2.

303. **У день пам'яті скорботи** // Волинь. – 2007. – 11 трав. – С. 1–2.

Першій Вчительці

У 2003 р. біля навчального корпусу Рівненського державного гуманітарного університету (колишній Рівненський педагогічний інститут ім. Д. З. Мануїльського) по вул. Остафова було відкрито пам'ятник Першій Вчительці. На стелі вибиті слова: «Вчителько моя, зоре світова...». Скульптор – Микола Сівак.

304. **Басараба В. Вчителько моя...** / В. Басараба // Вільне сл. – 2003. – 8 жовт. – С. 2.

305. **Зайванівський М. Вчителько моя...** / М. Зайванівський // Вісті Рівненщини. – 2003. – 8 жовт. – С. 2.

306. **Крушельницький В. Одна вчителька і два пам'ятники** / В. Крушельницький // Рівне вечірнє. – 2003. – 3 жовт. – С. 4.

307. **Соколович М. «Вчителько моя, зоре світова...»** / М. Соколович // Нова Волинь. – 2003. – 9 жовт. – С. 7.

Про відкриття пам'ятника.

308. **Пащук І. Рівне. 1283–2003 : іст.-краєзн. хроніка** / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 169–170.

309. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина : [фотоальбом]** / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 22.

Працівникам міліції, які загинули при виконанні службових обов'язків

У 2001 р. на території обласного управління Міністерства внутрішніх справ України у Рівненській області (вул. Пушкіна, 4) в День пам'яті працівників органів внутрішніх справ, загиблих під час виконання службових обов'язків відкрито монумент в пам'ять про загиблих міліціонерів. Архітектор – Віктор Ковальчук.

310. **Ільчук О. П'ятниця ознаменувалася відкриттям** / О. Ільчук // Ого. – 2001. – 31 верес. – С. 4.

311. **Ісаєва Т. Там висічено «не убий» і решта заповідей господніх** / Т. Ісаєва // Вісті Рівненщини. – 2001. – 19 верес. – С. 1.

312. **Пашук І. Поєдналися шана з турботою** / І. Пашук // Робітн. газ. – 2001. – 25 жовт. – С. 2.

313. **Стецьків М. Про загиблих пам'ятають** / М. Стецьків // Панорама. – 2001. – 21 верес. – С. 1.

Знак роду Лимич

1 жовтня 2000 р. в м. Рівне за ініціативи дослідника власного родоводу Андрія Лимича створена родинна громадська організація «Фонд роду Лимич».

У жовтні 2003 р. на розі вулиць Драгоманова та 24 серпня (навпроти гімназії № 1) відкрито пам'ятний знак роду Лимич. Автор – Леонід Закревський. На пам'ятному знаку висічені слова: «На все свій час: час розкидати каміння і час каміння громадити». На зворотному боці зображено родовий герб.

314. **Войнарович А. Знак роду Лимич** / А. Войнарович // Сл. і час. – 2003. – 12 верес. – С. 7.

315. **Пам'ять роду** // Вільне сл. – 2003. – 8 жовт. – С. 6.

316. **Ромейчук М. З роду Лимичів** / М. Ромейчук // Вісті Рівненщини. – 2003. – 8 жовт. – С. 2.

317. **Степанишин С. Час збирати каміння** / С. Степанишин // Волинь. – 2003. – 10 жовт. – С. 4.

Про відкриття пам'ятного знаку.

Несвицька Марія (Рівненська) (? – 1518) –

княгиня, власниця м. Рівне, яке вона отримала у спадок після смерті чоловіка – князя Семена Несвицького у 1479 р. Майже чотири десятиліття володіла містом, облаштувала його. Спорудивши замок у Рівному, перенесла свою резиденцію з Городка і стала називати себе Марією Рівненською. За часів Марії Рівненської місто переживає перший розквіт. Займалася благодійницькою діяльністю. За її сприяння місту було надано Магдебурзьке право.

Пам'ятник Марії Несвицькій відкритий у 2006 р. на вул. Соборній. Скульптор – Володимир Шолудько, архітектор – Мирослав Чабак.

318. **Калько С. Марія Несвицька постане в білому мармурі** / С. Калько // 10 канал. – 2006. – 16 лют. – С. 9.

319. **Мартиненко М. Марія Несвицька повертається додому** / М. Мартиненко // Рівнен. діалог. – 2006. – 11 серп. – С. 3.

320. **Марчук Л. День міста Рівне увінчався відкриттям пам'ятника його засновниці – княгині Марії Рівненській** / Л. Марчук // Рівне Час. – 2006. – 31 серп. – С. 7.

321. **Тищенко О. Від Несвицької до сьогодні** / О. Тищенко // Сім днів. – 2006. – 17 лют. – С. 9.

322. **Тищенко О. Несвицька для вічності** / О. Тищенко // Сім днів. – 2006. – 4 серп. – С. 9.

323. **Цимбалюк Є. Княгиня Марія повернулася у Рівне** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2006. – 31 серп. – С. 5.

324. **Княгиня Марія Рівненська (Несвицька)** : буклет. – Рівне, 2007. – 6 с.

324 а. **Ременяка О. Пам'ятник Марії Несвицькій у Рівному** / О. Ременяка // Визвольний шлях. – 2007. – Кн. 11. – С. 56–61.

325. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 40.

326. **Сквер і пам'ятник княгині Марії Рівненській (Несвицькій)** // Історичний центр Рівного : до 725-річчя м. Рівне. – Рівне, [2008?]. – С. 1.

Про створення і відкриття пам'ятника засновниці м. Рівне.

327. **Харват О. Рівне. На межі тисячоліть** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 39.

Носаль Михайло Андрійович (батько) (1886–1950) –

священик, травознавець, природознавець. У 1929–1935 рр. священик М. Носаль був настоятелем Свято-Іллінського храму в м. Дубно, з лютого 1935 р. призначений настоятелем Свято-Успенської церкви у Рівному. Родина оселилася в будинку неподалік церкви (нині вул. Шевченка, 117). Все життя М. Носаль служив церкві і вивчав рослини та їхні цілющі властивості. У 1958 р. вийшла книга «Лікарські рослини і способи їх застосування в народі», доопрацьована і видана Іваном Носалем (сином Михайла Андрійовича).

У серпні 2001 р. біля дзвіниці Свято-Успенської церкви в місті Рівне (вул. Шевченка) відкрито й освячено пам'ятний знак М. Носалю.

328. **Федас С. Пам'ятник – народному цілителю** / С. Федас // Рівне вечірнє. – 2001. – 28 серп. – С. 3.

329. **Данильчук Г. «Кожне ж дерево з плоду свого пізнається...»** / Г. Данильчук // Носаль М. Волинські скарби – лікарські рослини / упоряд. І. Нагорна. – Рівне, 2009. – С. 48–56.

Про пам'ятний знак. – С. 50.

Носаль Іван Михайлович (син) (1913–1996) –

агроном, науковець, викладач, продовжувач батьківської справи природолюба і травознавця. Навчався у Дубенській гімназії, на аграрно-лісовому факультеті Львівського політехнічного інституту. Після закінчення навчання І. М. Носаль жив і працював на Рівненщині. Займався науково-дослідницькою діяльністю, вивчав лікувальні властивості трав. Останнє десятиліття свого життя І. М. Носаль віддав написанню книги «Від рослини – до людини», яка вийшла друком у 1992 р.

330. **Марчук Л. Пам'ятник І. Носалю** / Л. Марчук // Дзвін. – 1997. – 22 серп. – С. 1.

Про встановлення надмогильного пам'ятника фітотерапевтові, авторові відомих книг.

331. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 39–40.

Про відкриття меморіальної дошки на будинку 7а по однойменній вулиці, де проживав з сім'єю І. Носаль.

Самчук Улас Олексійович (1905–1987) –

український письменник, журналіст і публіцист, член уряду Української Народної Республіки у вигнанні, член ОУП «Слово», редактор газети «Волинь». Уродженець с. Дермань Здолбунівського району. Автор повістей «Марія» (1933), «Кулак» (1932), трилогії «Волинь» («Куди тече річка» (1932), «Війна і революція» (1936), «Батько і син» (1937), романів «Юність Василя Шеремети» (1946–1947), трилогії «Ост» («Морозів хутір» (1948), «Темнота» (1957) і «Втеча від себе» (1982), книг спогадів і репортажів «П'ять по дванадцятій» (1954), «На твердій землі» (1967), «На білому коні» (1956), «На коні вороному» (1979), «Плянета Ді-Пі» (1979), «Слідами піонерів» (1980).

22 лютого 1992 р. по вул. Соборна, 59 на місці, де діяла редакція газети «Волинь» в 1941–1943 рр. була встановлена спільна меморіальна дошка Олені Телізі та Уласу Самчуку.

Пам'ятник У. Самчуку відкрито у 2005 р. на Театральній площі біля Рівненського академічного українського музично-драматичного театру з нагоди 100-річчя з дня народження письменника. Скульптор – Володимир Шолудько, архітектор – Віктор Ковальчук.

332. **Шилан Є. Улас Самчук прийде до нас у бронзі** / Є. Шилан // Нове життя [Здолбунів]. – 2005. – 22 січ. – С. 3.

Про виготовлення пам'ятників на ВАТ «Здолбунівський завод нестандартного обладнання», які будуть встановлені у Рівному і Здолбуніві. Автори – В. Шолудько, М. Король.

333. **Андріюк П. Улас Самчук повернувся в Україну** : пам'ятник великому патріоту і письменнику відкрито в м. Рівне / П. Андріюк // Сл. і час. – 2005. – 25 лют. – С. 2.

334. **Басараба В. Повернувся у слові і бронзі** / В. Басараба // Вільне сл. – 2005. – 23 лют. – С. 1, 2.

335. **Безхлібник М. Улас Самчук повертається на Україну** / М. Безхлібник // Духов. нива. – 2005. – № 2 (лют.). – С. 2.

336. **Саньковський І. Ще раз про повернення «Невідомого»** / І. Саньковський // VIP. – 2006. – 3 берез. – С. 30–31.

337. **Площа театральна** // Історичний центр Рівного : до 725-річчя м. Рівне. – Рівне, [2008?]. – С. 5.

Про відкриття пам'ятника письменнику-земляку.

338. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 56.

339. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник та анотаційну дошку. – С. 266.

340. **Місто дивної долі : Рівне очима хроністів та письменників** : дайджест / ред.-упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Волин. береги, 2009. – 72 с.

Фото пам'ятника. – Вкладка.

341. **Харват О. Рівне. На межі тисячоліть** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 123.

342. **Харват О. Я люблю своє місто** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 77.

343. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 25.

Див. також №№ 226, 257–262.

Ульянов Володимир Ілліч (Ленін) (1870–1924) –

політичний і державний діяч, лідер міжнародного комуністичного руху, один з головних творців СРСР, публіцист, філософ-матеріаліст. Один з організаторів збройного Жовтневого перевороту восени 1917 року та громадянської війни в Росії.

Пам'ятник В. Леніну було встановлено 14 жовтня 1967 р. у центрі міста на однойменній площі на місці, де в 1954 р. був встановлений пам'ятник Б. Хмельницькому (перенесений на вул. Грушевського). Скульптор – М. Вронський, архітектор – І. Мельничук.

25 серпня 1991 р. пам'ятник був демонтований, а площа Леніна перейменована на майдан Незалежності.

344. **З Леніним у серці** : урочистий мітинг в Ровно, присвячений відкриттю пам'ятника В. І. Леніну // Червон. прапор. – 1967. – 17 жовт.

345. **Пащук І. На вірність Іллічу** : відкриття пам'ятника В. І. Леніну в Ровно / І. Пащук, В. Мороз // Зміна. – 1967. – 18 жовт.

346. **Прищепя Б. Велич вождя** / Б. Прищепя // Червон. прапор. – 1989. – 29 квіт.

347. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 110.

Див. також №№ 40, 67, 70.

**Хмельницький Богдан Михайлович
(1596–1657) –**

український військовий, політичний та державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, очільник Гетьманату (1648–1657). Був новатором в організації козацького війська і в державній діяльності. Засновник Української держави, став першим організатором адміністративного управління в Україні. Під командуванням Б. Хмельницького відбувся найбільший бій між козацьким військом та армією Речі Посполитої біля містечка Берестечка (1651 р.).

У 1954 р. до 300-річчя «возз'єднання» України з Росією на вул. Ленінській (нині майдан Незалежності) був відкритий пам'ятник Б. Хмельницькому. У 1965 р. перенесений на теперішню вул. Грушевського.

348. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 96.

349. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, пов'язані з історією козацтва [на Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 226–245.

Про пам'ятник Б. Хмельницькому. – С. 242.

Див. також № 67.

**Пам'ятники, присвячені Шевченку Тарасу Григоровичу
(1814–1861) –**

видатний український поет, прозаїк, драматург, художник, політичний і громадський діяч. Все його життя і творчість були присвячені українському народу.

За деякими версіями Тарас Шевченко двічі побував на Рівненщині. Уперше відвідав наш край у другій декаді жовтня 1846 р., подорожуючи через Корець, Острог, Гільчу, Варковичі, Дубно, Берестечко. На зворотному шляху проїхав через Козин, Радивилів, Острів, Пляшеву, Вербу. Враження від подорожі лягли в основу його повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали» (1855–1858). Волинська тематика також звучить в поемах «Відьма» (1948), «Варнак» (1848), «Петрусь» (1950), вірші «Ой чого ти почорніло...» (1948), повісті «Варнак» (1955–1956) та ін. творах.

Пам'ятник-погруддя поету Т. Г. Шевченку –

перший пам'ятник Т. Г. Шевченку встановлений у міському парку культури та відпочинку ім. Т. Г. Шевченка у березні 1941 р. до 80-річчя від дня смерті поета. У 1964 р. до 150-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка пам'ятник був реконструйований. Скульптор – Г. М. Шульман, архітектор – В. М. Герасименко.

350. **Парк культури і відпочинку ім. Т. Г. Шевченка** // Історичний центр Рівного: до 725-річчя м. Рівне. – Рівне, [2008?]. – С. 4.

351. **Шевченкові верстви** : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 432 с.

Про перший пам'ятник Кобзареві, фото пам'ятника. – С. 302.

352. **Харват О. Рівне. На межі тисячоліть** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 89.

Див. також № 67.

Пам'ятник поету Т. Г. Шевченку –

встановлений у центрі міста на майдані Незалежності у 1999 р. Скульптори – П. Подолець, В. Стасюк, Є. Мисько. Архітектори – В. Ковальчук, Т. Мельничук.

353. **Степанишин Б. Пам'ятник Т. Шевченку у Рівному** / Б. Степанишин // Волинь. – 1992. – 11 січ. – С. 3.

354. **Дем'янюк І. До питання про пам'ятник Т. Г. Шевченку** / І. Дем'янюк // Вільне сл. – 1996. – 8 берез. – С. 1.

355. **Герус В. Спонукальний погляд Шевченка** / В. Герус // Вільне сл. – 1998. – 2 груд. – С. 3.

356. **Басараба В. І слово ніколи не згасне** / В. Басараба // Вільне сл. – 1999. – 26 трав. – С. 1.

357. **Вальчук П. «І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій, не забудьте пом'янути незлим, тихим словом!»** / П. Вальчук // Сім днів. – 1999. – 28 трав. – С. 1.

358. **Кидрук І. І постав на майдані у бронзі Тарас** / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 1999. – 26 трав. – С. 1.

359. **Степанишин С. Щоб розбудити тих, хто спить** / С. Степанишин // Волинь. – 1999. – 28 трав. – С. 1.

360. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 158.

361. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник, фото. – С. 258.

362. **Сирота І. Рівнезнавство** : мала ілюстр. енцикл. / І. Сирота. – Рівне, 2008. – С. 67.

363. **Харват О. Я люблю своє місто** : [образотв. вид.] / О. Харват. – Рівне, 2008. – С. 18.

364. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 17.

365. **Місто дивної долі : Рівне очима хроністів та письменників** : дайджест / ред.-упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Волин. обереги, 2009. – 72 с.

Фото пам'ятника. – Вкладка.

366. **Шевченкові верстви** : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 432 с.

Фото пам'ятника. – С. 1.

367. **Данильчук Г. До історії встановлення пам'ятника Т. Г. Шевченку у Рівному** / Г. Данильчук // Наукові записки / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2014. – Вип. 12, ч. 1 : матеріали наук. конф. присвяч. 200-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – С. 99–102.

367а. **Климюк О. Пам'ятник Кобзареві у Рівному** / О. Климюк // Даруй словам святу силу : альманах до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка / Рівнен. Мала АН учнівської молоді. – Рівне : Брегін А. Р., 2014. – С. 42–44.

367 б. **Гопа А. Пам'ятник Кобзареві у Рівному** / А. Гопа // Даруй словам святу силу : альманах до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка / Рівнен. Мала АН учнівської молоді. – Рівне : Брегін А. Р., 2014. – С. 62–63.

368. **Мистецька палітра Рівненщини** / упоряд. Ф. Бобрик, Т. Лукашевич. – Рівне, [б. р.]. – С. 19.

Пам'ятний знак на честь Т. Г. Шевченка –

відкритий в Басовому Куті (район м. Рівне) 10 жовтня 1999 року.

Кошти на встановлення зібрали патріоти України та шанувальники Великого Кобзаря – жителі Басового Кута.

369. **Бурчєня В. Вшанування Кобзаря** / В. Бурчєня // Волинь. – 1999. – 15 жовт. – С. 3.

Про відкриття пам'ятного знаку.

370. **Шевченкові верстви** : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 432 с.

Фото пам'ятного знаку. – С. 303.

Пам'ятний знак на честь 150-річчя виходу з друку першого видання «Кобзаря» Т. Г. Шевченка

«Кобзар» – назва збірки поетичних творів Тараса Шевченка, видана в 1840 р. у Санкт-Петербурзі.

Пам'ятний знак встановлено 9 березня 1990 р. на майдані імені В. Короленка.

371. **Басараба В. Не згасне Тарасова свічка** / В. Басараба // Червон. прапор. – 1990. – 13 берез. – С. 3.

Про відкриття пам'ятного знаку.

372. **Пащук І. Рівне. 1283–2003** : іст.-краєзн. хроніка / І. Пащук. – Рівне : Овід, 2006. – С. 140.

373. **Шевченкові верстви** : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 432 с.

Фото пам'ятного знаку. – С. 302.

374. **Шевченкові верстви** : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 432 с.

Фото меморіальної дошки. – С. 103.

375. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 63–64.

Про меморіальну дошку Т. Шевченку, встановлену на будинку № 45 на однойменній вулиці у 1998 р., оновлену у 2002 р.

МЕМОРІАЛЬНІ ТА АНОТАЦІЙНІ ДОШКИ

376. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – 76 с.

Бандера Степан: дошка встановлена на гуртожитку Рівненського медичного коледжу по вул. С. Бандери, 43. – С. 12.

Грабоус В. О.: дошка встановлена на фасаді Рівненської ЗОШ № 28. – С. 18.

Свангельсько-лютеранська церква: дошка встановлена по вул. Пушкіна, 5. – С. 24–25.

Калнишевський П. І.: дошка встановлена по вул. П. Калнишевського, 26. – С. 25–26.

Костомаров М. І.: дошка встановлена по вул. Драгоманова на будинку колишньої гімназії № 19. – С. 29–30.

Кравчук Л. М.: дошка встановлена на фасаді Рівненського кооперативного економіко-правового коледжу по вул. Соборній, 10. – С. 31–32.

Лісовська Л. І.: дошка встановлена по вул. Лісовської, 6. – С. 34.

Медики-військовики: дошка встановлена по вул. О. Теліги, 1/41. – С. 35–36.

Меморіальний комплекс подіям Волинської історії біля римо-католицького храму св. Петра і Павла, що по вул. Соборній, 2. – С. 36–38.

Мученики фашистських концтаборів: пам'ятник і меморіальна дошка по вул. Соборній, 364 (на території авторемонтного заводу). – С. 38–39.

Павлюченко І. В.: дошка встановлена по вул. Т. Шевченка, 103 та по вул. Павлюченка, 1. – С. 42–43.

Рівненська Українська Гімназія (1923–1939): анотаційна дошка встановлена по вул. 16 липня, ба. – С. 48–49.

Скрипник С. І.: дошка встановлена по вул. Соборній, 6. – С. 51–52.

Судилище українським патріотам (1939): дошка встановлена по вул. Соборній, 3д. – С. 53–54.

Ткачук О. С.: дошка встановлена по вул. Ю. Словацького, 8. – С. 54–55.

Чекістська публічна розправа (04.01.1945): дошка встановлена по вул. Соборній, 112. – С. 60–61.

Воїнам-афганцям

377. **Маковська В. Прописані навечно: герої, що не повернулися з «афганської війни»** / В. Маковська // Червон. прапор. – 1991. – 31 трав. – С. 2.

Про відкриття меморіальних дошок на будинках, де жили воїни-афганці.

378. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – 76 с.

Про відкриття меморіальних дошок воїнам-афганцям:

Баженов С. М.: дошка встановлена по вул. Набережній, 14. – С. 7.

Веремчук О. В.: дошка встановлена по вул. Вербовій, 4. – С. 8.

Завранчук О. В.: дошка встановлена по вул. М. Грушевського, 26. – С. 8.

Красильников В. І.: дошка встановлена по вул. В. Красильникова. – С. 8.

Ніколайчук Г. О.: дошка встановлена по вул. С. Крушельницької, 77. – С. 9.
Самолюк М. М.: дошка встановлена по вул. Фабричній, 1. – С. 9.
Стрепков С. В.: дошка встановлена по вул. Кіквідзе, 24. – С. 10.
Шпудейко О. В.: дошка встановлена по вул. С. Бандери, 45. – С. 10.

Товариство «Просвіта»

379. **Галинко Б. Іменем Просвіти / Б. Галинко // Вісті Рівненщини. – 1996. – 4 верес. – С. 2.**

Про відкриття анотаційної дошки, яка повідомляє, що площу названо майданом Просвіти на честь членів рівненської «Просвіти», які активно працювали на Рівненщині у 1917–1928 рр., 1942–1944 рр.

380. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 46–47.**

Про відкриття анотаційної дошки по вул. О. Пушкіна, 17.

381. **Гладунова Є. Спадкоємність поколінь підтвердили рівненські просвітяни, відкривши пам'ятну дошку на честь своїх попередників / Є. Гладунова // Нова Волинь. – 2000. – 19 жовт. – С. 7.**

Про встановлення пам'ятної дошки на будинку ЗОШ № 15, зведеному в 30-ті роки ХХ ст. на кошти, зібрані тодішніми активістами «Просвіти» для відкриття української гімназії.

Репресованим школярам

382. **Вшанували репресованих школярів // Сім днів. – 2011. – 26 трав. – С. 2.**

383. **Млин Є. Меморіальну дошку відкрили на честь репресованих школярів в Рівненській школі-ліцеї № 2 / Є. Млин // Вільне сл. – 2011. – 21 черв. – С. 7.**

Про відкриття у ЗОШ № 2 меморіальної дошки в пам'ять про школярів, що стали жертвами сталінських репресій.

Башта Ілля Онуфрійович (1937–2005) –

організатор спорудження дитячо-юнацької спортивної школи (ДЮСШ) № 4, тренер, педагог, який працював тут з 1999 р.

19 жовтня 2006 р. на фронтоні будівлі Рівненської ДЮСШ № 4 на вул. Фабричній, 7 йому відкрито меморіальну дошку.

384. **Пам'яті вчителя і колеги // VIP. – 2006. – 26 жовт. – С. 39.**

385. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 12.**

Біляшівський Микола Федотович (1867–1926) –

український археолог, етнограф, фольклорист, мистецтвознавець, музеєзнавець.

28 жовтня 1988 р. йому відкрито меморіальну дошку на будинку № 17 по вул. М. Драгоманова, поблизу Рівненського обласного краєзнавчого музею. Скульптор – М. С. Бондарець. У 2001 р. дошка була викрадена, 11 грудня 2002 р. поновлена.

386. **Мізерний А. Вулиця Калініна, 17** / А. Мізерний // Культура і життя. – 1988. – 27 листоп. – С. 5.

387. **Мізерний А. Живе народна пісня** / А. Мізерний // Зміна. – 1988. – 3 листоп.

388. **Мізерний А. Нехай свято продовжується** / А. Мізерний // Червон. прапор. – 1988. – 2 листоп.

389. **Пащук І. Дом, где жили корифеи** / І. Пащук // Рабочая газ. – 1988. – 20 нояб.

390. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 13.

Богачук Олександр Теофілович (1933–1994) –

поет-пісняр, письменник, член спілки письменників України з 1968 р. У 1985–1994 рр. очолював спілку письменників Рівненщини, ставши її першим керівником.

Меморіальна дошка його пам'яті відкрита 18 грудня 2003 р. на вул. Гагаріна, 1, де він проживав із сім'єю у 1986–1994 рр. Автор – Л. Закревський.

391. **Жив'юк А. Вшанували пам'ять поета** / А. Жив'юк // Нова Волинь. – 2003. – 25 груд. – С. 6.

392. **Полянська О. Його пісні житимуть довго** / О. Полянська // Ого. – 2003. – 23 груд. – С. 1.

393. **Ромейчук М. «Коли ти батьківщині син...»** / М. Ромейчук // Вісті Рівненщини. – 2003. – 26 груд. – С. 2.

394. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 14–15.

Боровий Євген Максимович (1925–2004) –

хірург, доктор медичних наук, заслужений лікар України.

19 квітня 2006 р. на колишньому хірургічному корпусі обласної клінічної лікарні (вул. Київська, 78Г), в який Є. Боровий працював з 1951 по 2004 р., відкрито меморіальну дошку. 16 квітня 2006 р. відкрито дошку на будинку № 9 по вул. Соборній, де він проживав.

395. **Корнійчук М. Пам'яті патріарха хірургії Євгена Борового** / М. Корнійчук // Вільне сл. – 2006. – 30 трав. – С. 1.

396. **Марчук Л. Покликані боротися за життя. Є. М. Боровий: хірург, учитель, людина** / Л. Марчук. – Луцьк : Твердиня, 2008. – 172 с.

Про меморіальну дошку, фото. – С. 166, 169.

397. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 15–16.

**Гайдук Володимир Іванович
(1921–2000) –**

відомий кооператор Рівненщини. У 1955–1983 рр. очолював Рівненську облспоживспілку.

28 лютого 2011 р. на будинку облспоживспілки на його честь відкрито меморіальну дошку.

398. **Омелянчук І. Епоха Гайдука не завершилась** / І. Омелянчук // Рівнен. кооператор. – 2011. – 4 берез. – С. 2.

**Грицай Анатолій Юхимович
(1931–2003) –**

бандурист, кобзар, педагог, виконавець, композитор, поет. З 1957 р. працював у Рівному. Викладав у Рівненському музичному училищі, Рівненському державному педагогічному інституті, Рівненському державному інституті культурі, дитячій музичній школі № 1 ім. М. Лисенка м. Рівне.

10 березня 2004 р. на будинку Рівненського музичного училища на вул. С. Бандери, 6 відкрито меморіальну дошку на честь А. Ю. Грицяя. Скульптор – М. Сівак.

399. **Дацков А. Анатолій Грицай** : літ.-мистец. портрет / А. Дацков. – Рівне, 2000. – 30 с.

400. **Гордич В. З кобзою навіки в серці** / В. Гордич // Сім днів. – 2004. – 12 берез. – С. 2.

401. **Дацков А. Пам'яті рівненського кобзаря** / А. Дацков // Вільне сл. – 2004. – 31 берез. – С. 4.

402. **Доленко С. Увічнили пам'ять учителя** / С. Доленко // Нова Волинь. – 2004. – 11 берез. – С. 7.

403. **Меморіальна дошка рівненському кобзарю** // Вісті Рівненщини. – 2004. – 12 берез. – С. 1.

404. **Полянська О. Вшанували кобзаря Рівненщини** / О. Полянська // Ого. – 2004. – 11 берез. – С. 4.

405. **Тільки в українській пісні кожне слово гоїть** // Волин. відомості. – 2004. – Ч. 2/3. – С. 22.

406. **Пашук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пашук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 19.

Див. також № 18.

Дем'янчук Григорій Семенович
(1936–2001) –

письменник, краєзнавець, педагог, заслужений журналіст України, лауреат літературних премій ім. Валер'яна Поліщука (1988), Авеніра Коломийця (2000), регіональної краєзнавчої премії «За відродження Волині» (2001).

20 вересня 2002 р. на будинку № 4 по вул. Курчатова, де проживав Г. Дем'янчук, відкрито меморіальну дошку.

407. **Басараба В. Повернення у прийдешнє** / В. Басараба // Вільне сл. – 2001. – 26 верес. – С. 2.

408. **Ільчук В. Григорію Дем'янчуку** / В. Ільчук // Волинь. – 2001. – 28 верес. – С. 7.

409. **Пащук І. Вшанували пам'ять журналіста-краєзнавця** / І. Пащук // Вісті Рівненщини. – 2001. – 28 верес. – С. 2.

410. **Пащук І. Закоханий у ріднокрай** / І. Пащук // Демократ. Рівненщина. – 2001. – 28 верес. – С. 6.

411. **Сербін Г. Його безсмертна посмішка** / Г. Сербін // Сім днів. – 2001. – 28 верес. – С. 9.

412. **Криниці щедрої душі** : до 70-річчя з дня народж. Григорія Семеновича Дем'янчука : біобібліогр. покажч. / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад. Н. М. Кожан, Н. О. Нікітіна ; консультант І. В. Мілясевич ; ред. Л. Г. Сахнюк. – Рівне : Волин. обереги, 2006. – 72 с. : портр., фотоіл. – (Серія «Дослідники Рівненського краю»).

413. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 20–21.

Дем'янчук Степан Якимович
(1925–2000) –

академік, професор, доктор педагогічних наук, педагог, засновник Міжнародного економіко-гуманітарного університету, якому у 2002 р. було присвоєно його ім'я.

8 травня 2003 р. на фасаді головного корпусу Міжнародного економіко-гуманітарного університету відкрито меморіальну дошку Дем'янчуку С. Я.

414. **Кобилянська О. Тому, хто готував еліту нації** / О. Кобилянська // Вільне сл. – 2003. – 14 трав. – С. 2.

415. **Кримчук Р. «Він був людиною з добрим серцем і щирою душею»** / Р. Кримчук // Сім днів. – 2003. – 16 трав. – С. 6.

416. **Ліфун О. Славний син землі Волинської: «Він був людиною з добрим серцем і щирою душею»** / О. Ліфун // Нова Волинь. – 2003. – 14 трав. – С. 1.

417. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 21–22.

Дмитрієв Павло Павлович
(1945–2012) –

тренер-викладач з боксу дитячо-юнацької спортивної школи № 5.

У лютому 2014 р. на приміщенні дитячо-юнацької спортивної школи № 5, де з 1974 по 2012 рр. працював П. Дмитрієв, було відкрито меморіальну дошку.

418. **Тренер продовжує жити в пам'яті** // Літопис Заходу. – 2014. – 13 лют. – С. 16.

Драгоманов Михайло Петрович
(1841–1895) –

український письменник, літературознавець, історик, публіцист, фольклорист, громадський діяч. У 1871 і 1876 рр. побував у Рівному.

4 жовтня 1991 р. до 150-річчя від дня народження М. Драгоманова на будинку № 17 по вул. Драгоманова (біля Рівненського обласного краєзнавчого музею), де раніше проживали викладачі Рівненської гімназії, було відкрито меморіальну дошку. Автор – каменетес-гравер С. Гнатюк.

419. **Пащук І. І мислитель і вчений** / І. Пащук // Зміна. – 1991. – 1 жовт. – С. 3.

420. **Іваненко П. «Він був немов той огонь...»** / П. Іваненко // Червон. прапор. – 1991. – 9 жовт. – С. 2.

421. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 22–23.

Кірта Георгій Миколайович
(1946–2004) –

український державний діяч, інженер-транспортник, Герой України. З 1979 по 1982 р. працював у м. Рівне начальником Рівненського відділу Львівської залізниці.

У 2011 р. на фасаді будинку Рівненської дирекції залізничних перевезень Львівської залізниці по вул. 16 липня, 17 на його честь відкрито меморіальну дошку.

422. **Відкрили пам'ятну дошку Георгію Кірпі** // Рівне-вечірне. – 2011. – 26 лип. – С. 1.

423. **Ричко В. Пам'яті Георгія Кірпи** / В. Ричко // Вільне сл. – 2011. – 26 лип. – С. 2.

Короленко Володимир Галактіонович
(1853–1921) –

письменник, журналіст, публіцист і громадський діяч. У 1865–1871 рр. навчався у Рівненській гімназії.

У 1953 р. на будинку колишньої гімназії (тепер Рівненський обласний краєзнавчий музей) за сприяння викладачів Рівненського вчительського інституту була відкрита анотаційна дошка В. Короленку, яка у квітні 1991 р. була замінена меморіальною з барельєфом письменника на фасаді музею. Скульптор – О. Євтушенко.

424. **Хромов Г. Великий письменник-демократ** / Г. Хромов // Червон. прапор. – 1953. – 28 лип.

425. **Луценко В. І. Ровно – 700** : соц.-економ. нарис / В. І. Луценко, В. Т. Кобись, Г. Й. Шенгера. – Л. : Каменярь, 1983. – С. 5.

426. **Басараба В. Наша шана і любов** / В. Басараба // Червон. прапор. – 1991. – 30 квіт. – С. 3.

427. **Про відкриття меморіальної дошки з барельєфом В. Г. Короленка на будинку колишньої гімназії, нині обласного краєзнавчого музею** : фоторепортаж // Зміна. – 1991. – 30 квіт. – С. 2.

428. **Володимир Галактіонович Короленко і Рівненщина** : до 150-річчя від дня народж. : бібліогр. покажч. / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад. Н. М. Кожан, Т. О. Пономарьова ; наук. ред. В. П. Ярошук ; ред. З. М. Тирак ; рецензент В. М. Жук. – Рівне : Волин. обереги, 2003. – 56 с. : портр. – (Серія «Славетні земляки»).

Вшанування пам'яті В. Г. Короленка на Рівненщині. – С. 29–31.

429. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 28–29.

430. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про меморіальну дошку, фото. – С. 272.

Коршаков Олександр (1960–1984) –

спортсмен-спідвеїст.

15 вересня 2010 р. за сприяння обласної організації Народного Руху на приміщенні адміністрації Рівненського мототреку відкрито меморіальну дошку О. Коршакову.

431. **За сприяння Руху в Рівному відкрили меморіальну дошку спідвеїсту Олександрю Коршакову** // Рівне Час. – 2010. – 23 верес. – С. 3.

432. **Прокопчук В. Меморіальна дошка загиблого спідвеїста** / В. Прокопчук // Сім днів. – 2010. – 17 верес. – С. 6.

**Кравцов Лаврентій Петрович
(1903–1984) –**

письменник, журналіст, краєзнавець, у післявоєнні роки – заступник редактора обласної газети «Червоний прапор».

1 березня 2004 р. за сприяння Рівненського обласного краєзнавчого товариства йому відкрито меморіальну дошку на будинку № 96 по вул. Соборній, де він проживав з 1944 по 1984 р.

433. **Меморіальна дошка літератору і краєзнавцю** // Вісті Рівненщини. – 2004. – 2 квіт. – С. 2.

434. **Шморгун Є. Жив у Рівному книжник...** / Є. Шморгун // Нова Волинь. – 2004. – 8 квіт. – С. 6.

435. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 30–31.

**Лисенко Микола Віталійович
(1842–1912) –**

український композитор, основоположник української класичної музики. У вересні 1867 р. побував у Рівному. Його іменем названа Рівненська дитяча музична школа № 1.

У 1988 р. на будинку № 17 по вул. Драгоманова на його честь була відкрита меморіальна дошка. Автор – Віктор Дідковський. У 2001 р. дошка була викрадена, 8 грудня 2002 р. – поновлена.

436. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 32–33.

Див. також №№ 386–389.

**Макаров Олег Григорович
(1933–2003) –**

льотчик-космонавт, здійснив 4 польоти в космос. У 1948–1951 рр. навчався у Рівненській середній школі № 3 (вул. Маяковського, 13).

До 20-річчя першого польоту в космос Юрія Гагаріна 12 квітня 1981 р. на честь О. Г. Макарова на фасаді школи, в якій він навчався була відкрита меморіальна дошка. Художник і скульптор – Валентин Колосов.

437. **Ляшенко Т. Велике свято школи** : [фото] / Т. Ляшенко // Зміна. – 1981. – 16 квіт.

438. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 34–35.

**Петрикова Олександра Іванівна
(1936–2004) –**

громадська активістка Народного руху України, член товариства «Просвіта», учасниця Помаранчевої революції (2004 р.).

24 травня 2006 р. на будинку № 3 по вул. М. Хвильового, де вона мешкала з 1960 по 2004 р., їй відкрито меморіальну дошку.

439. **Тихонів О.** «А ти, славна Україно, не забудь про мене!» / О. Тихонів // Рівне Час. – 2006. – 1 черв. – С. 3.

440. **Пащук І.** Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 44.

**Поліщук Віктор Миколайович
(1957–1999) –**

доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, перший головний лікар Рівненського обласного клінічного лікувально-діагностичного центру, який тепер носить його ім'я.

2 листопада 2000 р. у фойє Рівненського обласного клінічного лікувально-діагностичного центру (вул. 16 липня, 36) було відкрито меморіальну дошку В. Поліщуку. Автор – Л. Закревський.

441. **Корнійчук М.** Спалах яскравої зірки / М. Корнійчук // Мед. вісн. – 2000. – 3 листоп. – С. 1.

442. **Макаренко І.** Відкрито меморіальну дошку / І. Макаренко // Сім днів. – 2000. – 3 листоп. – С. 3.

443. **Пащук І.** Меморіальні дошки у Рівному : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 45.

**Струменський Всеволод Миколайович
(1928–2002) –**

засновник анестезіологічної служби Рівненщини, перший у Рівненській області обласний анестезіолог, один з ініціаторів створення обласного товариства анестезіологів-реаніматологів. Працював у Рівненській обласній клінічній лікарні з 1963 р.

16 травня 2011 р. у приміщенні Рівненської обласної клінічної лікарні було відкрито барельєфну дошку В. Струменському.

444. **Вшанували наставника** // Рівне вечірнє. – 2011. – 19 трав. – С. 15.

445. **Кравцов П.** Інтелігент, професіонал, людина / П. Кравцов // Рівне Експрес. – 2011. – 19 трав. – С. 4.

Цехмістрок Юрій Антонович
(1895–1968) –

педагог, фольклорист і диригент. У 1917–1940 рр. працював учителем народних шкіл Рівненського повіту, пізніше – викладав співи у Рівненській гуманітарній українській гімназії ім. Т. Шевченка. Після закінчення Другої світової війни працював у Рівненській музичній школі.

17 жовтня 2001 р. на будинку № 22 по вул. С. Крушельницької, де Ю. Цехмістрок прожив останні роки, йому було відкрито меморіальну дошку.

446. **Столярчук Б. Популяризатор музичного фольклору Волині** / Б. Столярчук // Вісті Рівненщини. – 2001. – 5 груд. – С. 3.

447. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 59–60.

Червоній Василь Михайлович
(1958–2009) –

громадський, політичний, державний діяч, член Народного Руху України, активіст громади віруючих Української Православної Церкви Київського Патріархату.

14 жовтня 2010 р. за ініціативи та за кошти підрозділу Українського козацтва «Волинська Січ» на фасаді Народного дому (вул. С. Петлюри), де з 1990 по 2009 р. працював В. Червоній, йому було відкрито меморіальну дошку.

448. **Станкевич Т. На свято Покрови у Рівному вшанували пам'ять українських героїв та відкрили меморіальну дошку на честь Василя Червонія** / Т. Станкевич // Волинь. – 2010. – 15 жовт. – С. 1, 2.

Чорновіл В'ячеслав Максимович
(1937–1999) –

український політик, публіцист, літературний критик, провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х – 90-х рр. ХХ ст., голова Народного Руху України.

22 березня 2000 р. на вул. В. Чорновола, 1 (Рівненська дирекція Укрпошти) йому було відкрито анотаційну дошку.

449. **Кидрук І. Слово про Чорновола на вулиці його імені** / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 2000. – 24 берез. – С. 1.

450. **Марчук Л. Вулиця Тополева – тепер імені Чорновола** / Л. Марчук // Сім днів. – 2000. – 24 берез. – С. 1.

451. **Туз В. Вулиця імені Чорновола** / В. Туз // Ого. – 2000. – 24 берез. – С. 1, 3.

452. **Пащук І. Меморіальні дошки у Рівному** : іст.-краєзн. довід. / І. Пащук. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 61–62.

м. КУЗНЕЦОВСЬК

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

**Тарас Григорович Шевченко
(1814–1861)**

14 жовтня 2014 р. на території Української Греко-Католицької церкви відбулося відкриття та освячення пам'ятника Т. Г. Шевченку, встановленого зусиллями церковної громади та меценатів міста. Подія приурочена до 200-річчя від дня народження великого Кобзаря.

Пам'ятник створив за власним ескізом місцевий митець, скульптор та дизайнер Анатолій Антикуз.

452 а. **Антикуз А. Г. Кузнецовська прописка Кобзаря** / А. Г. Антикуз ; розмовляв П. Асауленко // Володимир. вісн. – 2015. – 12 берез. – С. 14.

452 б. **В Кузнецовську відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку** [Електронний ресурс] // Кузнецовськ : офіційний сайт міської ради та виконавчого комітету. – Режим доступу: <http://kuznetsovsk-rada.gov.ua/news.aspx?id=9170>. – Назва з екрана.

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ РАЙОНІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

БЕРЕЗНІВСЬКИЙ РАЙОН

м. Березне

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

453. **[Обеліск Слави : фото]** // Ленін. шляхом [Березне]. – 1974. – 12 січ.

454. **Рачок П. Відкрито пам'ятний знак померлим польським громадянам** / П. Рачок // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2013. – 28 черв. – С. 2.

Відкрито пам'ятний знак-лапідаріум на місці колишнього римо-католицького кладовища.

Жертвам фашизму

455. **Артюшенко Д. У наших серцях – навічно** / Д. Артюшенко // Зміна. – 1987. – 19 листоп.

Про відкриття 14 листопада 1987 р. пам'ятного знаку на місці загибелі у 1942 р. 3680 мирних громадян.

456. **Желінський П. На страту йшли мовчки** / П. Желінський // Провінц. ОГО. – 1999. – 9–15 груд. – С. 9.

Про пам'ятний знак жертвам фашизму.

Жертвам Чорнобильської катастрофи

457. Павленко Р. Влада виконала свою обіцянку і звела пам'ятник жертвам Чорнобильської трагедії / Р. Павленко // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2013. – 3 трав. – С. 2 ; Те саме // Рівнен. репортер. – 2013. – 11 трав. – С. 2.

458. Павленко Р. Пам'ятник жертвам Чорнобильської трагедії відкрили у Березному / Р. Павленко // Вісті Рівненщини. – 2013. – 10 трав. – С. 2.

459. Шклярук В. Дзвін пам'яті / В. Шклярук // Вільне сл. – 2013. – 9 трав. – С. 14.

Бульба-Боровець Тарас Дмитрович (1908–1981) –

командир УПА «Поліська Січ», генерал-хорунжий, уродженець с. Бистричі Березнівського району.

У 2005 році в Березному було відкрито пам'ятник Т. Бульбі-Боровцю.

460. Відкрито пам'ятник Тарасу Бульбі-Боровцю // Вільне сл. – 2005. – 19 трав. – С. 1.

461. Желінський П. Бульба-Боровець постав у Березному / П. Желінський // Провінц. газ. – 2005. – 19 трав. – С. 4.

462. Кидрук І. Бульба-Боровець повернувся на Батьківщину у бронзі / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 2005. – 18 трав. – С. 1.

463. Коломис М. Повернення волинського генерала / М. Коломис // Волинь. – 2005. – 20 трав. – С. 1, 2.

464. Крупка О. Бульба-Боровець повертається / О. Крупка // Рівне Час. – 2005. – 19 трав. – С. 3.

465. Куц А. І постав пам'ятник / А. Куц // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2006. – 17 трав. – С. 3.

466. Ярмолюк Н. Герою визвольних змагань / Н. Ярмолюк // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2005. – 18 трав. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника командиру УПА «Поліська Січ».

467. Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст. // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник, фото. – С. 293.

468. Тарас Дмитрович Боровець (1908–1981) : до 100-річчя від дня народж. : [буклет] / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2008. – 5 с.

Фото пам'ятника. – С. 5.

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ РАЙОНІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

БЕРЕЗНІВСЬКИЙ РАЙОН

м. Березне

Бухович Микола Павлович (1872–1945)

469. Дехтяр В. Відкрито меморіальну дошку / В. Дехтяр // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2003. – 10 груд. – С. 1.

Про відкриття у 2003 р. меморіальної дошки священику Української Автокефальної церкви (Різдво-Богородицької церкви в м. Березне), педагогу, засновнику осередку «Просвіта».

Назарук Іван Юрійович (1946–1999)

470. Солнцева Т. Скорбота і радість Березного / Т. Солнцева // Провінц. газ. – 2001. – 11 січ. – С. 1.

471. Тубіна С. Вулиця імені Івана Назарука є тепер у Березному / С. Тубіна // Вісті Рівненщини. – 2001. – 1 січ. – С. 2.

Про відкриття у 2001 р. меморіальної дошки колишньому голові правління ВАТ «Рівнегаз», депутату Рівненської обласної ради від Березнівського району.

с. Балашівка

472. Павлюк В. Обеліск / В. Павлюк // Зміна. – 1970. – 27 січ.

Про пам'ятник землякам, які загинули в роки Другої світової війни, відкритий у 1965 р.

473. Матвієнко О. Втілено в граніти / О. Матвієнко // Червон. прапор. – 1987. – 7 черв.

Про відкриття пам'ятника партизанам Л. Бугорській і Т. Іванчуку, які загинули в роки Другої світової війни поблизу с. Балашівка.

с. Бистричі

474. Федчук П. І звівся обеліск над Случем... / П. Федчук // Червон. прапор. – 1963. – 13 листоп.

Про відкриття у 1963 р. пам'ятника матросу-балтійцю Гнату Гунтику, який загинув у боротьбі за становлення радянської влади.

475. Де котить хвилі Случ... // Зміна. – 1967. – 24 берез.

476. Закалюк К. Жовтнем покликаний / К. Закалюк // Червон. прапор. – 1968. – 31 трав.

477. Гапончук Г. В серці закликком лунають / Г. Гапончук // Пам'ятники України. – 1983. – № 2. – С. 38–40.

Про пам'ятник Г. Т. Гунтику.

478. [Пам'ятник землякам, полеглим під час Великої Вітчизняної війни : фото] // Ленін. шляхом [Березне]. – 1974. – 9 трав.

**Бульба-Боровець Тарас Дмитрович
(1908–1981) –**

уродженець села, генерал-хорунжий, отаман УПА «Поліська Січ». Меморіальна дошка встановлена у 1998 р. Архітектор – Л. Закревський, скульптор – В. Петухов.

479. **Марчук Л. Він знову повернувся в рідні Бистричі** / Л. Марчук // Дзвін. – 1996. – 7 черв. – С. 2.

480. **Тарасу Бульбі-Боровцю присвячено** // Волинь. – 1996. – 7 черв. – С. 1.

481. **Бухало Г. Тарас Бульба-Боровець – захисник державності України** / Г. Бухало // Наша справа. – 1998. – 13 берез. – С. 1.

482. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про меморіальну дошку, фото. – С. 293.

483. **Повстанський рух отамана Тараса Бульби-Боровця** : дослідж., спогади, док. – Рівне : Азалія, 1998. – 184 с.

Фото меморіальної дошки. – С. 182.

с. Вілля

484. **Боровець Б. В серцях залишаться навечно** / Б. Боровець // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2006. – 29 берез. – С. 1.

Про відкриття пам'ятного знаку на честь мирних громадян, розстріляних у 1943 р.

с. Вітковичі

485. **Пам'ятник односельцям** // Вільне сл. – 2002. – 27 листоп. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника воїнам УПА.

486. **Ярмолюк Н. Освятили курган** / Н. Ярмолюк // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2010. – 13 листоп. – С. 2.

Про освячення кургану пам'яті, де загинули члени ОУН та УПА в боях з німецькими окупантами у роки Другої світової війни.

с. Друхів

487. **Гошовський І. Дороги проляжуть скрізь, де гриміла Повстанська армія** / І. Гошовський // Волинь. – 2005. – 30 верес. – С. 1, 2.

488. **Ярмолюк Н. Погляд у минуле, шлях у майбутнє** / Н. Ярмолюк // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2005. – 28 верес. – С. 1–2.

Про відкриття пам'ятника воїнам УПА.

с. Маринин

489. **Лановець Є. Стоїть обеліск на майдані** / Є. Лановець // Ленін. шляхом [Березне]. – 1971. – 15 квіт.

Про пам'ятник партизану, командирів взводу А. М. Ковтуну, який загинув в бою з фашистами біля села.

с. Моквин

490. **Ярмолюк Н. Могилам честь, полеглим слава** / Н. Ярмолюк // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2012. – 16 жовт. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника воїнам УПА.

с. Поляни

491. **Антонюк М. Відкрито пам'ятний знак у с. Поляни** / М. Антонюк // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2007. – 2 черв. – С. 1.

Про відкриття пам'ятного знаку воїнам УПА.

с. Прислuch

492. **Зубчик Ф. У пам'яті навечно** : [фото] / Ф. Зубчик // Ленін. шляхом [Березне]. – 1982. – 15 трав.

Про відкриття пам'ятника воїнам-землякам, які загинули в боротьбі з фашизмом. Автори – скульптор М. М. Карева, архітектор – В. В. Нестерук.

с. Рудня-Бобровська

493. **Пасека І. Ніхто не забутий, ніщо не забуте** / І. Пасека // Шлях до комунізму [Рокитне]. – 1967. – 23 верес.

Про відкриття пам'ятника жертвам фашизму.

494. **Цокота В. Рудня-Бобровська** / В. Цокота // Пам'ятники України. – 1975. – № 2. – С. 42–43.

Про пам'ятник жертвам фашизму, який встановлений на місці спаленого німецько-фашистськими загарбниками села. Автор – скульптор Г. Шульман.

с. Соснове (с. Людвипіль)

495. **Закалюк К. Відходять у димряву жахливі дні...** / К. Закалюк // Діалог. – 1993. – № 32 (серп.). – С. 4.

Про відкриття в урочищі «Пасики» пам'ятника на місці знищення у 1942 р. жителів єврейської національності.

496. **Гошовський І. Соснове: повернення до патріотичної свідомості** / І. Гошовський // Волинь. – 2003. – 4 квіт. – С. 1, 6.

До 60-річчя оборони Людвиполя на фасаді будинку молоді відкрито меморіальну дошку воякам УПА.

с. Яринівка

497. **Кіяк Т. Дружина президента Польщі вшанувала пам'ять загиблих родичів** / Т. Кіяк // Сім днів. – 2003. – 14 листоп. – С. 2.

498. **Ярмолюк Н. Біль двох народів** / Н. Ярмолюк // Наслuch. вісн. [Березне]. – 2003. – 8 листоп. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника, спорудженого коштом польського уряду, на місці масового знищення німецько-фашистськими окупантами поляків і українців у березні 1943 р.
Див. також № 541.

ВОЛОДИМИРЕЦЬКИЙ РАЙОН

м. Володимирець

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

Воїнам-афганцям

499. **Польова П. П'ять чорних тюльпанів** / П. Польова // Зміна. – 1991. – 25 трав. – С. 1.

Про відкриття пам'ятного знаку воїнам, загиблим в афганській війні.

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

22 травня 2006 р. відкрито пам'ятник-погруддя Кобзарю. Скульптор – Михайло Фарина, автор постаменту – Ольга Дашевська.

500. [Пам'ятник Т. Г. Шевченку : фото] // Володимиреччина туристична : дайджест. – [Володимирець], 2008. – С. 3.

501. **Городний О. Живи, Отче Народу Нашого!..** / О. Городний // Володимирец. вісн. – 2006. – 26 трав. – С. 1.

502. **Джигирей О. Ще один пам'ятник Кобзареві на Поліссі** / О. Джигирей // Волинь. – 2006. – 26 трав. – С. 4.

503. **Колодяжний М. Пам'ятник народному пророку** / М. Колодяжний // Вісті Рівненщини. – 2006. – 26 трав. – С. 3.

504. **Пащук І. Пам'ятник Кобзареві у Володимирці** / І. Пащук // Вільне сл. – 2006. – 30 трав. – С. 1.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

505. **Чернець В. Гімн сина** / В. Чернець // Зміна. – 1967. – 4 черв.

Про відкриття у 1967 р. на вул. Леніна, 36 меморіальної дошки на честь підпільників, які діяли в роки Другої світової війни (1942–1943).

Леончук Ганна Йосипівна
(1917–1979) –

українська народна майстриня художнього ткацтва, заслужений майстер народної творчості УРСР (1966). Уродженка Володимиреччини. Розробила серію геометричних орнаментів, виготовляла килими, покривала, весільні рушники, серветки, стилізований за поліськими мотивами одяг. Відродила технологію старовинної «серпанкової тканини». Її розробки використовувалися на Рівненському льонокомбінаті.

В 2004 р. у Володимирці на її честь відкрито меморіальну дошку.

506. **Розгон С. Будьмо щедрими на добрі діла** / С. Розгон // Нова Волинь. – 2004. – 4 берез. – С. 6.

507. **Хутка Є. Все залишається людям** / Є. Хутка // Володимирец. вісн. – 2004. – 21 лют. – С. 1.

Перегійняк Григорій
(1908–1943) –

організатор збройних відділів УПА на Волині (псевдоніми «Коробка», «Довбенко»). На Поліссі організував перший військовий відділ – сотню для спеціальних завдань, особливо проти карних експедицій німців. Перший бій УПА з німцями провів 7 лютого 1943 р., під час якого українські повстанці звільнили м. Володимирець, де було встановлено українську владу і піднято синьо-жовтий прапор. Загинув 22 лютого 1943 р. під час бою за звільнення містечка Висоцьк (Дубровицький район) від німців.

З нагоди 60-річчя легендарного бою військ УПА з гітлерівцями та на честь Г. Перегійняка і його побратимів у 2003 р. у Володимирці відкрито меморіальну дошку.

508. **Кіяк Т. Вшанували пам'ять борців** / Т. Кіяк // Ого. – 2003. – 11 лют. – С. 3.

509. **Степанишин С. На честь перших боїв УПА** / С. Степанишин // Волинь. – 2003. – 14 лют. – С. 1.

с. Бабка

510. **Коровайчук Т. Упорядкували повстанську могилу** / Т. Коровайчук // Володимирец. вісн. – 2008. – 29 лип. – С. 7.

В урочищі «Замкова гора» поблизу с. Бабка на могилі воїнів УПА встановили новий пам'ятний знак.

с. Великий Жолудськ

511. **Ільїн Г. Їх імена увічнені в граніті** / Г. Ільїн // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1970. – 12 трав.

Про пам'ятник, відкритий у 1969 р. землякам, які загинули у роки Другої світової війни. Скульптор – Б. В. Ричков.

с. Великі Цепцевичі

512. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в боротьбі з фашизмом : фото]** // Червон. прапор. – 1966. – 5 черв.

Про відкриття у 1966 р. пам'ятника односельчанам, які загинули у роки Другої світової війни. Скульптор – П. І. Беленюк.

с. Висоцьк

513. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про меморіальну дошку, встановлену у 2003 р. з нагоди легендарного бою військ УПА. – С. 294.

с. Воронки

514. **Тетенева Г. Вклонись землі святій** / Г. Тетенева // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1976. – 19 жовт.

Про пам'ятник воїнам-землякам (1967 р.), які загинули на фронтах Другої світової війни.

с. Довговоля

515. **[Пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото]** // Червон. прапор. – 1970. – 18 листоп.

Про пам'ятник землякам (1969 р.), які загинули у роки Другої світової війни.

с. Жовкинi

516. **Кисіль В. Пам'ятник односельчанам** : [фото] / В. Кисіль, О. Бобошко // Червон. прапор. – 1967. – 8 трав.

517. **Катрук І. Завжди в наших серцях** : [фото] / І. Катрук // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1967. – 27 квіт.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника односельчанам, які загинули у роки Другої світової війни.

с. Каноничі

518. **Воробей М. Село розцвітає** / М. Воробей // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1974. – 17 жовт.

Про пам'ятник землякам (1968 р.), які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – П. І. Беленюк.

с. Красносілля

519. **Суріков С. Живі пам'ятають** / С. Суріков // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1967. – 16 трав.

Про відкриття 9 травня 1967 р. пам'ятника односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – М. П. Козлишин.

520. **Городний О. День повернення поета...** / О. Городний // Володимирец. вісн. – 2008. – 28 листоп. – С. 9.

Про відкриття меморіальної дошки відомому поету Рівненщини Михайлу Дубову (1958–1991) на будинку, де він народився і виріс.

с. Озеро

521. **Бліхар Л. Озеро : історичні нариси** / Л. Бліхар. – Володимирець, 2003. – 87 с.

Про Обеліск, відкритий у 1968 р. в пам'ять про загиблих у роки Другої світової війни (скульптор – П. І. Беленюк), фото. – С. 47.

с. Ромейки

522. **Даниленко М. Люди про них не забудуть** / М. Даниленко // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1968. – 23 трав.

Про пам'ятник односельчанам (1967 р.), які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – І. П. Довженко.

с. Сварині

523. **Сафоник Ф. Сварині** / Ф. Сафоник. – Володимирець, 2006. – 48 с.

Про Обеліск Слави, побудований на честь 50-річчя з Дня Перемоги (1967 р.), фото. – С. 41–42.

с. Собіщиці

524. **Тетенева Т. Стоїть в граніті солдат** / Т. Тетенева // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1976. – 5 жовт.

Про пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни, відкритий у 1967 р. Скульптор – М. М. Карєва.

с. Стара Рафалівка

525. [Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото] // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1970. – 4 лип.

Пам'ятник встановлено у 1967 р.

526. Встановлено меморіальну дошку // Волинь. – 1998. – 13 листоп. – С. 2.

Про встановлення меморіальної дошки на відновленому кургані-пам'ятнику на честь героїв визвольних змагань українського народу та в пам'ять про жертви більшовицьких репресій.

с. Хіночі

527. Жогло К. Від вдячних нащадків / К. Жогло // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1989. – 11 трав.

Про обеліск односельчанам, які загинули в боротьбі з фашизмом. Відкритий у 1967 р.

ГОЩАНСЬКИЙ РАЙОН

528. Андрійчук В. Незабутні імена / В. Андрійчук, М. Усар, А. Пилипей // Рад. життя [Гоща]. – 1965. – 15 трав.

Про відкриття пам'ятників загиблим воїнам-землякам в селах Дроздів, Вільгір, Малятин.

529. Форманчук О. Пам'ятники, що уособлюють вічність / О. Форманчук // Рідн. край [Гоща]. – 2007. – 21 квіт. – С. 3.

Про монументи землякам, які загинули у роки Другої світової війни.

смт Гоща

530. Славою овіяні : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

Про пам'ятник, встановлений у 1980 р. на могилі комсомолки А. Я. Карп'юк, яка загинула в роки Другої світової війни (архітектор – К. М. Зайцев). – С. 276–277.

531. Пам'ятник будували всім миром // Вільне сл. – 2002. – 4 груд. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника воїнам-афганцям.

с. Бабин

532. В пам'яті народної. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 279.

Про пам'ятний знак загиблим у Другій світовій війні воїнам-односельчанам. Встановлений у 1965 р. Міститься фото.

с. Бугрин

533. [Пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото] // Рад. життя [Гоща]. – 1965. – 23 верес.

Пам'ятний знак відкрито у 1965 р.

с. Воскодави

534. **Самчук Н. Пам'ятний знак на річці Горині** / Н. Самчук // Рідн. край [Гоща]. – 2011. – 16 лип. – С. 13.

Про відкриття пам'ятного знаку річці Горинь.

с. Горбаків

535. **[Пам'ятник воїнам-односельчанам, полеглим на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото]** // Зоря комунізму [Острог]. – 1968. – 1 черв.

Пам'ятний знак відкрито у 1965 р.

с. Дорогобуж

536. **Журомський Р. Стоїть у парку обеліск** / Р. Журомський // Рад. життя [Гоща]. – 1976. – 3 лют.

Про відкриття у 1975 р. обеліска радянським воїнам.

с. Дуліби

537. **Кардаш А. Їхав цар через Дуліби** / А. Кардаш // Рідн. край [Гоща]. – 2005. – 30 лип. – С. 5.

Про пам'ятник, встановлений на честь приїзду в село у 1906 р. царя Миколи II.

с. Жаврів

Пам'ятний знак жертвам фашизму

Відкрито у 1977 р. на місці спаленого німецько-фашистськими загарбниками с. Борщівка. Замінено новим у 2003 р.

538. **Тарасюк Д. Через роки, через віки, пам'ятайте!** : урочисте відкриття обеліска жертвам фашизму на місці спаленого гітлерівцями села Борщівка : [фото] / Д. Тарасюк // Рад. життя [Гоща]. – 1977. – 11 листоп.

539. **Тарасюк Д. Пам'ять** / Д. Тарасюк // Зміна. – 1978. – 22 серп.

Про пам'ятний знак.

540. **Омелянчук І. Пам'ять без кордонів і національностей** / І. Омелянчук // Вісті Рівненщини. – 2003. – 12 листоп. – С. 1.

541. **Федас С. Пам'ятник розстріляним землякам відкрила дружина президента Польщі Іоланта Квасневська** / С. Федас // Рівне вечірнє. – 2003. – 11 листоп. – С. 1.

В урочищі Борщівка у 2003 р. відкрито пам'ятний меморіал українцям і полякам, загиблим від рук німецько-фашистських окупантів під час Другої світової війни. Тут поховані родичі дружини польського президента І. Квасневської.

542. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька /** Ч. Хитрий. – Вид. 3-тє, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 568.
Про обеліск мешканцям села, спаленим фашистами в 1943 р. Вміщено фото.

Див. також № 497.

с. Красносілля

543. **Черняк І. Години скорботи /** І. Черняк // Рад. життя [Гоща]. – 1965. – 11 трав.
Про відкриття у 1965 р. пам'ятника землякам, які загинули в роки Другої світової війни.

с. Малинівка

544. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в боротьбі з фашизмом : фото]** // Червон. прапор. – 1965. – 6 серп.
Пам'ятник відкрито у 1965 р.
545. **Форманчук О. Ось і він повернувся здалека /** О. Форманчук // Рідн. край [Гоща]. – 2014. – 15 лют. – С. 6.
Про відкриття меморіальної дошки поету, уродженцю села Миколі Шакурі (1951–1998).

с. Малятин

546. **Журомський Р. Юні пішли в безсмертя /** Р. Журомський // Рад. життя [Гоща]. – 1968. – 30 листоп.
547. **Павлюк Г. Гімн молодогвардійцям : [фото]** / Г. Павлюк // Зміна. – 1968. – 28 листоп.
Про пам'ятник першим комсомольцям села, відкритий у 1968 р.

Див. також № 528.

с. Матіївка

548. **Герасимчук В. За іменем до обеліску /** В. Герасимчук // Рідн. край [Гоща]. – 2003. – 11 квіт. – С. 4.
Про обеліск, встановлений у 1971 р. на честь російського льотчика-винищувача, лейтенанта Дятлова Олександра Петровича, який загинув 2 липня 1941 р.
549. **Комаровський В. Нескорені /** В. Комаровський // Вільне сл. – 2003. – 22 серп. – С. 2.
Поблизу села на місці загибелі навесні 1949 р. чотирьох воїнів УПА відкрито пам'ятний знак – дубовий хрест.

с. Подоляни

550. [Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото] // Червон. прапор. – 1967. – 22 верес.

Пам'ятний знак відкрито у 1967 р.

с. Пустомити

551. **Белій А. Живі не забувають** / А. Белій // Рад. життя [Гоща]. – 1967. – 24 черв.

552. **Журомський Р. Пустомитівська трагедія** / Р. Журомський // Червон. прапор. – 1968. – 10 січ.

553. **Гапончук Г. Голоси з полум'я** / Г. Гапончук // Червон. прапор. – 1978. – 19 трав.

Про пам'ятник, встановлений на братській могилі жителів села, розстріляних і спалених фашистами 17 грудня 1943 р. Пам'ятник відкрито у 1967 р.

с. Симонів

554. **Трохимчук І. [Пам'ятник землякам, полеглим в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** / І. Трохимчук // Рад. життя [Гоща]. – 1974. – 5 верес.

Пам'ятник відкрито у 1974 р. Архітектор – К. М. Зайцев.

с. Синів

555. [Пам'ятник землякам, які загинули в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками : фото] // Червон. прапор. – 1965. – 11 черв.

Пам'ятний знак відкрито у 1965 р.

с. Тучин

556. **Гладунова Є. Усім миром** / Є. Гладунова // Волинь. – 1992. – 30 жовт. – С. 2.

Про відкриття у 1992 р. пам'ятника Т. Г. Шевченку.

557. **Жакун М. Тучин** : іст.-краєзн. нарис / М. Жакун. – Рівне : Волин. обереги, 2002. – 80 с.

Про пам'ятники села. – С. 30–31, 63.

Фото пам'ятника Т. Г. Шевченку. – С. 36.

Фото пам'ятника на Братській могилі воїнів, які загинули у роки Другої світової війни. – С. 38.

558. **Адамчук А. Пам'ятник євреям, які здійснили повстання в гетто Тучина Гощанського району днями відкрили в цьому населеному пункті** / А. Адамчук // Вільне сл. – 2011. – 11 серп. – С. 7.

559. **Янчук Н. Тепер тучинці не забудуть** / Н. Янчук // Рідн. край [Гоща]. – 2011. – 6 серп. – С. 1, 13.

Про відкриття у 2011 р. пам'ятника євреям, які загинули у 1942 р.

с. Федорівка

560. Герасимчук Д. ... І втілювався у кремін'я / Д. Герасимчук // Рад. життя [Гоща]. – 1968. – 26 жовт.

561. Здоровило П. У пам'яті народній : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 23–24.

Про відкриття у 1968 р. пам'ятника підпільнику, поету С. Т. Євчуку (1911–1939), який загинув у Луцькій тюрмі в 1939 р. Автор – Б. Р. Ричков.

562. [Пам'ятник односельчанам, полеглим на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото] // Рад. життя [Гоща]. – 1966. – 21 черв.

Пам'ятний знак відкрито у 1965 р.

ДЕМИДІВСЬКИЙ РАЙОН

563. Коритнюк О. Міжнародний день пам'яток історії та культури / О. Коритнюк // Вісн. Демидівщини. – 2013. – 26 квіт. – С. 4.

564. Степанюк М. Популяризація та збереження пам'яток історії у Демидівському районі / М. Степанюк // Вісн. Демидівщини. – 2013. – 19 лип. – С. 2.

смт Демидівка

565. Сергієчко Л. І. І стоїть обеліск / Л. І. Сергієчко // Червон. прапор. – 1973. – 7 квіт.

Про обеліск на братській могилі радянських воїнів.

566. Тененбаум А. У Демидівці звучить кадиш біля відкритого пам'ятника 3000 закатованим гітлерівцями демидівським євреям / А. Тененбаум // Вільне сл. – 1993. – 16 жовт. – С. 2.

Про відкриття 10 жовтня 1993 р. пам'ятника євреям, які загинули в роки Другої світової війни.

567. Комаровський В. Жити і пам'ятати / В. Комаровський // Вільне сл. – 2011. – 25 серп. – С. 2.

Про пам'ятник жертвам політичних репресій.

с. Боремель

568. Кротік С. Боремель : іст.-краєзн. нарис / С. Кротік, Н. Кротік. – Луцьк, 2007. – 102 с.

Про Обеліск Слави (1961 р.), фото. – С. 70–71.

Про братську могилу воїнів УПА, що поблизу села, фото. – С. 72–73.

Про пам'ятні знаки «Свята Текля» і «Святий Йосип». – С. 81.

Про пам'ятник В. І. Леніну (1980 р.), фото. – С. 83.

с. Вичавки

569. Топоровський О. Пам'ятний знак воякам УПА встановили у с. Вичавки / О. Топоровський // Вісн. Демидівщини. – 2007. – 3 серп. – С. 2.

с. Вовкові

570. Додик М. Їх імена незабутні / М. Додик // Зоря [Млинів]. – 1970. – 9 трав.

Про пам'ятник землякам, які загинули в роки Другої світової війни, встановлений у 1966 р.

571. Цимбалюк Є. Вогонь горіння людського / Є. Цимбалюк // Зоря [Млинів]. – 1989. – 11 листоп.

Про відкриття біля сільської школи пам'ятника-погруддя уродженцю села, радянському військовому і державному діячеві В'ячеславу Івановичу Зофу (1889–1937).

572. Степаненко М. Насипали у селі курган / М. Степаненко // Дзвін. – 1996. – 6 верес. – С. 1.

Про встановлення пам'ятної дошки загиблим воїнам УПА на хресті, розміщеному на могилі-кургані.

с. Малеве

573. [Пам'ятник односельчанам та воїнам, які загинули під час визволення села від німецько-фашистських загарбників : фото] // Зоря [Млинів]. – 1982. – 19 жовт.

Пам'ятник відкрито у 1969 р.

574. Береза В. Шана письменникові : [фото] / В. Береза // Зміна. – 1982. – 9 жовт. ; Те саме // Червон. прапор. – 9 жовт.

Про відкриття меморіальної дошки українському письменнику В. Поліщуку (1897–1937). Народився на Демидівщині.

с. Ниви-Золочівські

575. Дендюк В. Відкрили пам'ятник останньому командирові / В. Дендюк // Рівне Час. – 2007. – 18 січ. – С. 7.

576. Джигирей О. Українська народна партія звела черговий пам'ятник: «Дубовий» тепер – герой навіки! / О. Джигирей // Волинь. – 2007. – 19 січ. – С. 1, 9.

У січні 2007 р. відкрито пам'ятник героям України на місці загибелі головного командира УПА «Північ» Івана Литвинчука («Дубового») та районного провідника ОУН «Остапа» (він же «Мелентій»).

с. Рудка

577. [Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни] // Зоря [Млинів]. – 1966. – 15 груд.

Пам'ятник відкрито у 1966 р.

Чуйковський Георгій Мефодійович (1906–1944) –

видатний організатор боротьби українського народу за державну незалежність України, прославлений командир УПА, псевдонім «Юрко». Проживав у

с. Рудка. Загинув у квітні 1944 р. у бою з військами НКВС на території Демидівського району.

У 2005 р. на приміщенні школи йому відкрито меморіальну дошку.

578. Відкрито меморіальну дошку // Волинь. – 2005. – 11 листоп. – С. 3.

579. Савич А. Школі присвоєно ім'я / А. Савич // Вісн. Демидівщини. – 2005. – 21 жовт. – С. 2.

с. Хрінники

580. Подобрій Н. Вони в наших серцях / Н. Подобрій // Зоря [Млинів]. – 1967. – 31 січ.

Про пам'ятник воїнам-землякам, які загинули у боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками. Відкритий у 1966 р. Скульптор – О. І. Лебедев.

ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН

м. Дубно

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

581. Дещинський Л. Дубно : краєзн. нарис / Л. Дещинський, П. Савчук. – Л. : Каменяр, 1973. – 47 с. : іл.

582. Цецик П. В пам'яті народній / П. Цецик // Зміна. – 1975. – 20 верес.

583. Щупак Ю. Слава борцям, що за правду вставали / Ю. Щупак // Червон. прапор. – 1975. – 19 верес.

Про відкриття пам'ятного знаку членам компартії Західної України. Скульптор – М. М. Карєва, архітектор – М. Я. Долганський.

584. Жива пам'ять // Червон. прапор. – 1977. – 18 листоп.

585. Дмитренко Є. У знак вдячності / Є. Дмитренко // Червон. зірка [Дубно]. – 1977. – 10 листоп.

Про відкриття меморіальної дошки на честь голови ревкому В. П. Рикуня (1918–1920).

586. Памятники истории и культуры Ровенской области : науч.-вспом. библиогр. указ. / Ровен. гос. обл. универс. науч. б-ка, Ровен. обл. орг. Укр. о-ва охорони пам'ятників истории и культуры ; сост.: П. И. Демчук при участии Н. П. Тимощук ; науч. консультанты: Г. В. Бухало, П. А. Савчук. – Ровно, 1987. – 105 с.

Про пам'ятники м. Дубно. – С. 32–34.

587. Пам'ятники // Дубенщина : іст. путів. – Дубно, 2000. – С. 10.

Перелік назв пам'ятників м. Дубно.

588. Яноші В. Про що «повідала» стара світлина / В. Яноші // Скриня [Дубно]. – 2006. – 30 берез. – С. 5.

Про історію пам'ятника, що знаходиться біля Свято-Іллінського храму.

589. Пам'ять століть: Магдебурзькому праву Дубна 500 років : наук.-допом. покажч. / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад.: Кожан Н. М., Демчук П. І. ;

наук.-бібліогр. редагування: Мілясевич І. В. ; ред.: Сахнюк Л. Г. – Рівне : Брегін А. Р., 2008. – 141 с.

Розділ «Пам'ятники історії і культури». – С. 111–114.

590. **Яноші В. Є в місті пам'ятник незвичний** / В. Яноші // Провінційка. – 2010. – 2–8 верес. – С. 19.

З травня 1992 р. по серпень 2010 р. Степан Горлач з однодумцями встановили 94 придорожні хрести по Україні, в тому числі у м. Дубно.

591. **Цимбалюк Є. У Дубні поставили пам'ятник... річці [Кві]** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2011. – 17 лют. – С. 2.

592. **У Дубні встановлять пам'ятники монаху Іову Почаївському й Тарасу Шевченку** // Наше дзеркало [Дубно]. – 2013. – 11 груд. – С. 10.

Пам'ятники та пам'ятні знаки, присвячені подіям і учасникам Другої світової війни (1939–1945)

593. **Вальчук П. Право на пам'ять** / П. Вальчук // Зміна. – 1991. – 1 лип. – С. 2.

Про пам'ятник на могилі полковника В. Гречихіна – першого заступника начальника польового штабу 13-ої армії.

594. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид. 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 555.

Про пам'ятний знак мирним євреям, розстріляним в місті під час Другої світової війни. Вміщено фото.

Учасникам танкової битви 1941 р.

9 травня 1985 р. відкрито меморіал на честь учасників танкової битви, яка відбулася на території міста Дубно у червні 1941 р. Скульптор – О. П. Скобліков, архітектори – К. А. Сидоров, Г. А. Щербина.

595. **Поліщук Ф. Ніхто не забутий, ніщо не забуте!** / Ф. Поліщук // Червон. прапор. – 1985. – 15 трав.

596. **Яковчук П. В ознаменування подвигу героїв-танкістів** / П. Яковчук // Червона зірка [Дубно]. – 1985. – 11 трав.

597. **Символ ратного подвигу** // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1988. – 24 верес.

Див. також № 586.

Іванов Іван Іванович (1909–1941) –

військовий льотчик-винищувач, Герой Радянського Союзу. Здійснив перший в історії Другої світової війни повітряний таран під м. Дубно (22 червня 1941 р.).

Пам'ятник встановлений у 1978 р. на вул. Шевченка, відреставрований у 2008 р. Скульптор – С. М. Мороз, архітектор – В. І. Комаровський.

598. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 26–28.

599. **Яковчук П. Это было под Дубно** / П. Яковчук // Правда. – 1978. – 15 нояб.

600. **Яковчук П. Подвигу жити у віках** / П. Яковчук // Червона зірка [Дубно]. – 1978. – 10 жовт.

Про відкриття пам'ятника.

601. **В пам'яті народній.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 280–281.

602. **Цимбалюк Є. Літак зупинили... перед третім тараном** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2008. – 5 лют. – С. 5.

603. **Яковчук П. Історія пам'ятника** / П. Яковчук // Скриня [Дубно]. – 2012. – 29 берез. ; Продовж. // Там само. – 2012. – 5 квіт. ; 6 квіт. ; 12 квіт.

Див. також № 586.

Борцям за волю і незалежність України («Тарас Бульба»)

Микола Гоголь увіковічнив Дубно, обравши його місцем дії у повісті «Тарас Бульба». Тарас Бульба – це постать, без якої не мислиться історичний контекст міста.

З початку 90-х рр. ХХ ст. обговорювались пропозиції щодо спорудження у місті пам'ятників Тарасу Бульбі та «Борцям за волю і незалежність України». Було прийнято рішення створити пам'ятник «Борцям за волю і незалежність України» в образі літературного героя Тараса Бульби.

Проект пам'ятника створили скульптори В. Шолудько, С. Загайкевич, Ю. Козерацький. На початку 2000-х рр. на площі Незалежності міста був встановлений пам'ятний знак, який засвідчує, що з часом тут постане пам'ятник «Борцям за волю і незалежність України».

604. **Проект монумента борцям за волю і незалежність України** // Дубно – 900 років. – [Дубно], [2001]. – С. 4.

Про проект пам'ятника «Борцям за волю та незалежність України», який має постати на майдані Незалежності. Авторський колектив: скульптори – П. Подолець, В. Шолудько, С. Загайкевич; архітектори – Т. Довженко, М. Шолудько, Т. Мельничук, О. Карачинський, В. Ткачук.

605. **Яноші В. Буде Тарас Бульба у Дубні** / В. Яноші // Провінц. газ. – 2001. – 8 лют. – С. 11.

606. **Бренд-ідеї прийшли до Дубна** // Скриня [Дубно]. – 2007. – 8 берез. – С. 4.

607. **Цимбалюк Є. Тарас Бульба знову на коні** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2007. – 15 берез. – С. 3.

Про обговорення пропозицій щодо спорудження пам'ятника у м. Дубно.

Воїнам-афганцям

608. **Пам'ятники** // Дубенщина : іст. путів. – Дубно, 2000. – 20 с.

Скульптор – М. Василенко.

Фото пам'ятника. – С. 10.

609. **Із спогадів автора пам'ятника афганцям у Дубні Миколи Василенка** // Замок [Дубно]. – 2011. – 17 лют. – С. 6.

Воїнам Української Повстанської Армії

610. **Біля залізничного вокзалу з'явилася скульптура Богородиці** // Дзеркало плюс [Дубно]. – 2012. – 4 жовт. – С. 8.

611. **Ворончук Т. Стелу з Покровою минулого тижня відкрили до річниці Української Повстанської Армії** / Т. Ворончук // Наше дзеркало [Дубно]. – 2012. – 17 жовт. – С. 11.

612. **Мащенко П. В Дубні відкрили пам'ятний знак воїнам УПА** / П. Мащенко // Дзеркало плюс [Дубно]. – 2012. – 18 жовт. – С. 17.

Про відкриття 12 жовтня 2012 р. на майдані Героїв УПА пам'ятного знаку до 70-річчя УПА.

Пам'ятник жабі

613. **В Дубні відкрили пам'ятник жабі** // Дзеркало плюс [Дубно]. – 2011. – 22 верес. – С. 8.

614. **У Дубні встановили пам'ятник жабі** // Ого. – 2011. – 22 верес. – С. 2.

У 2011 р. по вул. Кирила і Мефодія за ініціативи Л. І. Дудка відкрито пам'ятник жабі, на якому напис: «Хто в душі мене не має, того я не задушу».

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

У 1991 р. на вул. Д. Галицького відкрито пам'ятник українському поету у вигляді скульптурної композиції – молодий Т. Шевченко уважно слухає старого Кобзаря. Пам'ятник відкрито до 145-річчя перебування Т. Шевченка у м. Дубно під час подорожі Волинським краєм 1846 р. Скульптор – Олександр Скобліков.

615. **Пшеничний М. Шляхи, які сховає Тарас** / М. Пшеничний // Друг читача. – 1989. – 15 черв.

616. **Гаєнко В. Шевченко у Дубно** / В. Гаєнко // Червон. прапор. – 1991. – 18 лип. – С. 1.

617. **Польова П. Відкрито пам'ятник Шевченку** / П. Польова // Зміна. – 1991. – 20 лип. – С. 2.

618. **Михайлюк Г. «Обніміться ж, брати мої»** / Г. Михайлюк // Горинь. – 1991. – 26 лип. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника.

619. **Рівненщина** : фотоальбом / фото, текст, дизайн А. Мізерного. – Пряшів, 1997. – 145 с.

Пам'ятник: фото № 25.

620. **Пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку** // Дубно – 900 років. – [Дубно], [2001]. – С. 1.

621. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник, фото. – С. 258.

622. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид. 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 414.

622 а. **Саюк Ю. Пам'ятник Т. Г. Шевченку у місті Дубно** / Ю. Саюк // Даруй словам святу силу : альманах до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка / Рівнен. Мала АН учнів. молоді. – Рівне : Брегін А. Р., 2014. – С. 64–66.

Про пам'ятник, фото. – Вкладка.

Див. також № 586.

623. **Нагорна І. Пам'ятник, який ще постане** : до 200-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка / І. Нагорна. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2014. – 40 с. – (Бібліотечка Літературного музею У. Самчука в Рівному ; Ч. 23).

Те саме // Рівнен. кооператор. – 2014. – 7 берез. – С. 8.

Те саме // Наукові записки / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2014. – Вип. 12, ч. 1 : матеріали наук. конф. присвяч. 200-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – С. 95–98.

624. **Як Кавалерідзе пам'ятник для Дубна робив** // Скриня [Дубно]. – 2014. – 13 лют. – С. 17.

Про проект пам'ятника Т. Г. Шевченку (кінець 1942 р. – початок 1943 р.) для м. Дубно скульптора Івана Кавалерідзе.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

Жертвам репресій

625. **Шесталюк Ю. Злочин, який не має строку давності** / Ю. Шесталюк // Вісті Рівненщини. – 1999. – 7 лип. – С. 3.

Про відкриття меморіальної дошки пам'яті жертв сталінських репресій на мурах Дубенської в'язниці по вул. Грушевського.

626. **І меморіальна дошка, і хресний хід, і панахида** // Вісн. Дубенщини. – 2002. – 5 лип. – С. 2.

Про відкриття на східній частині Свято-Миколаївського храму меморіальної дошки пам'яті жертв комуністичних репресій.

**Будьонний Семен Михайлович (1883–1973),
Ворошилов Климент Єфремович (1881–1969) –**

радянські військові та політичні діячі. Перебували у Дубно в 1920–1921 рр. під час наступу Першої кінної армії проти білополяків. Брала Дубенський форт. Ці події описані С. М. Будьонним у книзі «Пройденный путь». На їхню честь у м. Дубно на будинку, де перебували відомі воєначальники, було відкрито меморіальну дошку, яка пізніше була викрадена. У 2006 р. дошку було відновлено.

627. Цимбалюк Є. Тут були Будьонний і Ворошилов / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2006. – 17 жовт. – С. 5.
Про відновлення меморіальної дошки.

**Гржибовська (Єжабкова) Антонія
(1909–2002) –**

чеська поетеса, яка народилася у м. Дубно. У 2007 р. на приміщенні Дубенської центральної районної бібліотеки (вул. Скарбова, 9) на її честь відкрито пам'ятну дошку.

628. Пономаренко А. Народжена у Дубні / А. Пономаренко // Замок [Дубно]. – 2007. – 6 верес. – С. 13.

**Кухарчук Василь Федорович
(1966–1985) –**

воїн-афганець. Закінчив Дубенський професійний лицей. Загинув під час бойових дій у Афганістані, посмертно нагороджений орденом Червоної зірки. На його честь у 2014 р. відкрита меморіальна дошка.

629. Цимбалюк Є. Останній із полеглих героїв – на меморіальній дошці / Є. Цимбалюк, С. Мичка ; спілкувався М. Стецюк // Вільне сл. – 2014. – 9 січ. – С. 3.

630. Шевчук Е. Василеві проводи в армію були схожі на весілля... / Е. Шевчук // Наше дзеркало [Дубно]. – 2014. – 8 січ. – С. 7.

**Левкович Арсен Михайлович
(1945–1991) –**

видатний поет, перекладач, шаховий композитор. Народився на Дубровиччині. Із дитинства важко хворів, був прикований недугою до ліжка. У Дубно закінчив середню школу (екстерном). Писав вірші, які публікувались у газеті «Червона зірка», прозу, виступав у періодиці з рецензіями на книги. У перекладах А. Левковича українською побачили світ вірші білоруських та російських авторів.

Пам'яті поета у 2005 р. на фасаді Дубенського медичного коледжу (вул. князя Острозького, 25) відкрито меморіальну дошку.

631. **Нова зустріч з поетом** // Вісн. Дубенщини. – 2005. – 21 квіт. – С. 3.

632. **Пам'яті шахового композитора** // Наше дзеркало [Дубно]. – 2005. – 21 квіт. – С. 5.

**Мазепа Іван Степанович (1639–1709),
Орлик Пилип Степанович (1672–1742) –**

гетьман, військовий і політичний діяч, дипломат І. С. Мазепа. Гетьман Війська Запорозького та Правобережної України, гетьман України в еміграції (1714–1742), автор першої Конституції України П. С. Орлик. У листопаді 1705 р. вони перебували в Дубенському замку.

У 2008 р. на фасаді колишнього замку палацу князів Любомирських в Дубенському замку на їхню честь встановлено меморіальну дошку.

633. **Мазепа та Орлик знову зустрілися** // Вільне сл. – 2008. – 29 лип. – С. 6.

**Макарук Михайло Якович
(1927–2009) –**

воїн УПА, політв'язень сталінських таборів. У 2012 р. йому відкрито меморіальну дошку.

634. **Вшанували пам'ять Михайла Макарука** // Замок [Дубно]. – 2012. – 26 квіт. – С. 3.

635. **Пшеничний М. «Його життя – урок тисячам і тисячам...»** / М. Пшеничний // Дзеркало плюс [Дубно]. – 2012. – 26 квіт. – С. 11.

Про відкриття меморіальної дошки.

**Мальчевський Антоній
(1793–1826) –**

польський поет-романтик, один із основоположників «української школи» в польській поезії. Уродженець села Княгинин на Волині (нині Дубенського району Рівненської області). Навчався у Кременецькій Волинській гімназії, тривалий час проживав на Волині. У м. Дубно похований його батько, у Варковичах – мати. Автор першої польської романтичної поеми «Марія».

Меморіальна дошка А. Мальчевському встановлена у 2001 р. на вул. князя Острозького, 18 (Костел Святого Яна Непомуки).

636. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид. 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 410.

**Носаль Михайло Андрійович (1886–1950),
Носаль Іван Михайлович (1913–1996) –**

вчені-травознавці (батько і син). Деякий час проживали у м. Дубно.

На фасаді Дубенського медичного коледжу їм відкрито меморіальну дошку. Художник та скульптор – Микола Тимчак.

637. Доленко С. **Увічнили знатних травознавців** / С. Доленко // Рівне Час. – 2007. – 25 січ. – С. 7.

638. Цимбалюк Є. **До звіробою – на поклін** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2007. – 1 лют. – С. 12.

Про відкриття меморіальної дошки.

**Самчук Улас (1905–1987),
Коломиєць Авенір (1905–1946),
Сацюк Олекса (1909–1960) –**

видатні українські письменники-побратими. Перебували у м. Дубно в 1930–1940-х рр. На фасаді Дубенського міського будинку дітей та молоді у 2005 р. на їхню честь відкрито меморіальну дошку. Автор – Микола Тимчак.

639. Доленко С. **Вшанували трьох побратимів** / С. Доленко // Рівне Час. – 2005. – 3 берез. – С. 7.

640. Цимбалюк Є. **Троє знаменитих українців зустрілися у Дубні через 63 роки** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2005. – 4 берез. – С. 12.

641. Шесталюк Ю. **«Летять додому журавлі-побратими...»** / Ю. Шесталюк // Вісн. Дубенщини. – 2005. – 3 берез. – С. 2.

Про відкриття меморіальної дошки.

642. Прищепа Б. А. **Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про меморіальну дошку. – С. 266.

**Свешніков Ігор Кирилович
(1915–1995) –**

український археолог, доктор історичних наук, дослідник Берестецької битви 1651 р. Дитинство провів у с. Хотин на Рівненщині, поблизу місця, де відбулася битва під Берестечком, у 20–30-х рр. ХХ ст. проживав у м. Дубно. Досліджував пам'ятки доби бронзи у Дубенському районі Рівненської області. Понад 20 років проводив розкопки на місці Берестецької битви, результати яких узагальнив у монографії «Битва під Берестечком» (1993).

На будинку гімназії, де навчався І. Свешніков (вул. Шевченка, 23), у 1997 р. відкрито меморіальну дошку.

643. Вітюк К. **Вченого з Європейським ім'ям пошановано** / К. Вітюк // Вільне сл. – 1997. – 17 верес. – С. 1.

**Скальський Станіслав
(1915–2004) –**

учасник Другої світової війни, льотчик війська Польського. Навчався у м. Дубно у колишній гімназії ім. Канарського. У 2010 р. в загальноосвітній школі № 1 (колишня гімназія, в якій він навчався) було відкрито меморіальну дошку С. Скальському.

644. **«Американський шпигун» вчився у Дубенській гімназії** // Наше дзеркало [Дубно]. – 2010. – 25 серп. – С. 5.

Про відкриття меморіальної дошки.

**Чацький Тадеуш
(1765–1813) –**

польський освітній, економічний і громадський діяч, історик, засновник Волинської гімназії. З 1803 р. куратор шкіл Волинської, Подільської і Київської губерній; засновник Кременецького ліцею (1805 р.). Проживав у м. Дубно.

На його честь у 2000 р. на вул. Шевченка, 2 відкрито меморіальну дошку. Автор – М. Тимчак.

645. **Камінська Е. У Дубному відкрито меморіальну дошку Тадеушу Чацькому** / Е. Камінська // Воляннз Волині. – 2001. – Ч. 1 (січ.-лют.). – С. 45–46.

646. **Прищепа Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про меморіальну дошку. – С. 267.

647. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид. 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 98.

с. Білобережжя

648. **Лагодзінський С. Стоїть в Білобережжі обеліск** / С. Лагодзінський // Червон. прапор. – 1965. – 10 квіт.

Про обеліск радянським громадянам, які загинули в роки Другої світової війни. Встановлений у 1965 р. Автор – Д. А. Козяр.

с. Берег

649. **Полянський К. Монумент слави** / К. Полянський // Червона зірка [Дубно]. – 1978. – 16 трав.

Про відкриття у 1977 р. пам'ятника односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Автор – М. Б. Василенко.

с. Бондарі

650. **Архітектурні, історичні пам'ятки, пам'ятники Дубенщини** // Дубенщина : іст. путівник. – Дубно, 2000. – С. 11.

Про пам'ятники Дубенщини, в т. ч. про пам'ятник льотчикам, які загинули під час Другої світової війни у повітряному бою на території с. Бондарі.

с. Будераж

651. **Гаврилевич О. Як пам'ятник врятував від холери** / О. Гаврилевич // Скриня [Дубно]. – 2013. – 12 груд. – С. 5.

Про пам'ятний знак із хрестом, збудований у 1895 р. на межі сіл Повча та Будераж (на місці, де зупинилась хвороба холера) за кошти сім'ї Шнируків (Давида та його дружини Марії). Спроектував і змурував Антоній Зажицький, поляк за національністю.

с. Варковичі

652. **Гаврилюк О. Ю. Увічнення в пам'ятниках історії та культури возз'єднання українських земель в єдиній Українській Радянській державі** / О. Ю. Гаврилюк. – К., 1979. – С. 14.

Про пам'ятний знак, встановлений у 1967 р. на місці розстрілу першотравневої демонстрації 1935 р. проти польської окупації. Архітектор – Л. Мосійчук, скульптор – М. Василенко.

653. **Архітектурні, історичні пам'ятки, пам'ятники Дубенщини** // Дубенщина : іст. путів. – Дубно, 2000. – С. 11.

Про пам'ятник на місці розстрілу першотравневої демонстрації та пам'ятний знак на місці розстрілу євреїв з варковицького гетто 1942 р.

654. **Варковичі. Документи та матеріали з історії** / упоряд. А. А. Лозін. – Рівне : М. Дятлик, 2013. – 276 с.

Про пам'ятник учасникам першотравневої демонстрації, фото. – С. 88–89.

Фото пам'ятника загиблим у Другій світовій війні. – С. 138.

с. Вербя

655. **Корженевський Л. Свято у Вербі** / Л. Корженевський // Дзвін. – 1997. – 20 черв. – С. 1.

656. **Остапчук А. Пам'ятник у Вербі** / А. Остапчук // Вісті Рівненщини. – 1997. – 27 черв. – С. 3.

Про відкриття у 1997 р. пам'ятника «Борцям за волю, самостійність і соборність України».

с. Грядки

657. **Ребрик О. На Дубенщині встановили ще дві меморіальні дошки воїнам-афганцям** / О. Ребрик // Скриня [Дубно]. – 2013. – 21 лют. – С. 2.

658. **Цимбалюк Є. Ще дві меморіальні дошки** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2013. – 28 лют. – С. 14.

На стіні школи, де навчався воїн-афганець Анатолій Андрощук (1960–1980), відкрито меморіальну дошку.

с. Квітневе

Возницький Борис Григорович (1926–2012) –

директор Львівської національної галереї мистецтв, академік Української академії мистецтв, заслужений працівник культури України й Польщі, Герой України. Уродженець Дубенщини.

У 2013 р. на його честь відкрито меморіальну дошку.

659. **Новак С. Земляки закарбували Возницького в граніті** / С. Новак // Замок [Дубно]. – 2013. – 1 серп. – С. 4.

660. **У [Дубенському] районі вшанували пам'ять земляка – Бориса Возницького** // Наше дзеркало [Дубно]. – 2013. – 26 черв.– С. 11.

661. **У Квітневому відкрили меморіальну дошку Борису Возницькому** // Рівнен. правда. – 2013. – 4 лип. – С. 3.

662. **Цимбалюк Є. Земляки закарбували Возницького в граніті** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2013. – 9 лип. – С. 4.

с. Княгинин

663. **Іванченко М. Ніхто не забутий** / М. Іванченко // Червона зірка [Дубно]. – 1968. – 16 січ.

Про відкриття у 1968 р. пам'ятника землякам, загиблим на фронтах Другої світової війни. Скульптори – Г. М. Шульман, В. Ф. Пашков.

с. Малі Сади

664. **Коломийцю у Малих Садах** // Наше дзеркало [Дубно]. – 2012. – 11 квіт. – С. 9.

665. **Гаврилевич О. У Малих Садах відкрили меморіальну дошку Авеніру Коломийцю** / О. Гаврилевич // Замок [Дубно]. – 2012. – 12 квіт. – С. 5.

У квітні 2012 р. відкрито меморіальну дошку Авеніру Коломийцю (1905–1946) – письменнику, просвітянину, громадському діячу.

с. Мильча

666. **Михайлу Макаруку на фасаді Мильчанської середньої школи відкрили меморіальну дошку** // Замок [Дубно]. – 2012. – 22 листоп. – С. 4.

Про відкриття меморіальної дошки пам'яті ветерана, воїна УПА Михайла Яковича Макарука (1927–2009).

с. Мирогоща

667. **Земба А. «...За честь, за славу, за народ!»** / А. Земба // Горинь. – 1992. – 15 трав. – С. 2. ; Те саме // Вісн. Дубенщини. – 1992. – 8 трав. – С. 1.

Про відкриття у 1992 р. пам'ятного знаку «Загиблим за волю і незалежність України».

**Патолічев Семен Михайлович
(1878–1920) –**

учасник Першої світової війни, командир другої бригади 11-ї кавалерійської дивізії Першої кінної армії С. М. Будьонного, повний Георгіївський кавалер. Загинув 19 липня 1920 р. в бою біля села Мирогоща.

У 1968 р. на його честь відкрито пам'ятник. Скульптор – Б. Ричков, архітектори – О. Стукалов, А. Сніцеров.

668. **Закалюк К. Невмируща слава героя** : [фото] / К. Закалюк // Червон. прапор. – 1968. – 21 лип.

669. **Сербін Г. Безсмертя Червоного витязя** / Г. Сербін // Зміна. – 1968. – 23 лип.

670. **Синиця І. Торжество у Мирогощі** / І. Синиця // Червона зірка [Дубно]. – 1968. – 23 лип.

Про відкриття пам'ятника.

671. **Гуменюк І. Вартові історії** : монументальні роботи скульптора Бориса Ричкова / І. Гуменюк // Червон. прапор. – 1969. – 11 трав.

Про пам'ятник.

672. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 17–19.

673. **Прищепя Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник. – С. 287.

674. **Солдатюк М. Мирогоща** : іст.-краєзн. есе / М. Солдатюк, Л. Пшенична. – Дубно, 2009. – С. 86.

Див. також № 650.

с. Мокре

675. **Стрихарчук Р. Ніхто не забутий, ніщо не забуто** / Р. Стрихарчук // Червона зірка [Дубно]. – 1968. – 21 трав.

Про відкриття у 1968 р. пам'ятника односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни.

с. Молодаво

676. **Еленяк І. Хлопець з нашого села** / І. Еленяк // Червона зірка [Дубно]. – 1989. – 27 груд.

Про відкриття пам'ятника Анатолію Миколайовичу Маліщуку (1961–1980), який загинув при виконанні військового обов'язку в Афганістані.

677. **Повертається після довгої розлуки** // Скриня [Дубно]. – 2005. – 17 берез. – С. 5.

Про відкриття на фасаді сільської бібліотеки меморіальної дошки письменнику-земляку Уласу Самчуку (1905–1987).

с. Озеряни

678. **В Озерянах вшанували сторіччя з дня народження Ростислава Березюка-Волошина** // Наше дзеркало [Дубно]. – 2011. – 9 листопад. – С. 8.

Про відкриття меморіальної дошки уродженцю села, члену Проводу ОУН Волошину (Березюк-Волошину) Ростиславу Павловичу (1911–1944).

с. Підлужжя

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

За переказами саме в урочищі Джерело с. Підлужжя поет зупинявся попиту джерельної води, послухати розповіді селян. У 1968 р. тут було відкрито пам'ятник – стелу з барельєфом героїв із творів Кобзаря. Скульптор – Б. В. Ричков.

679. **Стеценко Л. І ти, Кобзарю, вічно з нами : [фото] / Л. Стеценко // Червона зірка [Дубно]. – 1968. – 26 листоп.**

Про відкриття пам'ятника.

680. **Прищепа Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник. – С. 260.

Див. також № 650.

с. Плоска

681. **Марценюк А. Пам'ять – в серці і граніті : [фото] / А. Марценюк // Червон. прапор. – 1968. – 10 груд.**

Про пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Другої світової війни, відкритий у 1962 р. Скульптори – Г. М. Шульман, В. Ф. Пашков.

682. **Гапончук Г. Козацький редут / Г. Гапончук // Червон. прапор. – 1981. – 4 лип.**

683. **Цимбалюк Є. Останній козацький редут : шлях від слави до ганьби і від ганьби до слави // Редут / Є. Цимбалюк. – Рівне, 2006. – С. 3–16.**

684. **Цимбалюк Є. Чи повернеться Богун на «Козацький редут»? / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2007. – 12 лип. – С. 4.**

Про земельний оборонний редут козаків Богдана Хмельницького.

685. **Прищепа Б. А. Пам'ятки, пов'язані з історією козацтва [на Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 226–245.

Про пам'ятний знак, присвячений учасникам Берестецької битви, встановлений у 1990 р. – С. 239.

с. Повча

686. **Дар львівського скульптора** // Рад. життя [Гоща]. – 1965. – 18 верес.

Про встановлення у 1965 р. пам'ятника Герою Радянського Союзу М. І. Кузнецову, ім'я якого носив місцевий колгосп. Скульптор – О. Столбов.

Див. також №№ 651, 675.

с. Привільне

687. **Лагодзінський С. Пам'ять на віки** / С. Лагодзінський // Червон. прапор. – 1967. – 22 листоп.

Про відкриття пам'ятника чекістам, радянським і партійним активістам, які загинули в бою з фашистами 27 червня 1941 р. Скульптор – Б. В. Ричков, архітектор – В. Ф. Драль.

688. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 29–30.

689. **Підлипний М. Назавжди у пам'яті** : перезахоронення останків партійних, радянських працівників, воїнів Радянської Армії, які 26 червня 1941 р. вступили в нерівний двобій з ворогом в районі с. Панталія / М. Підлипний // Червона зірка [Дубно]. – 1981. – 30 черв.

690. **В пам'яті народной**. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 277.

Про пам'ятник загиблим в бою з фашистами 27 червня 1941 р.

с. Птича

691. **Архітектурні, історичні пам'ятки, пам'ятники Дубенщини** // Дубенщина : іст. путів. – Дубно, 2000. – С. 11.

Про пам'ятник Т. Г. Шевченку відкритий у 1966 р. (скульптор – Л. Л. Безюк), обеліск О. Ф. Фролову.

с. Сатіїв

692. **[Пам'ятник землякам, які загинули в боротьбі з фашизмом : фото]** // Червон. прапор. – 1966. – 24 груд.

с. Семидуби

693. **Павленко Г. Пам'ятник односельчанам** / Г. Павленко // Червона зірка [Дубно]. – 1968. – 12 трав.

Про пам'ятник односельчанам, які загинули на фронтах Другої світової війни, відкритий 9 травня 1968 р. Скульптори – Г. М. Шульман, В. Ф. Пашков.

694. **Ребрик О. На Дубенщині встановили ще дві меморіальні дошки воїнам-афганцям** / О. Ребрик // Скриня [Дубно]. – 2013. – 21 лют. – С. 2.

695. **Цимбалюк Є. Ще дві меморіальні дошки / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2013. – 28 лют. – С. 14.**

Меморіальна дошка Юрію Степановському (1963–1983) – воїну-афганцю, встановлена на стіні школи, де він навчався.

с. Софіївка

696. **Загальська Л. «Вишиванка» співала для чехів / Л. Загальська // Радивилів Post. – 2007. – 27 лип. – С. 6.**

Відкрито меморіальну дошку, присвячену переселенню чехів на Волинь.

с. Тараканів

697. **Перший в районі пам'ятник матері // Наше дзеркало [Дубно]. – 2007. – 17 трав. – С. 3.**

Відкрито пам'ятник Божій Матері.

с. Турковичі

698. **Яковчук П. Пам'ять часові не підвладна : перезахоронення останків радянських воїнів у Турковичах / П. Яковчук // Червона зірка [Дубно]. – 1980. – 7 трав.**

699. **Обеліск у Турковичах // Червона зірка [Дубно]. – 1985. – 17 трав.**

Пам'ятник відкрито на могилі радянських військових, які загинули в червні 1941 р., захищаючи село від німецько-фашистських загарбників.

ДУБРОВИЦЬКИЙ РАЙОН

700. **Чміль Г. Історія встає у постаментах / Г. Чміль // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1987. – 26 берез.**

Про пам'ятники та пам'ятні місця Дубровицького району.

701. **Дубровиця : соц.-економ. паспорт Дубровиц. р-ну. – Дубровиця, 2003. – 8 с.**

Вміщена інформація про пам'ятники історії (48) і монументального мистецтва (2) району.

702. **Стрижак О. У пам'ятках історія і пам'ять / О. Стрижак // Дубровиц. вісн. – 2007. – 20 квіт. – С. 2.**

Про пам'ятники Дубровищини.

703. **Олексів О. Від слова «пам'ять» / О. Олексів // Дубровиц. вісн. – 2008. – 18 квіт. – С. 2.**

Про пам'ятники історії та культури Дубровищини.

м. Дубровиця

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

704. **[Монумент на братській могилі воїнів-визволителів : фото] // Червон. прапор. – 1969. – 10 серп.**

705. **Вдячність дубровичан** : [фото] // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1971. – 4 листоп.

706. **Попенко В. Чуття єдиної родини** / В. Попенко // Жовтн. зорі [Корець]. – 1971. – 27 листоп.

707. **Костюк С. У бронзі й пам'яті навечно** : [фото] / С. Костюк, Н. Гладка // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1974. – 28 груд.

Про пам'ятник радянському воїну О. Щанкіну, сину мордовського народу, який загинув при звільненні Дубровищини в 1944 р. Пам'ятник відкрито у 1971 р. Скульптор – Б. В. Ричков.

708. **Воробей П. Не забуде їх земля поліська...** / П. Воробей // Вісті Рівненщини. – 2002. – 3 лип. – С. 2.

Про відкриття пам'ятника загиблим воїнам-афганцям.

709. **Найстаріша – Дубровиця** // Вільне сл. – 2005. – 22 верес. – С. 1.

З нагоди 1000-літнього ювілею Дубровиці відкрито три пам'ятники: Т. Г. Шевченку, княжні Анастасії-Парасковії Гольшанській-Заславській, св. Діви княжні Улянії Гольшанській.

Учасникам Дубровицького повстання 1918–1919 рр.

Дубровицьке повстання 1918–1919 рр. – збройний виступ населення Рівненщини проти австро-німецьких військ, Гетьманщини й Директорії. Почалося 21 листопада 1918 р. наступом партизанського загону на містечко Дубровицю й вигнанням звідти окупантів і гетьманців. Повстанців підтримали робітники й селяни деяких повітів Західної Волині. Всього у Дубровицькому збройному повстанні брало участь близько 10 тисяч чоловік. У середині грудня 1918 р. з партизанських загонів було створено 1-й Дубровицький повстанський полк, який встановив зв'язок з наступаючими радянськими частинами й разом з ними в січні 1919 р. взяв участь у боях за залізничну лінію Домбровиця – Сарни, частини залізничної лінії Київ – Львів і ряду населених пунктів Західної Волині з військами Армії УНР.

Пам'ятник учасникам повстання встановлений у 1964 р. Скульптор – Б. Ричков, архітектор – В. Драль.

710. **Степанов Л. С. Безсмертя батьків** / Л. С. Степанов. – Л. : Каменяр, 1968. – 152 с.

711. **Здоровило П. У пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 21–23.

712. **Пам'ятник учасникам Дубровицького повстання 1918–1919 рр.** // Борцям Жовтня: пам'ятники революційної слави на Україні : фотоальбом. – К., 1977. – С. 104–105.

713. **Стещенко О. Л. Навечно в пам'яті народу** / О. Л. Стещенко. – К. : Політвидав України, 1984. – С. 27.

714. **Стещенко О. Л. Всенародне надбання** / О. Л. Стещенко. – К. : Рад. шк., 1989. – С. 19.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

Попенко Василь Павлович (1934–2008) –

український поет, публіцист, краєзнавець, письменник, педагог. Працював учителем, завучем, директором у школах Дубровиці і Дубровицького району. Член Національних спілок журналістів і краєзнавців. У 2010 р. йому відкрито меморіальну дошку. Автор – В. Бачук.

715. **Заслужив на довгу світлу пам'ять** // Дубровиц. вісн. – 2010. – 3 груд. – С. 2.

716. **Клюйко В. Сину Погорини** / В. Клюйко // Вільне сл. – 2010. – 2 груд. – С. 14.

717. **Пащук І. Пошанівок краєзнавцю** / І. Пащук // Вісті Рівненщини. – 2010. – 2 груд. – С. 12.

Про відкриття меморіальної дошки.

с. Бережниця

718. **Артемович І. Квіти до обеліска** / І. Артемович // Червон. прапор. – 1969. – 21 черв.

719. **Василенко П. Слава про доблесть не меркне** / П. Василенко // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1969. – 10 черв.

Про відкриття пам'ятника землякам, які загинули у Другій світовій війні. Встановлений у 1962 р., реконструйований у 1969 р. Скульптор – Л. Л. Безюк.

Пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку –

відкритий у 1964 р. до 150-річчя з дня народження поета. Скульптор – уродженка с. Бережниця Теодозія Бриж.

720. **Антончик А. Квіт пам'яті неопалимий** : історія створення пам'ятника Т. Г. Шевченкові в с. Бережниця Дубровиц. р-ну на Рівненщині / А. Антончик. – Рівне : Азалія, 1996. – 32 с. – (Реабілітовані історією).

Те саме // Шевченкові верстви : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – С. 201–234.

721. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник. – С. 260.

722. **Рівненщина** : фотоальбом / фото, текст, дизайн А. Мізерного. – Пряшів, 1997. – 145 с.

Пам'ятник: фото № 110.

723. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – 215 с.
Фото пам'ятника. – С. 189.

с. Висоцьк

724. **Красюк П. Живі у пам'яті народній** / П. Красюк // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1971. – 2 верес.

Про пам'ятник радянським воїнам і партизанам на військовому кладовищі села, встановлений у 1948 р., реконструйований у 1957 р. Скульптор – Ф. Ф. Мельничук.

725. **Артемович І. Обеліск** : [фото] / І. Артемович // Червон. прапор. – 1983. – 22 берез.

726. **Висоцьк** : із глибини віків до сьогодення / упоряд. та ред. Г. Яцута, Н. Рожко, А. Розанович. – Рівне : Волин. обереги, 2009. – 232 с.

Про пам'ятний хрест до 1000-ліття Висоцька встановлений у 2005 р., фото. – С. 196.

с. Городище

727. **Бухій І. Дружба міцніє у потиску рук** / І. Бухій, В. Бернадський // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1967. – 12 жовт.

728. **Павлюк Г. Монумент дружби** / Г. Павлюк // Червон. прапор. – 1967. – 11 жовт.

Про пам'ятний знак на честь дружби білоруського і українського народів.

с. Лютинськ

729. **Івич М. Із когорти месників** / М. Івич // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1974. – 9 лип.

730. **Ляшко Л. Пам'ять серця** / Л. Ляшко // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1974. – 14 листоп.

Про пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Відкритий у 1970 р. Скульптор – Л. Л. Безюк.

с. Людинь

731. **Погруддя героїні-землячці Килині Хомич** : [фото] // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1976. – 18 трав.

732. **Коваленко С. Нескорена Килина** / С. Коваленко // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1983. – 24 верес.

Про пам'ятник, відкритий у 1967 р. на честь К. Хомич – радянської активістки, однієї з перших депутатів Верховної Ради УРСР від Рівненської області, яка загинула в 1943 р. Скульптор – В. І. Морозов.

с. Миляч

733. **Ремезюк В. Пам'яті загиблих односельчан** / В. Ремезюк // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1982. – 11 трав.

Про відкриття 8 травня 1982 р. меморіалу односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – В. С. Дідковський, архітектор – В. Ф. Пашков.

с. Орв'яниця

734. Попенко В. Вшанування полеглих героїв / В. Попенко // Поліс. маяк [Дубровиця]. – 1969. – 22 листоп.

Про відкриття у 1969 р. пам'ятника землякам, які загинули у роки Другої світової війни. Скульптор – Л. Л. Безюк.

ЗАРІЧНЕНСЬКИЙ РАЙОН

смт Зарічне

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

735. Пишняк Л. До Дня пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. / Л. Пишняк // Полісся-інформ [Зарічне]. – 2008. – 28 листоп. – С. 3.

Пам'ятний знак «Жертвам Голодомору 1932–1933 рр.» відкрито 22 листопада 2008 р.

Жертвам Чорнобильської катастрофи

736. Алексіюк Т. «Жертвам Чорнобиля» / Т. Алексіюк // Полісся [Зарічне]. – 2003. – 9 трав. – С. 1.

737. Жертвам Чорнобиля // Вільне сл. – 2003. – 2 трав. – С. 2.

Про відкриття пам'ятника 26 квітня 2003 р.

с. Дібрівськ

Пам'ятник газеті «Червоний прапор»

«Червоний прапор» – друкований орган Рівненського обласного і міського комітетів комуністичної партії України, обласної і міської рад депутатів трудящих. Газета видавалася з грудня 1939 р. по 1991 р. З 1991 р. перейменована на «Вільне слово».

Під час Великої Вітчизняної війни газета видавалася в підпіллі у поліському селі Дібрівськ, що на Зарічненщині, «боролася» разом з партизанами. У 1968 р. тут встановлено гранітний обеліск – пам'ятник підпільній газеті «Червоний прапор». На ньому викарбувані слова: «У лавах безстрашних борців проти німецько-фашистських загарбників у грізні роки Великої Вітчизняної війни завжди була газета «Червоний прапор» – орган Рівненського підпільного обкому КП(б)У та обласного штабу партизанів Рівненщини».

738. Кохан В. Немеркнуча сторінка бойової слави / В. Кохан // Червон. прапор. – 1968. – 12 верес.

739. Сербін Г. Безсмертя подвигу / Г. Сербін // Зміна. – 1968. – 12 верес.

740. **Подвигами овіяні народні месники** // Рад. Полісся [Зарічне]. – 1968. – 10 верес.

Про відкриття пам'ятника.

741. **Обелиск газете** // Соц. индустрия. – 1977. – 5 мая.

742. **В пам'яті народної.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 276–277.

743. **Єдиний в країні** // Рад. Полісся [Зарічне]. – 1986. – 3 трав.

744. **Захарук В. У краю, де пам'ятник газеті** / В. Захарук // Вільне сл. – 1999. – 17 груд. – С. 3.

745. **Бабінець А. Там, де пам'ятник нашій газеті** / А. Бабінець // Вільне сл. – 2004. – 3 верес. – С. 1 ; 4.

746. **Єдиний в Україні пам'ятник для газети знаходиться на Зарічненщині в с. Дібрівськ** // Полісся [Зарічне]. – 2004. – 27 серп. – С. 2.

Про пам'ятник.

с. Нобель

747. **Басараба В. Тут почалась вічність** : [фото] / В. Басараба // Зміна. – 1975. – 17 лип.

748. **Пам'ятник трактористові Петру Ходневичу** : [фото] // Зоря [Млинів]. – 1975. – 5 серп.

Про відкриття у 1975 р. пам'ятника активісту, трактористу Петру Івановичу Ходневичу, який ціною власного життя врятував від пожежі колгоспне хлібне поле. Скульптор – М. Я. Долганський.

749. **Шляхами комсомольської слави** : довідник. – К. : Молодь, 1979. – С. 348.

750. **Базів В. Петрове поле** / В. Базів // Молодь України. – 1986. – 14 черв.

Про пам'ятник П. Ходневичу.

Граховський Сергій Іванович (1913–2002) –

білоруський письменник, уродженець містечка Нобель Пінського повіту Мінської губернії (нині – село Зарічненського району Рівненської області). У 2013 р. до 100-річчя від дня народження письменника на приміщенні сільської бібліотеки, поблизу того місця, де стояла хата, в якій народився поет, була встановлена меморіальна дошка. Ініціатором її встановлення став уродженець села, священик Павло Дубінець, який оплатив виготовлення меморіальної дошки.

751. **Береза Ю. До серця серцем доторкнися...** / Ю. Береза // Літ. Україна. – 2013. – 24 жовт. – С. 14.

752. **Гаврилович Г. Край святкує ювілей Сергія Граховського** / Г. Гаврилович // Полісся. – 2013. – 3 жовт. – С. 1, 9.

753. **Синюк С. Два ювілеї одного села** / С. Синюк // День. – 2013. – 25 жовт.

ЗДОЛБУНІВСЬКИЙ РАЙОН

754. **Владимирова Г. Не розвіяти культурну спадщину** / Г. Владимирова // Дзеркало Здолбунівщини. – 2013. – 12 лип. – С. 6.

Про пам'ятники історії та культури району.

754 а. **Скальський А. Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка: історія створення пам'ятників Кобзареві на Рівненщині** / А. Скальський // Даруй словам святу силу : альманах до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка / Рівнен. Мала АН учнівської молоді. – Рівне : Брегін А. Р., 2014. – С. 82–108.

Про пам'ятники Кобзареві у Здолбунівському районі. – С. 101–103.

м. Здолбунів

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

755. **Стригун М. Сюди не заросте стежка** / М. Стригун // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1967. – 14 верес.

Про відкриття пам'ятника на місці загибелі 350 радянських громадян від рук німецько-фашистських загарбників. Скульптор – О. І. Лебедев.

756. **Терешко М. Вогонь безсмертя** / М. Терешко // Червон. прапор. – 1967. – 3 листоп.

1 листопада 1967 р. на Меморіалі Слави запалили Вічний вогонь. У 1985 р. Меморіал було реконструйовано. Скульптори – О. І. Лебедев, І. І. Дибус.

Жертвам Голодомору та політичних репресій

З нагоди вшанування 75-ї річниці Голодомору 1932–1933 рр. у 2008 р. було відкрито пам'ятний знак жертвам Голодомору та політичних репресій.

757. **Васюк Л. Символ трагедії народу** / Л. Васюк // Нове життя [Здолбунів]. – 2008. – 28 листоп. – С. 1–2.

758. **Харват О. Моя маленька Батьківщина Здолбунівський край** : фотоальбом = Kharvat A. My small Motherland Zdolbuniv lands : album of photography / О. Харват ; текст: В. Дрозюк ; наук. консультанти: В. Луц, О. Тищенко ; пер. англ. М. Малюги, В. Скринського. – Рівне, 2012. – 144 с.

Пам'ятний знак. – С. 37.

Статуя «Свободи»

Зменшена копія Нью-Йоркської статуї «Свободи» (США) була встановлена біля прохідної підприємства «Волинь-Цемент» у 2013 р. Вона замінила копію статуї Леніна, що стояла на цьому ж місці до 1990 р. Монумент привезли і встановили німецькі власники цементного заводу – компанія «Dyckerhoff AG».

759. Ісаєв В. Копія «Свободи» під Здолбуновим / В. Ісаєв // Рівне вечірнє. – 2013. – 4 лип. – С. 1, 3.

760. Цимбалюк Є. Американська «Леді Свобода» в українському Здолбунові / Є. Цимбалюк // Вільне. сл. – 2013. – 16 лип. – С. 1.

Бандера Степан (1909–1959) –

політик, теоретик і провідний діяч українського національно-визвольного руху, Провідник ОУН, символ героїчної та безкомпромісної боротьби українців за власну державність і свободу у 1930–1950 рр. ХХ століття.

Пам'ятник С. Бандері відкрито 21 жовтня 2012 р. Скульптор – Володимир Шолудько.

761. Дудко З. Бандера у Здолбунові / З. Дудко // Рівне Експрес. – 2012. – 25 жовт. – С. 5.

762. Ільків С. Перший пам'ятник Бандері! / С. Ільків // Дзеркало плюс [Дубно]. – 2012. – 25 жовт. – С. 11.

763. Перець С. У Здолбунові відкрито пам'ятник Степанові Бандері / С. Перець // Нове життя [Здолбунів]. – 2012. – 26 жовт. – С. 8.

764. У Здолбунові відкрили пам'ятник Степану Бандері // Ого. – 2012. – 1 листоп. – С. 2.

Приходько Микола Тарасович (1920–1943) –

партизан-розвідник, зв'язковий партизанського загону «Переможці» (псевдонім «Павленко»), Герой Радянського Союзу, уродженець Здолбунова. Загинув неподалік м. Рівне 22 лютого 1943 р., вступивши у нерівний бій із фашистами.

У 1964 р. біля Здолбунівського залізничного вокзалу йому встановлено пам'ятник – бронзовий бюст на бетонному постаменті висотою 3,8 м. Скульптор – О. І. Лебедев.

765. Нариси історії Ровенської обласної партійної організації / В. І. Вишнякова, М. О. Гарматюк, П. В. Йова [та ін.] ; редкол.: О. Г. Мартинова (голова) [та ін.]. – Л. : Каменяр, 1981. – С. 152.

766. Шляхами комсомольської слави : довідник. – К. : Молодь, 1979. – С. 342.

767. В пам'яті народній. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 278–279.

768. Харват О. Моя маленька Батьківщина Здолбунівський край : фотоальбом = Kharvat A. My small Motherland Zdolbuniv lands : album of photography / О. Харват ; текст: В. Дрозюк ; наук. консультанти: В. Луц, О. Тищенко ; пер. англ. М. Малюги, В. Скринського. – Рівне, 2012. – 144 с.

Пам'ятник М. Приходьку. – С. 25.

**Самчук Улас Олексійович
(1905–1987)**

Пам'ятник-погруддя письменнику-земляку відкрито 20 лютого 2005 р.
Скульптор – В. Шолудько.

769. **Сніжна О. Постав у бронзі** / О. Сніжна // Нове життя [Здолбунів]. – 2005. – 26 лют. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника.

770. **Прищеп Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищеп, О. П. Прищеп. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник. – С. 266.

771. **Харват О. Моя маленька Батьківщина Здолбунівський край** : фотоальбом = Kharvat A. My small Motherland Zdolbuniv lands : album of photography / О. Харват ; текст: В. Дрозюк ; наук. консультанти: В. Луц, О. Тищенко ; пер. англ. М. Малюги, В. Скринського. – Рівне, 2012. – 144 с.

Фото пам'ятника. – С. 36.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

**Петлюра Симон Васильович (1879–1926),
Коновалець Євген Михайлович (1891–1938)**

державні діячі: головний отаман війська ОУН, Голова Директорії С. Петлюра та командир корпусу січових стрільців, організатор ОУН Є. Коновалець. Перебували у місті в 1918–1920 рр.

У 2005 р. на фасаді Здолбунівського залізничного вокзалу на їх честь встановлено пам'ятну дошку.

772. **Васюк Л. Пам'ять людська не забуде повік** / Л. Васюк // Волинь. – 2005. – 27 трав. – С. 2.

773. **Васюк Л. Повертаються із забуття** / Л. Васюк // Нове життя [Здолбунів]. – 2005. – 28 трав. – С. 1.

с. Білашів

774. **Окрушко Т. Немає невідомих героїв** / Т. Окрушко // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1979. – 15 трав.

Про відкриття у 1979 р. реконструйованого пам'ятника односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – О. Є. Данилов.

с. Будераж

775. **Смолярчук Г. Символ безсмертя** / Г. Смолярчук // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1975. – 8 трав.

Про пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Другої світової війни, відкритий у 1967 р.

Пам'ятний знак, присвячений 60-річчю проведення Першої конференції поневолених народів Східної Європи та Азії

21–22 листопада 1943 р. в с. Будераж за ініціативи Організації Українських Націоналістів відбулась I конференція народів Східної Європи та Азії, в якій взяли участь 12 національностей. Результатом роботи конференції було створення координаційного осередку визвольного руху поневолених народів – Антибільшовицький Блок Народів. З 1948 р. він продовжив свою діяльність під керівництвом Ярослава Стецько в Мюнхені.

8 березня 1998 р. на Будеразькій ЗОШ I–III ступеня було відкрито пам'ятну дошку. 21 листопада 2003 р. до 60-річчя проведення I конференції поневолених народів Східної Європи та Азії відкрито пам'ятний знак.

776. **Бухало Г. Конференція, яка розвалила імперію** / Г. Бухало // Вільне сл. – 2003. – 28 листоп. – С. 3.

777. **Доленко С. Будеразькій Конференції – 60 років** / С. Доленко // Нова Волинь. – 2003. – 27 листоп. – С. 7.

778. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про відкриття пам'ятного знаку. – С. 294.

779. **Михальчук Р. Мізоч: трагічні сторінки історії. 1939–1955** / Р. Михальчук. – Рівне : О. Зень, 2010. – 254 с.

Пам'ятна дошка, фото. – С. 103.

Пам'ятний знак, фото. – С. 104.

с. Буща

780. **Пащук І. Два пам'ятники-погруддя** / І. Пащук // Вільне сл. – 2006. – 5 верес. – С. 6.

Про відкриття пам'ятника видатному українському письменнику І. Франку. Виготовлений у Львові, скульптор – М. П. Козлишин.

с. Гільча Друга

781. **Басараба В. Героям Визвольної війни** / В. Басараба // Вільне сл. – 2000. – 15 берез. – С. 3.

Про встановлення пам'ятника між селами Миротин і Гільча героям Визвольної війни 1651 р.

782. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, пов'язані з історією козацтва** [на Волині] / // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 226–245.

Про пам'ятник державному і військовому діячу, українському гетьману Б. Хмельницькому, який постав у 1966 р. на давньому кургані між селами Миротин та Гільча. – С. 242.

783. **Харват О. Моя маленька Батьківщина Здолбунівський край** : фотоальбом = Kharvat A. My small Motherland Zdolbuniv lands : album of photography / О. Харват ; текст: В. Дрозюк ; наук. консультант: В. Луц, О. Тищенко ; пер. англ. М. Малюги, В. Скринського. – Рівне, 2012. – 144 с.

Пам'ятник Б. Хмельницькому. – С. 94.

Пам'ятний хрест козакам, загиблим у війні 1648–1654 рр. – С. 95.

784. **Васюк Л. Задля збереження історичної пам'яті** : відкриття пам'ятного знаку у Гільчі Другій стало визначною подією не лише для району, області, а й для дружніх Чехії та Польщі / Л. Васюк // Нове життя [Здолбунів]. – 2010. – 1 жовт. – С. 8.

Про відкриття у 2010 р. пам'ятного знаку чеським переселенцям, які в 1874 р. заснували тут своє поселення – Гольче Чеське. На гранітній брилі з зображенням хреста напис на українській, польській та чеській мовах: «Вічна пам'ять тим, хто пішов з життя, залишивши по собі добру і світлу згадку: чехам, полякам та українцям, які проживали на цих землях у ХІХ–ХХ століттях». Міститься фото.

с. Глинськ

785. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Червон. прапор. – 1980. – 4 жовт.

Пам'ятник відкрито у 1965 р. Скульптор – О. І. Лебедев.

786. **Марчук Л. Пробачте, що так довго йшли...** / Л. Марчук // Рівне Час. – 2006. – 16 верес. – С. 5.

Про відкриття пам'ятника на братській могилі повстанців.

787. **Мазурець Л. Історична розвідка давнього, пізнішого і недалекого минулого села Глинськ** : іст.-краєзн. нарис / Л. Мазурець. – Рівне : О. Зень, 2009. – 155 с.

Про погруддя Т. Г. Шевченка (1964 р.), фото. – С. 131.

Урочище Гурби

Бій під Гурбами – бій між військами НКВС і силами УПА, що відбувся 21–25 квітня 1944 р. біля урочища Гурби на півдні Здолбунівського району і охопив частину сучасних Дубенського та Острозького районів Рівненщини і Кременецького та Шумського районів Тернопільщини. П'ять тисяч вояків УПА вели нерівний бій з 35 тис. енкаведистів, озброєних танками, літаками, гарматами та іншою зброєю, яка була відсутня в українських повстанців. Бій закінчився тактичною перемогою радянських військ та виходом з оточення українських повстанців. Після бою переможці спалили навколишні села Гурби та Антонівці, а жителів вивезли. Кількість загиблих військових і цивільних осіб точно не встановлена.

14 жовтня 2006 р. відбулося урочисте закладання каменю на будівництво пантеону Героїв Гурбенського бою. Останки тіл героїв-повстанців перепоховали в пантеон з різних місць Гурбинського лісу.

Пантеон «Героїв Гурбенської битви»

788. **Поровчук В. Гурби – героїчний чин Української Повстанської Армії** / В. Поровчук // Волинь. – 2002. – 18 жовт. – С. 9.

789. **Меморіальний комплекс на честь Гурб** // Волинь. – 2006. – 10 берез. – С. 21.

790. **Булгак Д. Пантеон героїв** / Д. Булгак // Рівне вечірнє. – 2007. – 2 черв. – С. 7.

791. **Головай М. П. Віддай шану полеглим** / М. П. Головай // Нове життя [Здолбунів]. – 2007. – 18 трав. – С. 2.

792. **Дежнюк Г. Вперше в Україні відкрито пантеон вояків ОУН–УПА** / Г. Дежнюк // Надслуч. вісн. [Березне]. – 2007. – 26 трав. – С. 1.

793. **Є вічні речі. Є подвиг, якого не слід забувати** // Нове життя [Здолбунів]. – 2007. – 18 трав. – С. 2.

794. **Збудуємо пантеон героїв, гідний їхньої пам'яті** // Нове життя [Здолбунів]. – 2007. – 18 трав. – С. 2.

795. **Мініч С. Жертовність визвольних змагань увіковічили** / С. Мініч // Сім днів. – 2007. – 26 жовт. – С. 3.

796. **Омелянчук І. Пантеон пам'яті та скорботи** / І. Омелянчук // Рівнен. кооператор. – 2007. – 26 жовт. – С. 1, 2.

797. **Табаков С. Відгомін Гурб озветься у серцях** / С. Табаков // Вісті Рівненщини. – 2007. – 26 жовт. – С. 5.

798. **Харкава Н. Гурби – наша святиня** : відкрито пантеон Героїв Гурбів та перезахоронено останки 27-ми вояків ОУН–УПА / Н. Харкава // Рівне Час. – 2007. – 24 трав. – С. 1, 6.

799. **Тищенко О. Кінець громадянської?!** / О. Тищенко // Сім днів. – 2007. – 25 трав. – С. 3.

800. **Якимович М. Гурби – наша звитяга і журба** / М. Якимович // Духов. нива. – 2007. – жовт. – С. 1.

801. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пантеон Героїв Гурбенської битви. – С. 295.

802. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – 215 с.

Фото пам'ятника. – С. 170.

803. **Нифонт. Молитва у Гурбах лунатиме вічно!** / ієромонах Нифонт // Наше дзеркало [Дубно]. – 2010. – 29 груд. – С. 21.

804. **Згурська О. Освячення пам'ятника** / О. Згурська // Нове життя [Здолбунів]. – 2007. – 13 лип. – С. 7.

Про відкриття пам'ятника ігумену Антонію – першому наміснику Свято-Воскресенського монастиря в Гурбах.

Монумент дітям, які загинули від рук НКВС

805. **Ребрик О. В** Гурбах встановлено пам'ятник загиблим дітям / О. Ребрик // Нове життя [Здолбунів]. – 2012. – 26 жовт. – С. 8.

806. **Голубєв В. У** Гурбах відкрили новий монумент / В. Голубєв // Рівнен. газ. – 2012. – 1 листоп. – С. 2.

807. **Голубєв В. У** Гурбах освятили новий монумент / В. Голубєв // Ого. – 2012. – 1 листоп. – С. 2.

Відкриття пам'ятника дітям, які загинули від рук НКВС у 1944 р.

с. Дермань

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

808. **Здоровило П. Живий, як пісня** : [фото] / П. Здоровило // Червон. прапор. – 1968. – 13 листоп.

809. **Сербін Г. Пісня живе, до подвигу кличе** / Г. Сербін // Зміна. – 1968. – 14 листоп.

Про відкриття пам'ятника поету-комсомольцю М. Максисю, який загинув 30 вересня 1948 р.

810. **Славою овіяні** : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

Про пам'ятник М. Максисю, фото. – С. 356–359.

811. **Ніколіна С. Дермань пам'ятає** / С. Ніколіна // Волинь. – 2003. – 30 трав. – С. 2.

Про освячення пам'ятника односельчанам, мирним мешканцям, які загинули в роки Другої світової війни.

812. **Прищепа Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятний знак на честь 675-ї річниці першої писемної згадки про с. Дермань, встановлений у 1997 р. – С. 251–252.

Ступницький Леонід Венедиктович (1891–1944) –

український військовий діяч періоду УНР, генерал-хорунжий УПА, псевдонім «Гончаренко». У міжвоєнний період жив на Волині. Один з організаторів УПА в роки Другої світової війни. Служив у Штабі «Поліської Січі», був начальником вишколу української міліції у м. Рівне. З березня 1943 р. разом із сином Юрієм – в УПА. З травня 1943 р. – шеф Штабу військової округи «Заграва», організатор підстаршинських та старшинських шкіл УПА, начальник штабу УПА-Північ. У серпні-грудні 1943 р. очолював самооборону на північно-

західних українських землях. Загинув у бою з відділами НКВС біля с. Дермань. Посмертно присвоєне звання генерал-хорунжого УПА.

У 1996 р. в с. Дермань було відкрито пам'ятник Л. Ступницькому.

813. Бухало Г. У Дермані у неділю відбулося освячення пам'ятника генералові УПА Л. Ступницькому / Г. Бухало // Вісті Рівненщини. – 1996. – 7 серп. – С. 1.

814. Генерал-хорунжий УПА «Північ» // Дзвін. – 1996. – 2 серп. – С. 3.

815. Ніколіна С. На святій волинській землі / С. Ніколіна // Волинь. – 1996. – 9 серп. – С. 1.

816. Тополевський Л. І виростають достойні слави героїв пам'ятники / Л. Тополевський // Дзвін. – 1996. – 9 серп. – С. 3.

Про відкриття пам'ятника.

817. Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст. // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник. – С. 292.

818. Жив'юк А. Від «Дерманської Республіки» до «Дерманської трагедії» / А. Жив'юк, І. Марчук. – Рівне, 2011. – 167 с.

Фото пам'ятника. – С. 166.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

Самчук Улас Олексійович (1905–1987) –

український письменник, уродженець с. Дермань Здолбунівського району. На приміщенні сільської школи відкрито меморіальну дошку У. Самчуку. Скульптор – О. Є. Данилов.

819. Прищепа Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині] // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про меморіальну дошку. – С. 264.

820. Харват О. Моя маленька Батьківщина Здолбунівський край : фотоальбом = Kharvat A. My small Motherland Zdolbuniv lands : album of photography / О. Харват ; текст: В. Дрозюк ; наук. консультант: В. Луц, О. Тищенко ; пер. англ. М. Малюги, В. Скринського. – Рівне, 2012. – 144 с.

Фото меморіальної дошки. – С. 113.

Смотрицький Мелетій (бл. 1577–1633) –

письменник, церковний і освітній діяч, український мовознавець. Автор «Граматики слов'янської» (1619 р.), що систематизувала церковнослов'янську мову.

Навчався в Острозькій школі. У 1625 р. став архімандритом унійного Дерманського монастиря, титулярним ієраполітанським єпископом. М. Смотрицький відстоював консолідацію українців та їхнє порозуміння із Заходом, плекав ідею церковної єдності. Помер і похований у Дерманському монастирі.

Меморіальна дошка на його честь відкрита у 1990 р. Скульптор – О. В. Євтушенко.

821. **Пащук І. Автору «граматики» словенскія...»** / І. Пащук // Рабочая газ. – 1991. – 19 янв. – С. 3.

Про відкриття меморіальної дошки.

822. **Прищеп Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищеп, О. П. Прищеп. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про меморіальну дошку. – С. 253.

Тен Борис (Хомичевський Микола Васильович) (1897–1983) –

український поет і перекладач, православний священник. Член Спілки письменників України (1957 р.). Уродженець села Дермань. На будинку, в якому народився М. Хомичевський, у 80-х рр. ХХ ст. встановлено анотаційну дошку з написом: «В цьому будинку в 1897 році народився відомий український радянський поет і перекладач Борис Тен (Микола Васильович Хомичевський)». Автор і виконавець – Михайло Йориш.

823. **Прищеп Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищеп, О. П. Прищеп. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про анотаційну дошку. – С. 266.

824. **Харват О. Моя маленька Батьківщина Здолбунівський край** : фотоальбом = Kharvat A. My small Motherland Zdolbuniv lands : album of photography / О. Харват ; текст: В. Дрозюк ; наук. консультант: В. Луц, О. Тищенко ; пер. англ. М. Малюги, В. Скринського. – Рівне, 2012. – 144 с.

Фото анотаційної дошки. – С. 114.

с. Здовбиця

825. **Бухало Г. Трактор на п'єдесталі** / Г. Бухало // Червон. прапор. – 1979. – 25 листоп.

Про пам'ятник першим механізаторам Здолбунівського району, відкритий у 1965 р.

826. **Пам'ятник трудової слави – трактор «Універсал»** : [фото] // Червон. прапор. – 1981. – 25 лип.

827. **Трофімчук Б. Шанують здовбичани Кобзаря** / Б. Трофімчук // Вісті Рівненщини. – 2001. – 31 серп. – С. 2.

Про пам'ятник Т. Г. Шевченку.

828. **Черненко О. Меморіальна дошка священику, якого фашисти розстріляли і спалили** / О. Черненко // Вільне сл. – 2013. – 31 жовт. – С. 11.

Відкрито меморіальну дошку священику М. Малюжинському, який загинув 5 жовтня 1943 р.

с. Кунин

829. **Климчук Т. Ім'я солдата відоме** / Т. Климчук // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1967. – 31 жовт.

Про пам'ятник на могилі воїна-розвідника А. П. Салькова, який загинув біля села в бою з фашистами.

830. **[Пам'ятник землякам, полеглим в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками : фото]** // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1972. – 26 верес.

Пам'ятник відкритий у 1967 р. Скульптор – О. І. Лебедєв.

смт Мізоч

831. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни]** // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1985. – 12 трав.

Пам'ятник відкритий 9 травня 1985 р.

832. **Прищепа Б. А. Пам'ятки, пов'язані з історією козацтва [на Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 226–245.

Про пам'ятник Б. Хмельницькому, встановлений у 1957 р. – С. 242.

833. **Михальчук Р. Мізоч: трагічні сторінки історії. 1939–1955** / Р. Михальчук. – Рівне : О. Зень, 2010. – 254 с.

Пам'ятник двом невідомим радянським кулеметникам, що намагалися не пропустити німецькі війська та полягли на полі бою: фото, текст. – С. 45, 203.

Пам'ятний знак євреям загиблим в роки Другої світової війни, встановлений наприкінці 80-х рр. ХХ ст.: фото, текст. – С. 80.

Пам'ятник воякам ОУН–УПА, замордованим НКВС у 1944–1952 рр.: фото, текст. – С. 140–141.

Пам'ятник жертвам комуністичного терору: фото. – С. 141.

Пам'ятник невідомому льотчику радянської армії, що загинув в 1944 р.; встановлений в 1944 р., реконструйований 25 жовтня 1986 р.: фото, текст. – С. 202–203.

Стела «Борцям за визволення» від німецько-фашистських окупантів, встановлена 1966 р.: фото, текст. – С. 203, 206.

«Пам'ятник невідомому солдату», встановлений визволителям Мізоча, реконструйований у 2010 р.: фото, текст. – С. 203–204.

Пам'ятний знак радянським воїнам, які загинули у роки Другої світової війни (старе кладовище в смт Мізоч): опис пам'ятного знаку. – С. 205.

Прищепа Ганна (1923–1945) –

учасниця національно-визвольних змагань 1942–1945 рр., зв'язкова ОУН–УПА. Пам'ятник на її честь встановлений у 2007 р.

834. **Тубіна С. Зі щемом у серці** / С. Тубіна // Вісті Рівненщини. – 2007. – 24 серп. – С. 12.

835. **Михальчук Р. Мізоч: трагічні сторінки історії. 1939–1955** / Р. Михальчук. – Рівне : О. Зень, 2010. – 254 с.

Фото пам'ятника. – С. 138.

с. Мала Мощаниця

Українка Леся (Косач Лариса Петрівна) (1871–1913) –

українська письменниця, перекладач, культурний діяч, брала активну участь в українському національному русі. Уродженка Волині, була тісно пов'язана з Рівненщиною. Побувала у Клевани, Корці, Дубні, Пляшевій, Здолбунові, Гільчі, Радивиліві. Неодноразово із матір'ю Оленою Пчілкою відвідувала м. Рівне, в якому мешкав її дядько Михайло Драгоманов. Влітку 1881 р. з матір'ю і сестрою Ольгою побувала в с. Чекно Млинівського району, де записала чимало веснянок, народних обрядів.

У 2006 р. на честь 135-річчя від дня народження Л. Українки на приміщенні сільської школи відкрито меморіальну дошку.

836. **Козачок М. Ім'я Лесі Українки увічнили на Рівненщині** / М. Козачок // Волинь. – 2006. – 3 берез. – С. 17.

с. Нова Мощаниця

Загиблим у роки Другої світової війни

837. **Бухало Г. Трагедія у Новій Мощаниці** / Г. Бухало // Вісті Рівненщини. – 1998. – 22 лип. – С. 3.

838. **Гладунова Є. Ніхто не забутий?...** / Є. Гладунова // Дзвін. – 1998. – 17 лип. – С. 1.

839. **Рибенко Л. І нагадує полум'я із каменю...** / Л. Рибенко // Сім днів. – 1998. – 18 лип. – С. 3.

Про відкриття пам'ятника жителям села, які загинули від рук німецьких загарбників у березні 1918 р. та від радянських партизан у 1944 р. Скульптор – Л. Закревський.

с. Орестів

Бухало Василь (1905–1972) –

митрофорний протоієрей, уродженець Дерманя. У 1921 р. закінчив Дерманське вище початкове училище, у 1928 р. – Кременецьку духовну семінарію. Навчався у Варшавському університеті на православному богословському факультеті. З 1931 по 1944 р. був священником на Холмщині. З початком

депортації населення (1944 р.) з метою збереження життя родини протоієрей Василь повернувся на Рівненщину. Отримав призначення спочатку в храм Здолбунова, а з 22 січня 1945 р. став настоятелем парафії с. Орестів Здолбунівського району. За його сприяння тут було споруджено дзвіницю (висотою понад 20 метрів над храмом).

14 січня 2005 р. на Свято-Покровському храмі села встановлено меморіальну дошку.

840. **Бухало Г. Життя віддане Богові** / Г. Бухало // Духовна нива. – 2005. – №1 (січ.). – С. 6.

Про встановлення меморіальної дошки.

с. Підгайне

841. **Дроздюк В. Звучали вірші над могилою й молитва вознеслася до небес** / В. Дроздюк // Нове життя [Здолбунів]. – 2006. – 6 жовт. – С. 7.

Про спорудження пам'ятника українському повстанцю Сергію Петровичу Дрозду (загинув 27 березня 1946 р.).

с. Святе

842. **Михальчук Р. Мізоч: трагічні сторінки історії. 1939–1955** / Р. Михальчук. – Рівне : О. Зень, 2010. – 254 с.

Про стелу жителям села, спаленим фашистськими окупантами у 1943 р. Споруджено 9 травня 1990 р., фото. – С. 51.

Про пам'ятний знак мирним жителям, закатованим німецькими окупантами у роки Другої світової війни. – С. 51.

с. Ступне

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

843. **Кобзар від «Комуненергії»** // Вільне сл. – 2000. – 12 трав. – С. 1.

844. **Омелянчук І. Хай «буде син і буде мати»** / І. Омелянчук // Вісті Рівненщини. – 2000. – 12 трав. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника-погруддя Кобзарю.

с. Уїздці

845. **Шилан Є. П. Відкрито меморіальну дошку** / Є. П. Шилан // Нове життя [Здолбунів]. – 2011. – 6 трав. – С. 2.

На приміщенні сільської ради відкрито меморіальну дошку колишньому секретарю, голові сільради О. Г. Висоцькій.

с. Урвенна

846. **Звівся обеліск...** // Шлях Ілліча [Здолбунів]. – 1967. – 29 черв.

Про відкриття пам'ятника землякам, полеглим на фронтах Другої світової війни.

847. **Вшанували пам'ять земляків, полеглих на війні** // Нове життя [Здолбунів]. – 2012. – 20 лип. – С. 2.

Відреставровано пам'ятник воїнам-землякам, полеглим в роки Другої світової війни (1967 р.).

КОРЕЦЬКИЙ РАЙОН

м. Корець

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ, МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

848. **Трудом примножимо ратну славу** : [фото] // Жовтн. зорі [Корець]. – 1975. – 13 трав.

Про відкриття 9 травня 1975 р. на Привокзальній площі пам'ятника радянським воїнам і партизанам. Архітектор – М. Я. Долганський, скульптор – М. М. Йорши.

849. **Яноші В. М. Корець** : краєзн. нарис / В. М. Яноші, Д. П. Вознюк. – Л. : Каменяр, 1988. – 24 с. : іл.

Міститься матеріал про пам'ятники історії і культури міста.

850. **Даниленко І. Пам'яті комсомолки** / І. Даниленко // Червон. прапор. – 1986. – 4 листоп.

Про відкриття у 1986 р. пам'ятника Р. Тереховій, яка загинула у грудні 1944 р.

851. **Мороз В. З когорти хоробрих** / В. Мороз // Жовтн. зорі [Корець]. – 1986. – 10 трав.

Про відкриття на будинку райвійськкомату меморіальної дошки борцю за радянську владу С. І. Марциновському.

852. **Пащук І. У пам'яті навечно** / І. Пащук // Зміна. – 1986. – 20 трав.

Про відкриття меморіальних дошок борцям за радянську владу С. І. Марциновському і П. О. Фалку.

853. **Мартиненко М. У Корці відкрили пам'ятну дошку Чорноволу** / М. Мартиненко // Рівне Час. – 2008. – 31 січ. – С. 6.

Відкрито меморіальну дошку Чорноволу В'ячеславу Максимовичу (1937–1999) – державному, політичному, громадському діячу, політичному в'язню СРСР.

854. **Гомон Ю. Пам'ятник чорнобильцям – тим, хто врятував світ** / Ю. Гомон // Вісн. Кореччини. – 2011. – 19 листоп. – С. 1.

Про відкриття у 2011 р. пам'ятного знаку «Тим, хто врятував світ» – учасникам ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС. Скульптор – Світлана Лелях.

855. **Омельчук І. Пам'ятний знак тим, хто дарує здоров'я** / І. Омельчук // Вісн. Кореччини. – 2012. – 20 жовт.

Пам'ятний знак відкрито у 2012 р. на території Корецької фізіотерапевтичної лікарні на честь її колективу. Скульптор – Світлана Лелях.

856. **Павловський А. Стояти йому віки...** / А. Павловський // Вільне сл. – 2012. – 20 листоп. – С. 3.

*Про пам'ятний знак «Жертвам Голодомору тридцятих років», встановлений у 1994 р.
Автор – В. П. Рогальчук.*

с. Велика Клецька

857. [Монумент землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото] // Жовтн. зорі [Корець]. – 1983. – 22 лип.
Пам'ятник відкритий у 1975 р.

с. Великі Межирічі

Євреям, загиблим у роки Другої світової війни

858. **Закалюк К. Український коровай – синам Ізраїлю** / К. Закалюк // Діалог. – 1992. – № 38 (верес.). – С. 2.

859. **Кирильчук П. Траурна церемонія в Межирічах** / П. Кирильчук // Вісті Рівненщини. – 1992. – 19 верес. – С. 3.

860. **Колодяжний М. У серця своя пам'ять** / М. Колодяжний // Зміна. – 1992. – 19 верес. – С. 2.

861. **Фейштер Д. «Звідки розпочався шлях до пекла»** / Д. Фейштер // Вільне сл. – 1992. – 16 верес. – С. 4.

Про відкриття у 1992 р. меморіального комплексу пам'яті знищених гітлерівцями євреїв.

Жертвам політичних репресій

862. **Сенчук А. Скористалися плодами чужої праці** / А. Сенчук // Вільне сл. – 2004. – 26 трав. – С. 2.

863. **Франчук В. Їх імена вкарбовані у граніт** / В. Франчук // Волинь. – 2004. – 21 трав. – С. 3.

Про відкриття пам'ятника героям, загиблим у боротьбі за незалежність України та жертвам більшовицьких репресій 1939–1955 рр.

864. **Сафір Ю. Хто живий – пам'ятає** / Ю. Сафір // Вільне сл. – 2005. – 2 серп. – С. 3.

Про відкриття пам'ятної дошки з іменами українців – Праведників миру, які в часи Другої світової війни рятували своїх земляків-євреїв.

с. Головниця

865. **Монумент Слави : [фото]** // Жовтн. зорі [Корець]. – 1969. – 11 січ.
Монумент відкритий у 1966 р.

с. Даничів

866. [Пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото] // Жовтн. зорі [Корець]. – 1975. – 27 груд.
Пам'ятник відкрито у 1975 р.

с. Жадківка

867. [Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої вітчизняної : фото] // Червон. прапор. – 1966. – 28 жовт.

Пам'ятник відкрито у 1965 р.

868. [Пам'ятник на могилі радянських воїнів : фото] // Жовтн. зорі [Корець]. – 1971. – 16 верес.

с. Козак

869. Сиротюк А. Небо оплакувало полеглих / А. Сиротюк // Вісті Кореччини. – 1993. – 24 лип. – С. 2.

870. Мазаний В. Немовлята вмирили на льоту... / В. Мазаний // Вільне сл. – 1994. – 10 серп. – С. 1.

871. Русин П. «Це святе місце, бо тут останки святих людей...» / П. Русин // Діалог. – 1994. – № 33 (серп.). – С. 2.

Про відкриття обеліска загиблим у роки фашистської окупації євреям, які були закатовані в лісі поблизу села.

с. Самостріли

872. Волненко Н. П. Самостріли : нарис історії села на Волині (Рівнен. обл.) / Н. П. Волненко, Л. П. Дмитрук. – Рівне : Волин. обереги, 2012. – 108 с.

Про обеліск воїнам, які загинули у роки Другої світової війни, встановлений у 1968 р., фото. – С. 48.

с. Суходоли

873. Закалюк К. «Я чую, як з кожної ями ви озиваєтесь до мене...» / К. Закалюк // Діалог. – 1993. – № 30 (серп.). – С. 1, 8.

Про відкриття пам'ятника загиблим від рук фашистів євреям.

с. Черниця

874. [Пам'ятник односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото] // Жовтн. зорі [Корець]. – 1972. – 9 трав.

Пам'ятник відкритий у 1970 р. Скульптор – Л. Л. Безюк.

КОСТОПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН

875. Федас В. «Священні місця в традиційній народній культурі» : (до Дня пам'яток історії та культури) / В. Федас // Віче Костопільщини. – 2013. – 18 квіт. – С. 4.

Пам'ятники історії та культури Костопільського району.

м. Костопіль

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

876. **Петренчук Г. Відкриття обеліска «Комсомольська слава»** / Г. Петренчук // Червон. промінь [Костопіль]. – 1968. – 2 листоп.

877. **Левкович А. Символ звитяг комсомолії** / А. Левкович // Червон. промінь [Костопіль]. – 1971. – 30 жовт.

Про пам'ятник комсомолу, відкритий у 1968 р. Скульптор Б. В. Ричков.

878. **Хомич Д. Подвиг народу не померкне у віках** / Д. Хомич // Червон. промінь [Костопіль]. – 1975. – 17 трав.

Про меморіал загиблим воїнам, які звільнили місто і район від німецько-фашистських загарбників.

879. **Сингаївський В. Вони пішли в легенду** : меморіал у Костополі – данина вірності й любові / В. Сингаївський // Червон. промінь [Костопіль]. – 1976. – 11 груд.

880. **Велесик П. Я. Костопіль** : краєзн. нарис / П. Я. Велесик. – Л. : Каменярь, 1983. – 28 с. : іл.

Про пам'ятники та пам'ятні місця міста. – С. 12, 18.

881. **Закалюк К. Вклонімося могилам** / К. Закалюк // Вісті Рівненщини. – 1994. – 5 лип. – С. 3.

Про відкриття пам'ятника жертвам геноциду євреїв. Трагедія сталася 13 липня 1943 р.

882. **Намозов О. Костопіль. Місто над Замчиськом** / О. Намозов. – Рівне, 2013. – 148 с.

Про пам'ятний знак жертвам «Акції-470», фото. – С. 129.

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

Пам'ятник Кобзареві відкритий 22 травня 1995 р. Скульптор – О. Євтушенко.

883. **Басараба В. Шевченківське свято** / В. Басараба // Вільне сл. – 1995. – 24 трав. – С. 1.

884. **Левчук Ю. Пророку, заступнику, цілителю лицарських душ – наша шана** / Ю. Левчук // Волинь. – 1995. – 26 трав. – С. 3.

885. **Миколаєнко І. Пам'ятник Т. Г. Шевченку в Костополі** / І. Миколаєнко // Вісті Рівненщини. – 1995. – 30 трав. – С. 3.

886. **Карп'юк А. У вінок Кобзаря** / А. Карп'юк // Молодь України. – 1996. – 7 берез. – С. 1.

887. **Карп'юк А. У вінок Кобзареві** // Костопіль / А. Карп'юк. – Костопіль, 1999. – С. 97.

888. **Велесик П. Пам'ятник Тарасу Шевченку в Костополі** / П. Велесик // Шевченкові верстви : збірник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 432 с.

Фото пам'ятника. – С. 406.

889. **Намозов О. Костопіль. Місто над Замчиськом / О. Намозов.** – Рівне, 2013. – 148 с.

Про пам'ятник, фото. – С. 100.

Хасевич Ніл Антонович (1905–1952) –

український художник, графік, громадський і політичний діяч. Народився на Костопільщині.

Розроблено проект пам'ятника видатному земляку.

890. **Левчук Ю. Костопіль матиме пам'ятник нашого самобутнього земляка / Ю. Левчук // Вічеве сл. [Костопіль].** – 2005. – 5 листоп. – С. 5.

Про проект встановлення пам'ятника.

с. Базальтове

891. **Бойко Н. Нескорені : [фото] / Н. Бойко // Червон. промінь [Костопіль].** – 1971. – 25 верес.

892. **Бачук В. Люди, будьте пильні! : по місцях Іванодолинської трагедії / В. Бачук // Червон. промінь [Костопіль].** – 1965. – 9 трав.

Про братську могилу радянських воїнів, розстріляних і замучених фашистами в 1942–1943 рр. У 1966 р. на братській могилі встановлено пам'ятник.

893. **Карп'юк А. Злазне і його околиці / А. Карп'юк.** – Костопіль, 2008. – 139 с.

Про меморіальну дошку на честь 60-річчя УПА, фото. – С. 37–38.

с. Берестовець

894. **Ягнич Р. Пам'ятні місця Берестовця : фото // Село – моя любов, моя печаль / Р. Ягнич.** – Костопіль, 2007. – С. 148.

Про пам'ятник до 2000-річчя Різдва Христового, пам'ятник борцям за волю України.

895. **Омельчук Г. Відкрили пам'ятник невідомим солдатам / Г. Омельчук // Віче Костопільщини.** – 2010. – 22 трав. – С. 4.

с. Бичаль

896. **І постав перед нащадками пам'ятник славним лицарям України // Вічеве сл. [Костопіль].** – 2004. – 22 трав. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника провідникам ОУН–УПА, які загинули у бою з німецьким підрозділом: Івахів Василь (1908–1943) – перший командир УПА на Волині, підполковник УПА (помертньо); Снятецький Семен (?–1943) – один з організаторів формувань УПА на Волині, член військового штабу, ад'ютант штабу УПА на Волині, поручник УПА (помертньо); Ковальський Юліан (1918–1943) – перший начальник штабу УПА на Волині, сотник УПА (помертньо).

с. Велика Любаша

897. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої вітчизняної війни : фото]** // Червон. прапор. – 1967. – 23 лип.

Про пам'ятник, встановлений у 1967 р. Скульптор – О. І. Лебедев.

с. Великий Мидськ

898. **Горбова Ю. Стежками села Великий Мидськ / Ю. Горбова.** – Рівне : Овід, 2012. – 123 с.

Про пам'ятник жертвам Другої світової війни, встановлений у 1967 р. (скульптор – О. І. Лебедев), фото. – С. 65–66.

с. Вигін

899. **Карп'юк А. Злазне і його околиці / А. Карп'юк.** – Костопіль, 2008. – С. 102.

Фото пам'ятника, встановленого з нагоди 2000-ліття Різдва Христового. Автор – В. Глущик.

хутір Ганнівка

900. **Грушецький В. Пам'ятник воїнам УПА / В. Грушецький // Дзвін.** – 1996. – 19 лип. – С. 3.

Про встановлення пам'ятника воїнам УПА. Виготовив Віктор Довжаниця.

с. Глажева

901. **Ліснічук А. Пам'ятаємо... / А. Ліснічук // Волинь.** – 2005. – 24 серп. – С. 3.

Про відкриття меморіалу воїнам УПА та мирним жителям, які загинули у роки Другої світової війни та у повоєнний період.

с. Гута (с. Стара Кам'янка)

902. **Намозов О. Пам'ятний хрест на місці колишнього села / О. Намозов // Віче Костопільщини.** – 2010. – 20 листоп. – С. 2.

Встановлено та освячено пам'ятний хрест.

с. Деражне

903. **Войцешко Н. П. Що увічнює меморіальна дошка / Н. П. Войцешко // Червон. промінь [Костопіль].** – 1971. – 6 лют.

Про пам'ятний знак на честь тувинських добровольців, загинлих при звільненні села від німецько-фашистських загарбників. Встановлений у 1968 р., замінений у 1988 р.

904. **Войцешко Я. У бою за Деражне : [фото] / Я. Войцешко // Червон. промінь [Костопіль].** – 1974. – 17 верес.

Про пам'ятник на братській могилі воїнів, загиблих в бою за визволення села від німецько-фашистських загарбників. Встановлений у 1958 р., реконструйований у 1984 р. Архітектор – Ф. Г. Буняк.

905. Войцешко Я. Жертвам Другої світової війни / Я. Войцешко // Вільне сл. – 1997. – 17 верес. – С. 1.

Про відкриття пам'ятника односельчанам – воякам УПА та загиблим односельчанам у 1941–1953 рр. від гітлерівських загарбників і сталінських репресій.

906. Лисецький Ю. Ще один пам'ятник українським патріотам постав у Деражному / Ю. Лисецький // Костопіль-Центр. – 2010. – 30 квіт. – С. 2.

907. Никончук О. У селі Деражне відкрили пам'ятник борцям за незалежність України / О. Никончук // Віче Костопільщини. – 2010. – 1 трав. – С. 2.

Про відкриття пам'ятника борцям за незалежність України, полеглим за волю свого народу в 40-х – 50-х рр. ХХ ст.

Пам'ятник Біблії

908. Войцешко Я. Пам'ятник Біблії в центрі Деражного / Я. Войцешко // Вільне сл. – 2008. – 24 квіт. – С. 5.

909. Левчук Ю. Спорудили пам'ятник... Біблії / Ю. Левчук // Сарнен. новини. – 2010. – 23 берез. – С. 1.

Про встановлення у 2001 р. першого в Україні пам'ятника Біблії.

с. Дюксин

910. Опанасюк В. Вшанування пам'яті загиблих земляків / В. Опанасюк // Червон. промінь [Костопіль]. – 1967. – 16 трав.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника односельчанам, загиблим на фронтах Другої світової війни.

911. Уніч В. Безсмертя подвигу / В. Уніч // Червон. промінь [Костопіль]. – 1972. – 28 берез.

Про пам'ятник односельчанам, загиблим на фронтах Другої світової війни.

912. Лицар свободи : нариси, спогади, статті : до 100-річчя з дня народж. Н. А. Хасевича / авт.-упоряд. А. Карп'юк ; ред. І. Пащук. – Костопіль, 2004. – 64 с.

Про стелу Нілу Хасевичу, встановлену 25 листопада 1995 р. на подвір'ї сільської школи (архітектор – Мирослав Марчишин), фото. – С. 13.

Див. також № 265.

с. Жильжа

913. Жертвам фашизму // Червон. промінь [Костопіль]. – 1980. – 18 жовт.

Пам'ятник відкрито у 1980 р. Архітектор – М. С. Марчишин.

с. Звіздівка

914. **Пархалевич В. Відкриття пам'ятника у Звіздівці** / В. Пархалевич // Червон. промінь [Костопіль]. – 1967. – 11 трав.

915. **Ніхто не забутий, ніщо не забуте** : [фото] // Червон. промінь [Костопіль]. – 1967. – 29 черв.

Про відкриття пам'ятника односельчанам, які загинули у роки Другої світової війни.

с. Злазне

916. **Гошовський І. Гідна шана героям – оборонцям Злазного** / І. Гошовський // Волинь. – 2003. – 20 черв. – С. 2.

Про відкриття монумента воїнам УПА.

917. **Карп'юк А. Злазне і його околиці** / А. Карп'юк. – Костопіль, 2008. – 139 с.

Про пам'ятники односельчанам і воякам УПА, які загинули під час Другої світової війни (в с. Злазне і в урочищі Вирійки), фото. – С. 34–36.

Фото пам'ятника Т. Г. Шевченку, встановленого біля школи. – С. 49.

с. Золотолин

918. **Авдимирець В. Напис на обеліску** [землякам, які загинули під час Другої світової війни] / В. Авдимирець // Червон. промінь [Костопіль]. – 1971. – 2 берез.

919. **Вільчинський П. Обеліск** / П. Вільчинський // Зміна. – 1974. – 6 черв.

Про пам'ятник землякам, які загинули в роки Другої світової війни (1965 р.).

Олійник Антон Леонтійович (1887–1964) –

відомий у поліському краї в міжвоєнні роки педагог-патріот, який пропрацював тут 34 роки. Був директором школи і вчителем одночасно, викладав всі предмети самостійно. У роки Української національної революції і громадянської війни брав участь у визвольній боротьбі за волю України у військах, якими керував С. Петлюра.

5 жовтня 2003 р. біля будинку, де жила сім'я Олійників, було відкрито пам'ятну стелу.

920. **Карп'юк А. Пам'ятник учителеві** / А. Карп'юк // Вічеве сл. [Костопіль]. – 2003. – 18 жовт. – С. 4.

921. **Карп'юк А. Пам'ятник учителю в Золотоліні** / А. Карп'юк // Вісті Рівненщини. – 2004. – 31 берез. – С. 2.

с. Корчів'я

922. **Лінник М. Спогади біля пам'ятника генералові Ватутіну** / М. Лінник // Червон. промінь [Костопіль]. – 1971. – 24 черв.
Пам'ятник відкритий у 1970 р. Скульптор – Б. В. Ричков.

с. Мала Любаша

923. **Матійченко В. За роботу, червоні слідопити** : [фото] / В. Матійченко // Червон. промінь [Костопіль]. – 1976. – 23 груд.
Про пам'ятник воїнам-односельчанам загиблим на фронтах Другої світової війни, встановлений у 1975 р. Автор – О. К. Трофимчук.

924. **Борисенко О. У Малій Любаші освятили хрест борцям за волю України** / О. Борисенко // Віче Костопільщини. – 2013. – 18 жовт. – С. 1.
Про встановлення пам'ятного знаку героям національно-визвольної боротьби за незалежність України.

с. Малий Мидськ

925. **Пам'яті героїв** : [фото] // Червон. промінь [Костопіль]. – 1965. – 14 груд.
Про відкриття у 1965 р. пам'ятника односельчанам, які загинули на фронтах Другої світової війни. Скульптор – С. П. Антонюк.

с. Малий Стидин

926. **Онищук Г. В серцях ваш подвиг незабутній** : [фото] / Г. Онищук // Червон. промінь [Костопіль]. – 1971. – 3 лип.
Про відкриття 9 травня 1965 р. пам'ятника землякам, які загинули на фронтах Другої світової війни. Скульптор – Б. В. Ричков.

Пам'ятний знак в урочищі Гутвин

Колись на цьому місці розташовувалось невелике село Гутвин на 80 дворів. Саме з цього села й розпочалася історія Української Повстанської Армії, у жовтні 1942 р. тут відбувся перший з'їзд вояків УПА. Командиром УПА-Північ був Дмитро Клячківський (псевдонім Клим Савур). На цьому місці у 1942–1943 рр. був розташований постій Головного Командування УПА.

У 2002 р. тут відкрито монумент загиблим воїнам УПА.

927. **Тумановський О. «Ой де, люди, наша слава, слава України!»** / О. Тумановський // Волинь. – 2002. – 18 жовт. – С. 1, 4.

928. **Колодяжний М. Повстанцям – від нащадків** / М. Колодяжний // Вісті Рівненщини. – 2002. – 16 жовт. – С. 2.

929. **Корнійчук Л. Відроджена слава** / Л. Корнійчук // Сім днів. – 2002. – 18 жовт. – С. 9.

Про відкриття в урочищі монумента загиблим воїнам УПА.

930. Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст. // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятник. – С. 294.

Див. також № 228.

с. Мирне

931. Оновлювачам землі : [фото] // Пам'ятники України. – 1980. – № 1. – С. 60–61.

Про відкриття пам'ятника на честь освоєння мільйонного гектара осушених земель в Україні.

с. Пеньків

932. Бандура П. Схили голову, товаришу! : [фото] / П. Бандура // Червон. промінь [Костопіль]. – 1971. – 14 серп.

Про пам'ятник односельчанам, які загинули у роки Другої світової війни, встановлений у 1967 р. Скульптор – С. І. Калашнік.

с. Пісків

933. Никончук О. На фасаді Пісківської школи встановили меморіальну дошку пам'яті Миколи Левчука / О. Никончук // Віче Костопільщини. – 2013. – 16 лют. – С. 1.

934. Янишин К. На честь Миколи Левчука відкрито меморіальну дошку у Піскові / К. Янишин // Вісті Рівненщини. – 2013. – 22 лют. – С. 5.

Про відкриття меморіальної дошки воїну-афганцю Миколі Григоровичу Левчуку, який загинув у 1985 р., виконуючи військовий обов'язок.

с. Постійне

935. Мойсеєць В. Трудящі району вшановують пам'ять своїх земляків / В. Мойсеєць // Червон. промінь [Костопіль]. – 1965. – 13 трав.

Про відкриття пам'ятника односельчанам, загиблим в роки Другої світової війни. Автор – С. П. Антонюк.

936. Ковалів Е. Стоїть у селі обеліск [односельчанам, які загинули в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками] / Е. Ковалів // Червон. промінь [Костопіль]. – 1972. – 13 квіт.

с. Старий Берестовець

937. Пам'ятний знак на честь Різдва Христового // Вільне сл. – 2001. – 24 січ. – С. 3.

Про відкриття місцевими прихожанами пам'ятного знаку до 900-річчя села.

с. Соломка

938. Ліснічук А. **Ще не вмерла Україна!** / А. Ліснічук // Вічеве сл. [Костопіль]. – 2005. – 27 серп. – С. 1.

Про встановлення меморіальної дошки на честь вшанування пам'яті загиблих у роки Другої світової війни.

с. Суськ

939. Прищепа Б. А. **Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про пам'ятну меморіальну дошку головнокомандувачу УПА-Північ Дмитру Клячківському (Климу Савуру), встановлену в 1992 р. – С. 292.

с. Тростянець

940. Джигирей О. **Де 64 роки тому Клим Савур святив зброю...** / О. Джигирей // Волинь. – 2007. – 23 листоп. – С. 1–2.

941. **Намозов О. Меморіал загиблим землякам в с. Тростянець відкрито та освячено** / О. Намозов // Віче Костопільщини. – 2007. – 1 груд. – С. 2.

Про відкриття пам'ятника борцям за свободу України.

с. Яполоть

942. **Відкриття меморіалу** // Волинь. – 1994. – 16 трав. – С. 2.

Про відкриття меморіалу воїнам УПА.

МЛИНІВСЬКИЙ РАЙОН

смт Млинів

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

943. **Августін Н. У Млинові освячено пам'ятний знак** / Н. Августін // Духов. нива. – 2007. – груд. – С. 2.

Про пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932–1933 рр. і жертвам політичних репресій.

944. **Поліщук О. Мій рідний край, моя історія жива** : іст.-бібліогр. нарис / О. Поліщук, О. Коваленко ; Млинів. центр. район. б-ка. – Млинів, 2008. – 34 с.

Фото Монумента Слави (відкритий у 1971 р., реконструйований у 1985 р.). – С. 14.

945. **Пам'ять про воїнів-афганців увічнилася пам'ятником** // Вільне сл. – 2008. – 21 лют. – С. 11.

Про відкриття у 2008 р. пам'ятника на честь воїнів, які загинули в Афганістані.

946. **Цимбалюк Є. Над Млиновом зависочів образ Покрови** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2008. – 21 жовт. – С. 8.

Пам'ятний знак на честь 500-річчя смт Млинова.

**Шевченко Тарас Григорович
(1814–1861)**

Пам'ятник-погруддя Т. Шевченку було встановлено у 1959 р. на вул. І. Франка. Скульптори – Б. В. Ричков, П. І. Беленюк.

У травні 2007 р. відкрито новий пам'ятник Кобзареві на центральній площі міста. Автор і скульптор – М. Сівак.

947. **Пам'ятник Кобзареві у Млинові** : фото // Млинівщина на межі тисячоліть. Фрагменти літопису від давнини до сьогодення / упоряд. Є. Цимбалюк. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2001. – С. 29.

948. **Як у Млинові лаврами і тернами увінчували Кобзаря** // Млинів : минуле і сучасність, сторінки 500-літнього літопису / упоряд. Є. Цимбалюк. – Рівне : Волин. обереги, 2006. – С. 167–169.

949. **Цимбалюк Є. Як Іван Іванович «приписав» у селищі Кобзаря** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2008. – 22 квіт. – С. 5.

Про Гурина І. І., українського фольклориста, етнографа, мовознавця, викладача зооветеринарного технікуму Млинова, ініціатора встановлення пам'ятника-погруддя Т. Г. Шевченку.

950. **Августін Н. Увіковічили Кобзаря у Млинові** / Н. Августін // Духов. нива. – 2007. – лип. – С. 8.

951. **Цимбалюк Є. Україна збагатилась монументальним Кобзарем** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2007. – 31 трав. – С. 3.

Про історію і відкриття пам'ятника.

952. **Поліщук О. Мій рідний край, моя історія жива** : іст.-бібліогр. нарис / О. Поліщук, О. Коваленко ; Млинів. центр. район. б-ка. – Млинів, 2008. – 34 с.

Фото пам'ятника. – С. 34.

952 а. **Рудковська Т. Пам'ятник Т. Г. Шевченку у селищі Млинів** / Т. Рудковська // Даруй словам святу силу : альманах до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка / Рівнен. Мала АН учнівської молоді. – Рівне : Брегін А. Р., 2014. – С. 45–47.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

953. **Цимбалюк Є. Він першим 1943-го форсував Дніпро** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2013. – 14 трав. – С. 3.

Про дошку, встановлену на честь випускника школи № 1, Героя Радянського Союзу Віктора Миколайовича Безценного (1924–1976).

с. Бокійма

954. **[Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Червон. прапор. – 1975. – 8 квіт.

Пам'ятник відкритий у 1970 р. Скульптор – Л. Л. Безюк.

955. **Цимбалюк Є. Із річкового мулу – на постамент повернувся сторічний пам'ятник** [, який символізує оберіг від чуми] у селі Бокійма / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2010. – 12 січ. – С. 8.

с. Вовничі

956. **Васильєв Г. Вовничі** : [фото] / Г. Васильєв // Зоря [Млинів]. – 1966. – 12 трав.

Про відкриття 9 травня 1966 р. пам'ятника односельчанам, які загинули в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками.

957. **Матвійчук Л. Той вересень завжди на відстані серця** / Л. Матвійчук // Зоря [Млинів]. – 1979. – 18 верес.

958. **Поліщук Ф. На увічнення світлого дня** / Ф. Поліщук // Червон. прапор. – 1979. – 21 верес.

Про відкриття пам'ятного знаку до 40-річчя приєднання західноукраїнських земель до УРСР.

с. Війниця

959. **Гуліновський В. Овіяні славою** / В. Гуліновський // Зоря [Млинів]. – 1971. – 22 черв.

Про пам'ятник, встановлений у 1967 р. на братській могилі мирних громадян, які загинули в роки Другої світової війни.

с. Добрятин

960. **Матвійчук Л. Пам'ять про них жива** : [фото] / Л. Матвійчук // Зоря [Млинів]. – 1967. – 3 черв.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника загиблим на фронтах Другої світової війни односельчанам і воїнам, які визволяли село.

с. Довгошії

961. **Степовий М. Довгошії** / М. Степовий // Зоря [Млинів]. – 1966. – 12 трав.

Про відкриття пам'ятника односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – Л. Л. Безюк.

с. Залав'я

962. **[Монумент Слави : фото]** // Червон. прапор. – 1967. – 15 листоп.

Про пам'ятний знак землякам, які загинули у роки Другої світової війни. Відкритий у 1965 р. Скульптор – І. І. Ляшко.

с. Козирщина

963. **Худик В. Пам'ять не вмирає : [фото] / В. Худик // Зоря [Млинів]. – 1981. – 16 квіт.**

Про пам'ятний знак повстанцям (1967 р.), встановлений на місці сутички робітників у квітні 1935 р. Скульптори – Я. Пилипчук, Б. Макарчук.

с. Малин

Братська могила жертв фашизму

Пам'ятник на братській могилі жителів села, спаленого німецько-фашистськими окупантами, відкритий у 1964 р. Скульптор – П. І. Беленюк.

964. **Громак В. Живі пам'ятають / В. Громак // Червон. прапор. – 1964. – 15 лип.**

965. **Гречко А. Народ не забуває : [фото] / А. Гречко // Зоря [Млинів]. – 1964. – 18 лип.**

Про відкриття пам'ятника.

966. **Цокота В. Малин / В. Цокота // Пам'ятники України. – 1975. – № 3. – С. 28.**

967. **В пам'яті народної.** – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 283.

Про пам'ятник.

с. Мошків

968. **Цимбалюк Є. Подзвін по царському капітану / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2008. – 9 верес. – С. 7.**

Про пам'ятник на території Мошківської Свято-Михайлівської церкви царському офіцеру Тушинському, який допомагав громаді села у добудові церкви, у побудові церковно-приходської школи.

с. Новоукраїнка

969. **Кошова М. І мертві вони будуть жити / М. Кошова // Зоря [Млинів]. – 1984. – 28 черв.**

Про пам'ятник на могилі голів колгоспу К. Левчука і В. Якобчука.

с. Новосілки

970. **Лагодзінський С. В знак вічної шани : [фото] / С. Лагодзінський // Червон. прапор. – 1967. – 19 верес.**

971. **Манаєнков В. Дівчина стоїть на п'єдесталі / В. Манаєнков // Зміна. – 1967. – 20 верес.**

972. **Здоровило П. В пам'яті народній** : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменяр, 1974. – С. 47–48.

973. **Шляхами комсомольської слави** : довідник. – К. : Молодь, 1979. – С. 352.

974. **В пам'яті народної**. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 281.

Про встановлення у вересні 1967 р. пам'ятника Мотроні Панасюк, яка загинула у 1944 р. та нагороджена орденом Великої Вітчизняної війни I ступеня. Скульптор – Г. М. Шульман.

с. Острожець

975. **Засадко М. Навічно в пам'яті** : фоторепортаж / М. Засадко // Зоря [Млинів]. – 1988. – 3 листоп.

Про відкриття пам'ятника першому секретарю Острожецького райкому комсомолу М. Юніцину.

976. **Острожець на сторінках історії** / упоряд. Н. Ф. Миколайчук. – Луцьк : Твердиня, 2006. – 152 с.

Про пам'ятник загиблим за волю України, фото. – С. 46.

Фото пам'ятника радянським воїнам. – С. 90.

с. Перевередів

977. **Онищук В. І зійшла зоря** : [фото] / В. Онищук // Зміна. – 1967. – 24 берез.

978. **Пам'ять не руйнується** // Гомін [Млинів]. – 2013. – 25 квіт. – С. 2.

Про пам'ятник односельчанам, загиблим у роки Другої світової війни. Відкритий у 1965 р. Скульптор – П. І. Беленюк.

с. Підгайці

979. **Станько Л. Ціна завойованого щастя** : [фото] / Л. Станько // Зоря [Млинів]. – 1965. – 13 трав.

Про пам'ятник воїнам-односельчанам, які загинули в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками.

980. **[Братська могила радянських воїнів : фото]** // Зоря [Млинів]. – 1969. – 18 груд.

Про пам'ятник на Братській могилі, відкритий у 1969 р. Скульптор – Л. Л. Безюк.

Лесик Ганна Михайлівна (1924–1944) –

член формувань ОУН–УПА, зв'язкова, яка загинула у 1944 р. від рук окупантів.

Меморіальна дошка на її честь встановлена на фасаді приміщення сільської ради у 2005 р. Скульптор – Микола Тимчак.

981. **Млин Є. Слава Героям!** : через 60 років Г. Лесик із забуття повернулася у рідне село / Є. Млин // Рівне час. – 2005. – 5 лип. – С. 3.

982. **Тарасюк В. За Україну, її волю, за честь, за славу, за народ!** / В. Тарасюк // Гомін [Млинів]. – 2005. – 30 черв. – С. 2–3.

Те саме // Вісті Рівненщини. – 2005. – 20 лип. – С. 3.

с. Підлозці

983. **Бухало Г. Пам'ятник газеті** / Г. Бухало // Пам'ятники України. – 1984. – № 4. – С. 60–61.

984. **Котов В. Обелиск в честь газети** / В. Котов // Рабочая газ. – 1985. – 9 февр.

Про пам'ятний знак, встановлений у 1967 р. на честь підпільної газети «Червона Волинь», яка виходила у 1934–1935 рр. Скульптор – В. Ф. Пашков.

с. Радянське

985. **Прокопчук О. До свята відкриття обеліска** / О. Прокопчук // Зоря [Млинів]. – 1967. – 18 листоп.

Про пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Відкритий у 1967 р. Скульптор – М. П. Козлишин.

с. Смордва

986. **Манаєнков В. Ксеня** / В. Манаєнков // Зміна. – 1968. – 3 серп.

Про відкриття пам'ятника односельчанам, загиблим в роки Другої світової війни. Пам'ятник реконструйовано у 1975 р. Скульптор – Л. Л. Безюк.

с. Уїздці

987. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої вітчизняної війни : фото]** // Зоря [Млинів]. – 1978. – 9 трав.

Пам'ятник відкритий у 1967 р. Скульптор – О. І. Лебедев.

с. Хорупань

988. **[Пам'ятник землякам, які віддали життя за свободу і незалежність Батьківщини : фото]** // Червон. прапор. – 1965. – 14 трав.

Автор пам'ятника і скульптор – Л. Л. Безюк.

989. **Матвійчук Л. Живі у пам'яті народній** : фото / Л. Матвійчук // Зоря [Млинів]. – 1967. – 29 черв.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника на братській могилі радянських воїнів. Скульптор – Л. Л. Безюк.

с. Чекно

990. **Кітова С. У вінок слави поетесі** / С. Кітова // Червон. прапор. – 1971. – 3 берез.

Про відкриття меморіальної дошки на честь перебування в 1881 р. в с. Чекно (Ярославицької сільської ради) поетеси Лесі Українки.

с. Ярославичі

991. **Матвійчук Л. Серце пам'ятає : фото** / Л. Матвійчук // Зоря [Млинів]. – 1967. – 13 трав.

Про відкриття пам'ятника радянським воїнам.

992. **Раєвський М. Життя вогонь незгасний** / М. Раєвський // Пост імені Ярослава Галана : памфлети, статті, нариси, оповід., поезії. – Л., 1979. – Кн. 6. – С. 33–39.

Про пам'ятник жертвам Другої світової війни.

ОСТРОЗЬКИЙ РАЙОН

993. **Ільчук О. Під охороною закону** [пам'ятники Острожчини] / О. Ільчук // Зоря комунізму [Острог]. – 1983. – 30 квіт.

м. Острог

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

994. **Комаровський В. Пам'ять** / В. Комаровський // Червон. прапор. – 1982. – 21 квіт.

Про пам'ятник В. І. Леніну, відкритий в 1947 р.

995. **Одвічні джерела : Острогу – 900** : бібліогр. покажч. / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: П. І. Демчук, М. П. Манько, Н. П. Тимощук ; наук. консультанти: Ковальський М. П., Міляевич І. В. – Рівне : Волин. обереги, 2000. – 192 с.

Розділ «Пам'ятники історії і культури». – С. 144–145.

996. **Шпизель Р. Необычайная и трагическая судьба памятника на могиле С. Эдельса (Маршуэ) в Остроге** / Р. Шпизель // Острозький краєзнавчий збірник / Держ. іст.-культ. заповідник м. Острога. – Острог, 2004. – Вип. 1. – С. 38–39.

Про історію пам'ятника С. Едельсу з старовинного кладовища в Острозі, який простояв понад 300 років і був знищений в 30-х рр. ХХ ст. На цьому місці за сприяння бувших старожилів з Ізраїля у 1997 р. була встановлена нова плита.

997. **Архіпов В. Пропозиції [Віктора та Ольги Архіпових] щодо культурного увічнення визначних подій та постатей історії Острога** / В. Архіпов // Острозький краєзнавчий збірник / Держ. іст.-культ. заповідник м. Острога. – Острог, 2012. – Вип. 5. – С. 198–201.

Див. також № 1004.

**Пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки,
присвячені подіям та учасникам Першої та Другої світових війн**

998. **Скрипаль Н. Тут був повітовий ревком** / Н. Скрипаль // Зоря комунізму [Острог]. – 1961. – 3 черв.

Про відкриття меморіальної дошки на будинку, де в 1919–1920 рр. перебував Острозький ревком.

999. **Обеліск на честь героїв** // Зоря комунізму [Острог]. – 1965. – 11 трав.

Про відкриття пам'ятників воїнам-землякам в Острозі і селах Розваж, Тесів, Могиляни.

1000. **[Пам'ятник на кладовищі радянських воїнів : фото]** // Зоря комунізму [Острог]. – 1971. – 25 трав.

1001. **[Обеліск Слави : фото]** // Зоря комунізму [Острог]. – 1973. – 9 трав.

1002. **Відкриття меморіальної дошки : [фото]** // Червон. прапор. – 1973. – 7 лют.

1003. **Швед О. Відкриття меморіальної дошки** / О. Швед // Зоря комунізму [Острог]. – 1973. – 4 січ.

Про відкриття меморіальної дошки на будинку колишньої гімназії, де навчались Д. З. Мануїльський і відомий радянський воєначальник, генерал армії А. І. Антонов.

1004. **Равчук Г. Р. Острог** : краєзн. нарис / Г. Р. Равчук, І. О. Ткач. – Л. : Каменяр, 1987. – 47 с.

Фото пам'ятників: Братська могила радянських воїнів-визволителів від німецько-фашистських загарбників; Обеліск землякам-острожанам, які загинули на фронтах Другої світової війни; пам'ятник борцям за владу Рад у 1919–1920 рр. – Кольорова вкладка.

1005. **Кричильський С. Острожчина вшанувала пам'ять героїв-петлюрівців** / С. Кричильський // Волинь. – 1996. – 20 верес. – С. 3.

Про встановлення пам'ятного хреста на могилах похованих на Замковій горі в 1919 р. двох старшин армії УРН Івана Губенкова та Миколи Федоренка.

1006. **Супрун А. Схилили голови у скорботі** / А. Супрун // Провінц. газ. – 2000. – 18 трав. – С. 1.

Про відкриття у сквері біля районного будинку культури пам'ятника скорботи на честь загиблих у роки Другої світової війни. Скульптор – Сергій Чумаков.

1007. **Чумаков С. Опис ескізу пам'ятного знаку на могилах жителів м. Острога, розстріляних 04.08.1941 р.** / С. Чумаков // Острозький краєзнавчий збірник / Держ. іст.-культ. заповідник м. Острога. – Острог, 2004. – Вип. 1. – С. 54.

Про пам'ятник знак, відкритий у 2001 р. Скульптор – С. Чумаков, архітектор – М. Мелешко.

Воїнам-афганцям

1008. **Гайн О. У Острозі «зацвів» металевий «чорний тюльпан»** / О. Гайн // Вільне сл. – 2012. – 22 трав. – С. 5.

1009. **Гайн О. Чорний тюльпан посеред Острога** / О. Гайн // Рівне вечірнє. – 2012. – 22 трав. – С. 3.

1010. **Глушман І. Згадувати важко, пам'ятати треба!** / І. Глушман // Замк. гора [Острог]. – 2012. – 26 трав. – С. 3.

1011. **Гурницький В.** Дякую за допомогу у будівництві пам'ятника / В. Гурницький // Замк. гора [Острог]. – 2012. – 2 черв. – С. 8.

1012. **Кардаш А.** Увіковічений подвиг / А. Кардаш // Вісті Рівненщини. – 2012. – 25 трав. – С. 2.

1013. **Шостюк Г.** Відлуння Афганістану в Острозі / Г. Шостюк // Рівнен. регіон. – 2012. – 26 трав. – С. 2.

Про встановлення пам'ятника загиблим воїнам-афганцям.

1014. **Глушман І.** Відкрито меморіальну дошку пам'яті героя / І. Глушман // Замк. гора [Острог]. – 2010. – 20 лют. – С. 5.

1015. **Павлів І.** Свій обов'язок виконали з честю / І. Павлів // Життя і сл. [Острог]. – 2010. – 20 лют. – С. 7.

В ДПТЗУ «Острозьке вище професійне училище» відкрито дошку пам'яті воїна-афганця Олексія Андрєєва.

Пам'ятний знак на честь 400-річчя Острозької школи і друкарні

Пам'ятний знак на честь 400-річчя Острозької школи і друкарні був відкритий 23 вересня 1978 р. Скульптор – Н. Присяжнюк.

1016. **Нікольченко З.** Символ розкрита книга / З. Нікольченко // Зміна. – 1978. – 28 верес.

1017. **Сербін Г.** Невгасиме віками полум'я / Г. Сербін // Червон. прапор. – 1978. – 26 верес.

Про відкриття пам'ятного знаку.

1018. **Прищепа Б. А.** Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічніюють визначних діячів науки та культури [Волині] // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятний знак. – С. 251.

1019. **Рівненщина** : фотоальбом / фото, текст, дизайн А. Мізерного. – Пряшів, 1997. – 145 с.

Пам'ятний знак: фото № 57.

1020. **Мізерний А.** Запрошує Рівненщина : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 85.

Пам'ятник першому спудею Східної Європи

Пам'ятник першому спудею Східної Європи 1569 р. в Національному університеті «Острозька академія» відкрито у вересні 2011 р. Скульптори – Ольга та Віктор Архіпови.

1021. **Костюченко О.** До Дня знань – пам'ятник першому спудею Східної Європи / О. Костюченко // Життя і сл. [Острог]. – 2011. – 10 верес. – С. 10.

1022. **Пам'ятник спудею спорудили в Острозі** // Ого. – 2011. – 8 верес. – С. 4.

Князям Острозьким

У XIV–XVII ст. Острог був головною резиденцією могутнього волинського роду князів Острозьких. У 2000 р. у сквері на центральній площі Незалежності м. Острог встановлено пам'ятник князям Острозьким – преподобному Федору (у схимі), Костянтину Івановичу (з мечем) та Василю-Костянтину (з Біблією). Скульптор – С. Чумаков.

1023. **Новосілецький А. Л. Яким бути пам'ятнику** / А. Л. Новосілецький // Місто [Острог]. – 1997. – 8 серп. – С. 2.

Пропозиції щодо композиції пам'ятника князям Острозьким.

1024. **Вшановано князів Острозьких. Опис пам'ятника** // Місто [Острог]. – 1997. – 8 серп. – С. 2.

Опис скульптурно-архітектурної композиції з елементами геральдики на вшанування пам'яті князів Острозьких скульптора С. Чумакова.

1025. **Прищеп Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищеп, О. П. Прищеп. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник. – С. 249–250.

1026. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина : [фотоальбом]** / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – С. 80.

1027. **Кітова А. Постане пам'ятник князю** / А. Кітова // Нар. газ. – 2000. – 24 берез. – С. 4.

Про проект пам'ятника князю К. Острозькому рівненських скульпторів, членів спілки художників України П. Подольця, В. Шолудька та архітектора Т. Мельничук.

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

Пам'ятник-погруддя Кобзареві відкрито 20 жовтня 1963 р. на вул. Академічній. Скульптор – Л. Л. Безюк.

1028. **Равчук Г. Великий Кобзар на Волині** / Г. Равчук // Рад. життя [Гоща]. – 1964. – 7 берез.

Про відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку.

1029. **Равчук Г. Р. Острог** : краєзн. нарис / Г. Р. Равчук, І. О. Ткач. – Л. : Каменяр, 1987. – 47 с.

Фото пам'ятника. – Кольорова вкладка.

1030. **Сутула Л. Шевченкові Верстви** / Л. Сутула // Замк. гора [Острог]. – 2005. – 5 берез. – С. 2.

1031. **Ундір О. Невмирущі шляхи Кобзаря** / О. Ундір // Замк. гора [Острог]. – 2006. – 21 жовт. – С. 2.

1032. **Глушман І. Сьогодні це одне із святих місць...** / І. Глушман // Замк. гора [Острог]. – 2013. – 19 жовт. – С. 1, 7.

1033. **Горовий М. Вірю в Україну** / М. Горовий // Вільне сл. – 2013. – 22 січ. – С. 4.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

Андрухов Петро Зотович (1924–1996) –

ветеран Другої світової війни, історик, краєзнавець, освітній і громадський діяч, засновник і перший голова Острозького науково-краєзнавчого товариства «Спадщина» ім. князів Острозьких (1989–1996), один із засновників Острозького осередку Українського історичного товариства, керівник наукового Центру вивчення спадщини Острозької Академії, почесний професор Академії, лауреат Рівненської обласної премії «За відродження Волині». Уродженець Острога. Навчався в Острозькому педагогічному училищі. Працював вчителем в школі, директором Острозького краєзнавчого музею (1965–1968). З 1990 р. за ініціативи П. Андрухова були започатковані постійні щорічні науково-краєзнавчі конференції під девізом «Острог на порозі 900-річчя».

У 1997 р. на будинку, де жив історик-краєзнавець встановлено меморіальну дошку.

1034. **Вимога І. Свято древнього Острога** / І. Вимога // Вільне сл. – 1997. – 9 лип. – С. 1.

1035. **Супрун А. Віват, Острог, віват!** / А. Супрун // Провінц. Ого. – 1997. – 18 лип. – С. 3.

Про відкриття меморіальної дошки.

Маєвський Іван Мусійович (1924–2000) –

лікар, письменник, член краєзнавчого товариства «Спадщина» ім. князів Острозьких, керівник літературного об'єднання «Промінь». Більше сорока років працював лікарем-педіатром в Острозі. Автор 125 оповідань і новел, трьох повістей, роману-дилогії «Савли» і краєзнавчих досліджень.

У 2011 р. на його честь відкрито меморіальну дошку на проспекті Незалежності.

1036. **Глушман І. Зі святістю до людських почуттів** / І. Глушман // Замк. гора [Острог]. – 2011. – 17 верес. – С. 1.

1037. **Меморіальна дошка – шана землякові** // Життя і сл. [Острог]. – 2011. – 17 верес. – С. 14.

Про відкриття меморіальної дошки.

**Спаська Лідія Іванівна
(1910–2000) –**

українська художниця. З кінця 40-х рр. ХХ ст. проживала в м. Острог, працювала у місцевому музеї. Більше 20-ти робіт присвятила історії Острога, які в різний період прикрашали і прикрашають експозиції музеїв Острозького заповідника. В останні роки життя малювала ікони для Богоявленського собору і Успенського римо-католицького костюлу в Острозі, для багатьох церков Острозького району.

У квітні 2010 р. до 100-річчя від дня народження художниці відкрито меморіальну дошку на будинку № 5 по вул Гагаріна, де довгий час жила і творила Л. Спаська.

1038. **Козловська Л. Оживає душа в картинах** : до 100-річчя з дня народж. Л. І. Спаської присвяч. / Л. Козловська // Замк. гора [Острог]. – 2010. – 3 квіт. – С. 5.

1039. **Мочерняк І. Лідія Спаська – яскрава сторінка історії Острога** / І. Мочерняк // Замк. гора [Острог]. – 2010. – 17 квіт. – С. 2.

Про відкриття меморіальної дошки.

с. Болотківці

1040. **Дем'янчук С. Вічна слава героям-землякам** / С. Дем'янчук // Зоря комунізму [Острог]. – 1968. – 14 берез.

Про пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Другої світової війни, відкритий у 1966 р.

с. Верхів

1041. **[Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Зоря комунізму [Острог]. – 1979. – 6 жовт.

Про пам'ятник, відкритий у 1966 р.

Реконструйований у 1985 р. Архітектор – Б. І. Харват.

с. Вілія

1042. **[Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Зоря комунізму [Острог]. – 1974. – 14 груд.

Пам'ятник відкритий у 1965 р., реконструйований у 1974 р.

**Островський Микола Олексійович
(1904–1936) –**

письменник, учасник громадянської війни. Уродженець с. Вілія Острозького району, де закінчив церковнопарафіяльну школу.

22 грудня 1951 р. у селі відкрито літературно-меморіальний музей, на території якого у 1984 р. до 80-річчя з дня народження письменника було встановлено пам'ятник. Скульптор – Дмитро Петрович Крвавич.

1043. **Земляки – Миколі Островському** // Україна. – 1984. – № 42. – С. 5.

1044. **Сербін Г. Революцією покликаний** : [фото] / Г. Сербін, Г. Дем'янчук // Червон. прапор. – 1984. – 2 жовт.

Про відкриття пам'ятника.

1045. **Літературно-меморіальний музей М. О. Островського у с. Віллі Ровенської області** : фотоальбом / фото і вступ. ст. В. Пилип'юка. – К. : Мистецтво, 1985. – С. 5, 10, 12–13.

1046. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятник письменнику. – С. 274.

с. Грем'яче

1047. **Ткачук С. Друге народження села** / С. Ткачук // Зоря комунізму [Острог]. – 1974. – 26 січ.

Про пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Другої світової війни. Відкритий у 1965 р.

Реконструйований у 1985 р. Архітектор – Б. І. Харват.

с. Межиріч

1048. **Закалюк К. Живі ставлять пам'ятник загиблим** / К. Закалюк // Ціною власного життя. – Рівне : Держ. ред.-вид. п-во, 1995. – С. 97–99.

Про пам'ятник євреям, які загинули у роки Другої світової війни.

с. Михалківці

1049. **Васильчук В. Зустріч з сім'єю Поповицького** : [фото] / В. Васильчук, В. Ковальчук // Зоря комунізму [Острог]. – 1969. – 8 лип.

Про пам'ятник визволителям села від німецько-фашистських загарбників. Відкритий у 1969 р. Автор – І. Ф. Румак.

с. Мощаниця

1050. **[Монумент односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Зміна. – 1978. – 9 трав.

Пам'ятник відкритий у 1969 р. Скульптор – О. І. Лебедєв.

с. Оженин

1051. **[Пам'ятник радянським воїнам і односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни]** // Червон. прапор. – 1981. – 28 лип.

Пам'ятник відкритий у 1967 р. Автор – І. Ф. Румак.

с. Теремне

1052. **Кузьмін В. Слава про них у віках не померкне** / В. Кузьмін // Рад. життя [Гоща]. – 1963. – 23 листоп.

Про братську могилу партизанського з'єднання ім. Героя Радянського Союзу І. Михайлова.

1053. **Лазарчук С. Зустріч на місці доблесті бойової** / С. Лазарчук // Зоря комунізму [Острог]. – 1971. – 31 лип.

Про відкриття пам'ятника на братській могилі партизан, які загинули у роки Другої світової війни. Скульптор – Л. Л. Безюк.

с. Хорів

1054. **Савчук К. Пам'ятник** [односельчанам, які загинули в боротьбі за встановлення радянської влади] / К. Савчук // Червон. прапор. – 1967. – 23 серп.

Про пам'ятник, відкритий у 1965 р.

РАДИВИЛІВСЬКИЙ РАЙОН

1055. **Садовник А. Войовнича й духовна Радивилівщина** / А. Садовник // Рівне вечірнє. – 2011. – 8 верес. – С. 8.

Про пам'ятники та пам'ятні місця Радивилівського району.

м. Радивилів

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

1056. **[Пам'ятник радянським воїнам : фото]** // Червон. прапор. – 1971. – 21 трав.

1057. **Ящук В. Немеркнуча слава** / В. Ящук // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1985. – 19 верес.

Про Меморіал Слави, відкритий 9 травня 1985 р. Архітектор – П. С. Надорожняк.

1058. **Пам'ятник ветерану двох воєн** // Вісті Рівненщини. – 2013. – 17 трав. – С. 2.

Про відкриття пам'ятника уродженцю Білорусії О. П. Тихончуку (1897–1991). З 1945 р. житель Радивилова, ветеран Першої і Другої світових війн.

1059. **Цимбалюк Є. Бій з відстані 150 років** / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2013. – 15 серп. – С. 12.

Про пам'ятник, присвячений польському повстанню 1863–1864 рр., яке відбулося на території Радивилова. Пам'ятник був встановлений 3 липня 1938 р.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

1060. **Алексєєвець П. Слава героям!** / П. Алексєєвець // Рівне час. – 2005. – 3 листоп. – С. 6.

1061. **Ящук В. На честь героїв УПА** / В. Ящук // Прапор перемоги [Радивилів]. – 2005. – 28 жовт. – С. 1–2.

Про відкриття меморіальної дошки на місці загибелі воїнів УПА та політв'язнів.

1062. **Андріюк Н. Пом'янули молитвою та встановили меморіальну дошку** / Н. Андріюк // Радивилів POST. – 2011. – 25 лют. – С. 3.

1063. **Пам'ять** // Прапор перемоги [Радивилів]. – 2011. – 25 лют. – С. 2.

Про встановлення меморіальної дошки на честь воїна-афганця Володимира Петровича Стеценка (1958–1984) на приміщенні колишньої міської школи № 2 (нині дитяча школа мистецтв), в якій він навчався в 1965–1973 рр.

с. Башарівка

1064. **Вдячні потомки : [фото]** // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1967. – 21 жовт.

Про пам'ятник землякам, які загинули в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками. Відкритий у 1967 р. Скульптор – О. І. Лебедев.

с. Боратин

1065. **[Пам'ятник воїнам-землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото]** // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1981. – 31 берез.

Про пам'ятник, відкритий у 1967 р. Скульптор – Б. В. Ричков.

с. Добривода

1066. **Джигирей О. Пам'ятник воякам УПА у Добриводі** / О. Джигирей // Волинь. – 2007. – 31 серп. – С. 2.

с. Дружба

1067. **Ящук В. Камені говорять** / В. Ящук // Прапор перемоги [Радивилів]. – 2003. – 19 груд. – С. 4.

Про пам'ятники і пам'ятні знаки села: обеліск на честь односельчан, загиблих у Другій світовій війні (відкритий у 1967 р., скульптор – Г. М. Шульман); колону із зверненням парафіян села до Всевишнього захистити від лиха; пам'ятник, збудований у 20-х рр. ХХ ст. з написом: «П. Орловський убив серпом М. Бурмая при сварці на межі».

с. Жовтневе

1068. **Ничипорук І. Оновили пам'ятник односельчанам, за грантові гроші** / І. Ничипорук // Рівнен. газ. – 2008. – 15 листоп. – С. 4.

Про відкриття пам'ятника односельчанам, які загинули у Другій світовій війні.

с. Зарічне

1069. **Михайлов О. Героям Слава** / О. Михайлов // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1973. – 15 трав.

Про відкриття пам'ятника воїнам-односельчанам, загиблим в роки Другої світової війни.

с. Іващуки

1070. **[Монумент односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото]** // Червон. прапор. – 1970. – 12 трав.

с. Козин

1071. **[Пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото]** // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1967. – 11 трав.

Пам'ятник відкрито 7 травня 1967 р. Скульптор – О. І. Лебедев.

1072. **Маркевич В. Схилить голови, односельчани** / В. Маркевич // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1975. – 12 квіт.

Чубай Григорій Петрович (1949–1982) –

український поет, перекладач, уродженець Радивилівського району. Навчався у Козинській середній школі, Московському літературному інституті. Організував та видавав «Скриню» – один із перших самвидавівських журналів України, де друкував власні та твори друзів.

1073. **Мартинюк В. Вернувся в школу, у базальт вкарбований...** / В. Мартинюк // Вісті Рівненщини. – 2002. – 18 груд. – С. 2.

Про відкриття у Козинському колегіумі меморіальної дошки поету-земляку.

с. Копані

1074. **Казмірук І. Вшанували пам'ять сотенного УПА** / І. Казмірук // Прапор перемоги [Радивилів]. – 2013. – 13 верес. – С. 2.

Про відкриття пам'ятного знаку на місці загибелі сотенного УПА Ф. К. Пархути поблизу села.

с. Острів

1075. **Ткачук С. Ніхто не забутий, ніщо не забуто : [фото]** / С. Ткачук // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1969. – 19 черв.

1076. **Друзюк П. Шістнадцять юнацьких літ...** / П. Друзюк // Зміна. – 1971. – 4 лют.

Про братську могилу радянських активістів, які загинули в роки Другої світової війни.

1077. **Славою овіяні** : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

Про братську могилу, в якій похоронений комсомолец Павло Седик (загинув у 1946 р.). – С. 373–374.

1078. **Польова Л. Пам'ятний знак у Острові** / Л. Польова // Радивилів Post. – 2007. – 15 черв. – С. 2.

Про пам'ятний знак та меморіальну дошку на місці історичної ставки Б. Хмельницького у 1651 р.

1079. **Мізерний А. Козацькі могили** : фотоальбом = Mizernyi A. Cossacks' tombs : photoalbum / А. Мізерний ; авт. тексту: І. Свешніков, Л. Галабуз, А. Мізерний. – Рівне, 2011. – 142 с.

Фото пам'ятного знаку на місці ставки Б. Хмельницького. – С. 67.

с. Пляшева

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

1080. **Десяк І. Пляшева** : [фото] / І. Десяк // Зоря [Млинів]. – 1966. – 12 трав.

1081. **Гогой П. Вшанування пам'яті полеглих повстанців** / П. Гогой // Волинь. – 1994. – 16 верес. – С. 3.

Фоторепортаж з освячення пам'ятника загиблим воїнам УПА.

1082. **Лотоцький Г. Козацькі могили** : музейн. літопис / Г. Лотоцький. – Рівне : Волин. обереди, 2003. – 84 с.

Пам'ятні хрести на місці поховання митрополита Йоасафа і диякона Павла та на місці, де стояла Свято-Михайлівська церква, фото. – Кольорова вкладка.

Меморіальна дошка, встановлена на честь 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка, фото. – Кольорова вкладка.

1083. **Мізерний А. Козацькі могили** : фотоальбом = Mizernyi A. Cossacks' tombs : photoalbum / А. Мізерний ; авт. тексту: І. Свешніков, Л. Галабуз, А. Мізерний. – Рівне, 2011. – 142 с.

Меморіальна дошка встановлена на честь 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка, фото. – С. 25.

Пам'ятний знак з нагоди відновлення чернечого життя на Козацьких Могилах, встановлений у 2002 р., фото. – С. 35.

Пам'ятний знак, встановлений у 2008 р. на місці героїчного подвигу козаків у Берестецькій битві, фото. – С. 62.

Пам'ятні хрести на місці поховання митрополита Йоасафа і диякона Павла та на місці, де стояла Свято-Михайлівська церква, фото. – С. 67.

Пам'ятник Героям Берестецької битви

У 1651 р. відбувся найбільший бій біля Берестечка між козацьким військом та армією Речі Посполитої. Битва закінчилась перемогою польського війська, однак козацька армія не була розгромлена. Тисячі українських козаків полягло тоді за волю народу.

На місці Берестецької битви був створений музей. У 1991 р. з нагоди 340-річчя битви та на честь козаків і українських селян, які загинули під Берестечком було відкрито пам'ятник Героям Берестецької битви. Скульптор – А. Куш.

1084. **Рівненщина** : фотоальбом / фото, текст, дизайн А. Мізерного. – Пряшів, 1997. – 145 с.

Пам'ятник: фото № 6.

1085. **Литвин В. Ілюстрована історія України** / В. Литвин, В. Смолій, М. Шпаковатий. – К. : Альтернативи, 2001. – 352 с.

Фото пам'ятника. – С. 88.

1086. **Лотоцький Г. Козацькі могили** : музейн. літопис / Г. Лотоцький. – Рівне : Волин. береги, 2003. – 84 с.

Про пам'ятник героям Берестецької битви, фото. – С. 54.

1087. **Національний пантеон «Козацькі могили»** : іст.-краєзн. нарис / В. Рожко, В. Пришляк, П. Лотоцький [та ін.]. – Луцьк : Медіа, 2003. – 544 с.

Про пам'ятник. – С. 241–242.

1088. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, пов'язані з історією козацтва [на Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 226–245.

Про пам'ятник, фото. – С. 242.

1089. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – 215 с.

Фото пам'ятника. – С. 146.

1090. **Мізерний А. Козацькі могили** : фотоальбом = Mizernyi A. Cossacks' tombs : photoalbum / А. Мізерний ; авт. тексту: І. Свешніков, Л. Галабуз, А. Мізерний. – Рівне, 2011. – 142 с.

Фото пам'ятника. – С. 10, 117, 119, 121.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

Свешніков Ігор Кирилович (1915–1995) –

археолог, вчений, дослідник Берестецької битви. У 2000 р. на будинку-музеї «Козацькі могили» йому відкрито меморіальну дошку.

1091. **Досліднику Берестецької битви** // Вільне сл. – 2000. – 1 верес. – С. 1.

1092. **Лотоцький Г. Козацькі могили** : музейн. літопис / Г. Лотоцький. – Рівне : Волин. береги, 2003. – 84 с.

Фото меморіальної дошки. – Кольорова вкладка.

Богун Іван (р. н. н. – 1664) –

видатний військовий діяч, гетьман, учасник Берестецької битви 1651 р. У 2008 р. у школі с. Пляшева йому відкрито меморіальну дошку.

1093. **Відкрито та освячено меморіальну дошку гетьману Івану Богуну** // Духов. нива. – 2008. – лют. – С. 1, 4.

1094. **У Пляшівській школі відкрито та освячено меморіальну дошку Івану Богуну** // Волинь. – 2008. – 22 лют. – С. 7.

с. Підзамче

1095. **Лавренюк В. Зупинись, перехожий : [фото] / В. Лавренюк // Червон. прапор. – 1963. – 23 жовт.**

Про відкриття пам'ятника на братській могилі мирних громадян, які загинули у роки Другої світової війни.

1096. **Бабенко Л. Хоробрість і безсмертя : відкриття пам'ятника Герою Радянського Союзу танкісту М. О. Четвертному / Л. Бабенко // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1968. – 21 листоп.**

Пам'ятник відкритий у 1968 р. Скульптор – Г. М. Шульман.

1097. **Крижанівський М. Пам'ять вічна в серцях народу : відкриття пам'ятника-монумента в селі Підзамчому / М. Крижанівський // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1973. – 15 трав.**

Про пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – Г. М. Шульман.

с. Пустоїванне

1098. **Пам'ять // Ленін. зоря [Володимирець]. – 1989. – 21 груд.**

Про відкриття на будинку сільської ради меморіальної дошки першим активістам радянської влади М. А. Дубинецькому та В. А. Бречку.

с. Сестрятин

1099. **Ханаков М. Герої не вмирають / М. Ханаков // Прапор перемоги [Радивилів]. – 1973. – 29 трав.**

Про пам'ятник односельчанам, які загинули на фронтах Другої світової війни.

с. Теслулів

1100. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото] // Зоря комунізму [Острог]. – 1970. – 7 лип.**

Пам'ятник відкритий у 1965 р.

1101. **Піяр Т. Пам'яті волинської патріотки / Т. Піяр // Волинь. – 2001. – 26 жовт. – С. 2.**

Про встановлення меморіальної дошки О. Миколук, яку на весні 1951 р. було закатовано у Рівненській в'язниці. Дошка встановлена на стіні хати її сестри Віри Сиви.

РІВНЕНСЬКИЙ РАЙОН

смт Клевань

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

1102. **Прилуцький В. Вічним пам'ятником буде** : репортаж з урочистого мітингу, присвяченого відкриттю меморіала на честь 30-річчя Перемоги у селищі Клевані / В. Прилуцький // Сл. правди [Рівне]. – 1975. – 14 трав.

Про пам'ятник на честь 30-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр., відкритий у 1975 р. Скульптор – М. П. Козлишин.

1103. **[Пам'ятник односельчанам, полеглим у роки Великої Вітчизняної війни]** // Червон. прапор. – 1975. – 10 верес.

Пам'ятник відкритий у 1972 р. на вул. Центральній. Архітектор – В. Плихівський.

1104. **Славою овіяні** : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

Про пам'ятний знак, відкритий у 1975 р. міліціонеру В. В. Дральову, який загинув виконуючи службові обов'язки в селищі Клевань. – С. 419.

1105. **Мельник В. Це потрібно живим...** / В. Мельник // Сл. правди [Ровно]. – 1990. – 2 лют.

Відкриття пам'ятного знаку мирним жителям, які загинули у 1941–1945 рр. від рук німецько-фашистських загарбників.

1106. **Парфенюк В. Клевань** : портрет на фоні епох / В. Парфенюк. – Рівне : Лапсюк В. А., 2013. – 551 с.

Про пам'ятник відкритий в 1990 р. у Клевані-1 на місці поховання мирних жителів, розстріляних фашистами, фото. – С. 189.

Франко Іван Якович (1856–1916) –

український письменник, поет, публіцист, перекладач, вчений, громадський і політичний діяч.

У 1956 р. з нагоди відзначення 100-річчя з дня народження письменника біля районного будинку культури (вул. Тиха) було відкрито пам'ятник. Скульптор – М. П. Козлишин.

1107. **Пашук І. Перший на Рівненщині пам'ятник Каменяреві** / І. Пашук // Вільне сл. – 2006. – 17 серп. – С. 5.

1108. **Парфенюк В. Клевань** : портрет на фоні епох / В. Парфенюк. – Рівне : Лапсюк В. А., 2013. – 551 с.

Фото пам'ятника. – С. 100 (вкладка).

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

1109. **Мазаний В. «Там, де він проходив, виростали квіти...»** / В. Мазаний // Вільне сл. – 2003. – 10 груд. – С. 4.

Про відкриття меморіальної дошки першому директору Клеванської санаторної школи-інтернату І. В. Боденчуку.

Загиблим євреям у Другій світовій війні

1110. **Меморіальна дошка загиблим землякам-євреям / фото** Ю. Сафіра // Зміна. – 1991. – 15 жовт. – С. 3.

1111. **Ніхто не забутий, ніщо не забуде!** // Діалог. – 1991. – № 39 (жовт.). – С. 4.

Про відкриття у 1991 р. меморіальної дошки на стіні колишньої клеванської синагоги в пам'ять про спалених у ній фашистами 200 євреїв.

1112. **Парфенюк В. Клевань** : портрет на фоні епох / В. Парфенюк. – Рівне : Лапсук В. А., 2013. – 551 с.

Про меморіальну дошку, фото. – С. 186.

с. Великий Житин

1113. **[Пам'ятник односельчанам, полеглим у роки Великої Вітчизняної війни]** // Сл. правди [Рівне]. – 1981. – 21 черв.

Пам'ятник відкритий у 1967 р. Скульптори – В. Сапига, Л. Безюк.

Наливайко Северин (бл. 1560–1597) –

український військовий діяч, козацький ватажок, один з керівників повстання 1594–1596 рр. в Речі Посполитій. Навчався в Острозькій академії. Служив сотником надвірної короєви князя К. Острозького. Повстання 1595–1596 рр. в Україні й Білорусії під керівництвом С. Наливайка було першим організованим рухом, що започаткував епоху національно-визвольної боротьби українського народу проти польського поневолення.

Пам'ятний знак до 400-ліття загибелі та в ім'я увічнення пам'яті про учасників козацько-селянського повстання під проводом Северина Наливайка було відкрито у 1997 р.

1114. **Бухало Г. Вічна слава Наливайка** : до 400-річчя від дня загибелі / Г. Бухало // Вісті Рівненщини. – 1997. – 3 трав. – С. 2.

1115. **Семигіна Т. Пам'яті Северина Наливайка** / Т. Семигіна // Сім днів. – 1997. – 26 квіт. – С. 2.

Про відкриття пам'ятного знаку українському патріоту.

1116. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, пов'язані з історією козацтва [на Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 226–245.

Про пам'ятний знак. – С. 232.

с. Великий Олексин

1117. **Колодяжний М. Житиме у віках** / М. Колодяжний // Червон. прапор. – 1986. – 14 трав.

Те саме // Сл. правди [Рівне]. – 1986. – 14 трав.

Про відкриття пам'ятника односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни.

с. Грабів

1118. [Обеліск Слави полеглим в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками : фото] // Зміна. – 1972. – 9 трав.

Пам'ятник відкритий у 1971 р.

Реконструйований у 1985 р. Скульптори – М. П. Козлишин, В. Ф. Пилипчук.

1119. Пашук І. Два пам'ятники-погруддя / І. Пашук // Вільне сл. – 2006. – 5 верес. – С. 6.

Про відкриття пам'ятника видатному українському письменнику І. Франку. Виготовлений у Львові, скульптор – М. П. Козлишин.

с. Грушвиця

1120. Пашук І. Вічне полум'я / І. Пашук // Зміна. – 1969. – 26 черв.

1121. Здоровило П. У пам'яті народній : монументи бойової слави на Ровенщині / П. Здоровило. – Л. : Каменярь, 1974. – С. 43–44.

1122. Шляхами комсомольської слави : довідник. – К. : Молодь, 1979. – С. 340–341.

1123. В пам'яті народної. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 278.

Про пам'ятник комсомольцям-підпільникам, які загинули у 1943 р. Скульптор – Г. М. Шульман.

с. Дерев'яне

1124. [Пам'ятник воїнам-визволителям і односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото] // Сл. правди [Рівне]. – 1975. – 27 черв.

Пам'ятник відкритий у 1969 р. Скульптори – М. П. Козлишин, В. Ф. Пилипчук.

с. Зоря

1125. [Пам'ятник Слави] // Жовтн. зорі [Корець]. – 1967. – 23 верес.

Плютинський Володимир Антонович (1927–2009) –

один з організаторів сільгоспвиробництва в Україні, український політик. З 1944 р. працював на Рівненщині. З 1951 р. голова колгоспу, який під його керівництвом перетворився в потужний агропромисловий комплекс – агрофірму «Зоря», яка тепер носить його ім'я. Автор книг спогадів «По хвилях пам'яті» (2004 р.) та «Записки председателя колхоза» (2007 р.).

Ще за життя до 70-річчя з дня народження В. Плютинського у 1997 р. на головній площі села йому встановлено бронзове погруддя. У 2011 р. на його могилі встановлено пам'ятник-погруддя. Скульптор – Василь Гурмак.

1126. **Закалюк К. Поріднений з полем** / К. Закалюк // Вільне сл. – 1997. – 3 трав.

1127. **Закалюк К. Слід на землі : фоторозповідь** / К. Закалюк. – Зоря, 1997. – 172 с.

Фото пам'ятника-погруддя. – С. 172.

1128. **Мазаний В. Бронзове погруддя Володимиру Плютинському** / В. Мазаний // Вільне сл. – 1997. – 7 трав.

1129. **Монаенков В. Пам'ятник при жити: В. А. Плютинському, дважды Герою Соціалістического труда : [стихотвореніе]** / В. Монаенков // Вільне сл. – 1997. – 28 трав.

1130. **Омельчук І. Його зоря не згасне** / І. Омельчук // Уряд. кур'єр. – 1997. – 8 трав.

1131. **Омельчук І. Його провідна зоря : Володимиру Плютинському – сімдесят** / І. Омельчук // Вісті Рівненщини. – 1997. – 3 трав.

с. Квасилів

1132. **Нонка М. У граніті – і пам'ять, і сльози, і біль...** / М. Нонка // Сл. і час [Рівнен. р-н]. – 2005. – 30 верес. – С. 3.

Про відкриття пам'ятника загиблим землякам-афганцям.

1133. **Ліфун О. Відкрито пам'ятник у понеділок, 17 вересня [2012 р.], в Квасиліві, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи** / О. Ліфун // Сл. і час [Рівнен. р-н]. – 2012. – 21 верес. – С. 2.

1134. **Ліфун О. Данина поваги чорнобильцям** / О. Ліфун // Вільне сл. – 2012. – 20 верес. – С. 11.

Про відкриття пам'ятника жертвам Чорнобильської катастрофи.

с. Колоденка

1135. **Човпило Л. Нас убивали, а ми вижили** / Л. Човпило // Вісті Рівненщини. – 2002. – 4 верес. – С. 3.

Про відкриття пам'ятного знаку односельцям, які боролися з ворогом у роки Другої світової війни.

с. Корнин

1136. **Дроздов О. Від вдячних односельчан** / О. Дроздов // Зміна. – 1967. – 1 листоп.

1137. **Здоровило П. Пам'ять на віки : [фото]** / П. Здоровило // Червон. прапор. – 1967. – 31 жовт.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника односельчанам, загиблим на фронтах Другої світової війни. Скульптор – Л. Л. Безюк.

с. Котів

1138. **Кочергіна Г. Увічніли пам'ять полеглих** / Г. Кочергіна // Сл. правди [Рівне]. – 1985. – 15 трав.

Про відкриття у 1985 р. пам'ятника воїнам-односельчанам, загиблим на фронтах Другої світової війни.

с. Милостів

1139. **Здоровило П. Вічний вогонь** / П. Здоровило // Червон. прапор. – 1969. – 10 верес.

Про відкриття пам'ятника членам підпільного райкому комсомолу, діючого в роки Другої світової війни.

с. Мочулки

1140. **[Пам'ятник односельчанам, полеглим у роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Червон. прапор. – 1972. – 17 верес.

Пам'ятник відкрито у 1971 р. Скульптор – Г. М. Шульман.

с. Нова Українка

1141. **Шляхами комсомольської слави : довідник.** – К. : Молодь, 1979. – С. 343.

Про пам'ятник, встановлений у 1967 р. на місці бою М. Т. Приходька (партизана, Героя Радянського Союзу) з німецькими окупантами. Скульптор – Г. М. Шульман.

Пам'ятник реконструйований у 1986 р.

с. Обарів

1142. **[Пам'ятник радянським воїнам : фото]** // Сл. правди [Рівне]. – 1980. – 4 лип.

Пам'ятник був встановлений у 1965 р. Скульптор – В. Сатиґа.

с. Олександрія

1143. **[Пам'ятник воїнам-односельчанам]** // Сл. правди [Рівне]. – 1981. – 9 трав.

с. Оржів

1144. **Дем'яненко П. «Маяк» партизанської слави : [фото]** / П. Дем'яненко // Червон. прапор. – 1964. – 17 жовт.

Про відкриття пам'ятного знаку на честь розвідників і зв'язківців партизанського загону «Переможці». Скульптор – Г. М. Шульман.

1145. **В пам'яті – живе : [фото]** // Сл. правди [Рівне]. – 1974. – 18 жовт.

Про відкриття у 1974 р. пам'ятника воїнам-односельчанам, які загинули в роки Другої світової війни. Скульптор – М. П. Козлишин.

с. Переділи

1146. **Коваль Т. Козаки встановили пам'ятний хрест вояку УПА [Петру Юрчику]** / Т. Коваль // Провінційка. – 2007. – 6 верес. – С. 2.

с. Пересопниця

Пам'ятний знак Пересопницькому Євангелію

Пересопницьке Євангеліє – пам'ятка української культури, один з перших українських перекладів Святого письма. Євангеліє було створене на Волині в середині XVI ст., передавалося з покоління в покоління. Його тримали в руках Іван Мазепа і Тарас Шевченко. Книга є національною святинею, на якій присягають Президенти України.

Пам'ятний знак на честь Пересопницького Євангелія був відкритий 14 травня 1989 р. Художник – К. Литвин.

1147. **Корешкова З. Біля витоків рідного слова** / З. Корешкова, М. Федоришин // Сл. правди [Рівне]. – 1989. – 19 трав.

1148. **Пащук И. Пам'ятник первой книге** / И. Пащук // Рабочая газ. – 1989. – 19 мая.

Про відкриття пам'ятного знаку.

1149. **Рівненщина** : фотоальбом / фото, текст, дизайн А. Мізерного. – Пряшів, 1997. – 145 с.

Пам'ятний знак: фото № 5.

1150. **Прищепя Б. А. Пам'ятки, що розповідають про культурно-освітнє життя краю, увічнюють визначних діячів науки та культури [Волині]** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепя, О. П. Прищепя. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 246–276.

Про пам'ятний знак. – С. 247.

1151. **Мізерний А. Запрошує Рівненщина** : [фотоальбом] / А. Мізерний. – Рівне, 2009. – 215 с.

Фото пам'ятного знаку. – С. 12.

1152. **Федоришин М. Правда про спорудження пам'ятного знаку. З перших вуст** / М. Федоришин // Наукові записки / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2011. – Вип. 9, ч. 1 : присвяч. 450-річчю з часу створення Пересопниц. Євангелія. – С. 119–125.

1153. **Шморгун Є. ...І п'ятьма не здолала його** : сторінка буття «Пересопницького Євангелія» / Є. Шморгун. – Рівне, 2011. – С. 138–157.

Фото. – С. 159–161, 163–164.

1154. **Рівненський район** / фото, друк А. Мізерного. – Рівне, 2011. – 45 с.

Фото пам'ятного знаку. – С. 10.

1155. **Бондючна Ю. Хто домігся встановлення пам'ятника Пересопницькому Євангелію?** / Ю. Бондючна // Культура і життя. – 2013. – 30 серп. – С. 5.

1156. **Батьківщина української Першокниги** : фотоальбом / авт. проекту, фотогр. О. Харвата ; текст А. Обарчук. – Рівне, 2013. – 84 с.

Фото пам'ятника. – С. 44.

1157. **Шморгун Є. Пересопниця** : трикнижжя / Є. Шморгун. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2013. – 359 с.

Про пам'ятний знак. – С. 359, 361–363, 367, 370.

Див. також № 60.

с. Ремель

1158. **Монумент безсмертю** : [фото] // Сл. правди [Рівне]. – 1975. – 14 трав.

Про відкриття у 1975 р. пам'ятника односельчанам, спаленим німецько-фашистськими загарбниками. Скульптор – Г. М. Шульман.

с. Старожуків

1159. **У Старожукові постав пам'ятник усім полеглим на війні односельчанам** // Клеван. тракт [Рівнен. р-н]. – 2013. – 20 верес. – С. 1.

с. Сухівці

Хасевич Ніл Антонович (1905–1952) –

18 жовтня 1992 р. на місці загибелі Ніла Хасевича та з нагоди відзначення 50-річчя створення УПА встановлено пам'ятник. Художник – Валерій Войтович.

1160. **Вакулка А. Ф. Ніл Хасевич – художник-борець** : «...Я б'юся різцем і долотом...» / А. Ф. Вакулка. – Рівне : Волин. береги, 2005. – 68 с.

Фото пам'ятника. – С. 65.

1161. **Лицар свободи** : нариси, спогади, статті : до 100-річчя з дня народж. Н. А. Хасевича / авт.-упоряд. А. Карп'юк ; ред. І. Пащук. – Костопіль, 2004. – 64 с.

Фото пам'ятника. – С. 30

1162. **Федоришин М. Сухівецькі схрони Бей Зота** / М. Федоришин. – Рівне, 2005. – 48 с.

Фото пам'ятника. – С. 20.

1163. **Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст.** // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Фото пам'ятника. – С. 293.

1164. **Хасевич Н. Найважливіша галузь мистецтва** : твори / Н. Хасевич ; упоряд. І. Нагорна. – Рівне, 2009. – 60 с.

Фото пам'ятника. – С. 53.

1165. **Іщук О. Життя і творчість Ніла Хасевича** / О. Іщук, І. Марчук, Д. Даревич. – Л. ; Торонто, 2011. – С. 184.

РОКИТНІВСЬКИЙ РАЙОН

смт Рокитне

ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ, МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

1166. [Пам'ятник воїнам-землякам] // Шлях до комунізму [Рокитне]. – 1965. – 13 трав.

Про пам'ятний знак землякам, які загинули у роки Другої світової війни. Відкритий у 1964 р.

1167. **Гречко А. Пам'ятник бойової слави** / А. Гречко // Шлях до комунізму [Рокитне]. – 1974. – 19 жовт.

Про меморіал військової слави, відкритий у 1956 р.

Був реконструйований у 1969 і 1985 рр. Скульптор – В. Сапига.

1168. **Петренко А. Навічно в пам'яті народній** / А. Петренко // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1975. – 13 трав.

Про відкриття у 1975 р. пам'ятника радянським воїнам, партизанам і підпільникам району. Виготовлено у Львівських художніх виробничих майстернях.

1169. **Долюк В. Імені Лайоша Гавро** / В. Долюк // Червон. прапор. – 1989. – 6 січ.

Про відкриття меморіальної дошки угорському патріоту-інтернаціоналісту, учаснику громадянської війни Лайошу Гавро (1894–1938).

1170. **Іщук Л. Пам'ятник землякам-чорнобильцям** / Л. Іщук // Вільне сл. – 2003. – 14 трав. – С. 3.

Відкриття меморіального пам'ятника жертвам Чорнобильської трагедії.

1171. **Кособуцька Н. У Рокитному перепоховали вояків УПА** / Н. Кособуцька // Волинь. – 2007. – 21 верес. – С. 1.

1172. **Лозян Н. Вода – це життя і здоров'я** / Н. Лозян // Новини Рокитнівщини. – 2010. – 14 верес. – С. 1.

Про відкриття пам'ятного знаку, що є своєрідною візиткою і символом головної водної артерії Рокитнівського району – річки Льва.

с. Блажево

1173. [Пам'ятник односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни : фото] // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1970. – 17 листоп.

Пам'ятник відкритий у 1970 р.

с. Будки-Сновидовицькі

1174. **Гречко А. Іспанському патріоту** / А. Гречко // Зміна. – 1967. – 3 груд.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника на могилі Антоніо Рамо Бланко, партизана-інтернаціоналіста з загону Д. М. Медведєва.

1175. **Петренко А. Життя, віддане у боротьбі** / А. Петренко // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1975. – 22 берез.

Про пам'ятник А. Р. Бланко.

с. Карпилівка

1176. **Пахнюк Ф. Пам'ять на віки** / Ф. Пахнюк // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1967. – 5 листоп.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника на братській могилі радянських воїнів.

Пам'ятник підкорювачам Поліської цілини

Пам'ятник підкорювачам Поліської цілини (1959–1971), відкритий у 1971 р. Архітектор – Н. І. Довгаль.

1177. **Закалюк К. Героям штурму боліт : [фото]** / К. Закалюк // Червон. прапор. – 1971. – 17 листоп.

1178. **Гречко А. Слава героям штурму боліт, творцям достатку народного!** / А. Гречко // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1971. – 23 листоп.

Про відкриття пам'ятника.

1179. **Дем'янчук Г. Пам'ятник** / Г. Дем'янчук // Червон. прапор. – 1973. – 25 листоп.

1180. **Пам'ятник підкорювачам Поліської цілини** // Трудю – подвигу: пам'ятники трудової слави на Україні : [фотоальбом]. – К., 1982. – [С. 139].

1181. **Стешенко О. Л. Всенародне надбання** / О. Л. Стешенко. – К. : Рад. шк., 1989. – С. 46.

Про пам'ятник.

с. Масевичі

1182. **Пахнюк Ф. Ніхто не забутий, ніщо не забуто** / Ф. Пахнюк // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1968. – 13 серп.

1183. **Гаргола М. До 30-річчя Перемоги** / М. Гаргола // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1975. – 15 берез.

Про пам'ятник односельчанам, загиблим в роки Другої світової війни. Відкритий у 1968 р. Скульптор – І. П. Довженко.

с. Осинськ

1184. **Комаровський В. Жити і пам'ятати** / В. Комаровський // Вільне сл. – 2005. – 15 верес. – С. 12.

1185. **Терещук В. Вдячні земляки Василю Волевичу** / В. Терещук // Рокитнівщина. – 2005. – 17 верес. – С. 1, 4.

Про відкриття пам'ятника-стели на околиці села в знак поваги і вдячності землякам, зниклим безвісти на фронтах Другої світової війни у 1941–1945 рр. Пам'ятник споруджено власним коштом жителя села, фронтовика В. С. Волевича.

с. Старе Село

1186. **Гречко А. Пам'ять про них священна** / А. Гречко // Зміна. – 1967. – 28 трав.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника жертвам фашизму. Скульптор – І. П. Довженко.

1187. **Петренко А. Народ пам'ятатиме вічно** / А. Петренко // Шлях до комунізму [Рокитно]. – 1973. – 2 жовт.

1188. **Хитрий Ч. Минувшина Рівненщини – далека і близька** / Ч. Хитрий. – Вид 3-є, доповн. – Рівне : Волин. обереги, 2011. – С. 564.

Про пам'ятник жертвам фашизму, фото.

САРНЕНСЬКИЙ РАЙОН

1189. **Сарненщина : туристична схема** / уклад. Н. Чорна, П. Балкуневич. – [Сарни], [б. р.]. – 2 с.

Коротка інформація по кожній сільській раді району, в т.ч. перелік назв пам'ятників села.

м. Сарни

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ

1190. **Ваганів Г. П. Сарни : краєзн. нарис** / Г. П. Ваганів. – Л. : Каменярь, 1979. – 77 с. : іл.

Про пам'ятники історії і культури міста. – С. 40–43, 51–52.

1191. **Славою овіяні** : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

Пам'ятник комсомолу. – С. 421–422.

1192. **Пам'ятники архітектури міста** // Сарни. – Сарни, 2001. – С. 7.

Про відкриття в місті пам'ятників і меморіальних дошок: пам'ятника Т. Г. Шевченку, пам'ятного знаку «Жертвам Чорнобілля», меморіальної дошки першому Президенту УНР М. С. Грушевському.

1193. **Тишкевич Р. Сарни** / Р. Тишкевич. – Костопіль, 2004. – 84 с.

Про пам'ятник січовим стрільцям, фото. – С. 26, 66.

1194. **Сарненський район** / Сарнен. район. держ. адмін. – Сарни, 2005. – 9 с.

Про пам'ятник січовим стрільцям, пам'ятник радянським воїнам-визволителям, жертвам Чорнобильської катастрофи. – С. 3.

Пам'ятники та пам'ятні знаки, присвячені подіям і учасникам Другої світової війни

1195. **Кузьменко І. Безсмертя подвигу** : [фото] / І. Кузьменко // Червон. прапор. – 1979. – 20 жовт.

Те саме // Будівник комунізму [Сарни]. – 1979. – 16 жовт.

Про відкриття у 1979 р. пам'ятника радянським льотчикам. Автор – Я. В. Руцький.

1196. **Маргело І. Воякам УПА встановили пам'ятники** / І. Маргело // Сарнен. новини. – 2005. – 18 січ. – С. 3.

Про встановлення пам'ятного знаку воякам УПА.

Меморіал воїнської Слави

У 1977 р. по вул. Соборній відкрито Меморіал воїнської Слави. Архітектор – Є. Я. Пронів.

1197. **Агілева Л. Усім поіменно – навіки** : [фото] / Л. Агілева // Зміна. – 1977. – 14 трав.

1198. **Велесик П. Пломінь людської вдячності** / П. Велесик // Будівник комунізму [Сарни]. – 1977. – 12 трав.

Про відкриття меморіалу.

1199. **Гапончук Г. Меморіал воїнської Слави** : [фото] / Г. Гапончук // Червон. прапор. – 1981. – 8 трав.

Радянським воїнам-визволителям

Пам'ятник відкрито на площі Перемоги 6 листопада 1972 р. Скульптор – Абдул Абеков.

1200. **Ваганова Т. Йшли на смерть – увійшли у безсмертя** / Т. Ваганова // Будівник комунізму [Сарни]. – 1972. – 11 листоп.

1201. **Кобись В. Увічнення подвигу** / В. Кобись // Червон. прапор. – 1972. – 11 листоп.

1202. **Кобись В. Із дна річки** / В. Кобись // Пам'ятники України. – 1973. – № 3. – С. 32.

Про відкриття пам'ятника.

1203. **Бескурников А. Ипользуя трофейную технику** / А. Бескурников // Техника молодежи. – 1984. – № 9. – С. 57.

1204. **Тишкевич Р. Сарни** / Р. Тишкевич. – Костопіль, 2004. – С. 19.

1205. **Вас вітає місто Сарни** / Сарнен. міська рада. – Рівне : Рівнен. друк., 2006. – С. 1.

Див. також № 1194.

Медведєв Дмитро Миколайович (1898–1954) –

учасник партизанського руху у роки Другої світової війни, письменник, Герой Радянського Союзу. 3 червня 1942 р. – командир партизанського загону «Переможці».

Пам'ятник відкритий у 1969 р. Скульптор – Г. М. Шульман.

1206. **Валько К. Монумент безсмертя** / К. Валько // Будівник комунізму [Сарни]. – 1969. – 22 трав.

1207. **Шана герою** // Зміна. – 1969. – 25 трав.

Про відкриття пам'ятника.

1208. **В пам'яті народної**. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1985. – С. 276.

Пам'ятники та пам'ятні знаки, присвячені подіям та діячам історії і культури

Воїнам-афганцям

Пам'ятник відкрито у 1997 р. по вул. Соборній. Скульптор – В. Петухов.

1209. **Тишкевич Р. Сарни** / Р. Тишкевич. – Костопіль, 2004. – 84 с.

Про пам'ятник, фото. – С. 62–63.

Див. також № 1205.

Жертвам Чорнобильської катастрофи

Пам'ятник відкрито у 2002 р. на вул. 17 вересня. Автор – Т. В. Терехова.

1210. **Тишкевич Р. Сарни** / Р. Тишкевич. – Костопіль, 2004. – 84 с.

Про пам'ятник, фото. – С. 66.

Див. також №№ 1194, 1205.

Пам'ятний знак з нагоди 1025-річчя хрещення Русі-України

У 988 році святий рівноапостольний князь Володимир охрестив Київську Русь і тим благословив руські землі на служіння Богу, оселив у серцях слов'янських народів дух християнства.

У липні 2013 р. у міському парку м. Сарни було освячено встановлений пам'ятний знак у вигляді величного хреста з надписом: «988–2013: від нащадків Володимирового хрещення».

1211. **До ювілею хрещення Русі в Сарнах встановили величезний гранітний хрест** // Рівнен. регіон. – 2013. – 27 лип. – С. 3.

1212. **Колядич Т. Багатіє святинями Сарненщина** / Т. Колядич // Сарнен. новини. – 2013. – 30 лип. – С. 3.

1213. **Слободзян О. Пам'ятний знак від вдячних нащадків** / О. Слободзян // Вільне сл. – 2013. – 25 лип. – С. 2.

Шевченко Тарас Григорович (1814–1861)

У 2001 р. на площі Возз'єднання відкрито пам'ятник-погруддя Великому Кобзарю.

1214. **Солнцева Т. Постав Кобзар у Сарнах** / Т. Солнцева // Нова Волинь. – 2001. – 30 серп. – С. 7.

1215. **Тишкевич Р. Сарни** / Р. Тишкевич. – Костопіль, 2004. – 84 с.

Про пам'ятник, фото. – С. 67.

1216. **Сарненський район** / Сарнен. район. держ. адмін. – Сарни, 2005. – 9 с.

Фото пам'ятника. – С. 8.

Див. також №№ 1192, 1205.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ

1217. **Ватинський К. У пам'ять мужнім** : репортаж / К. Ватинський // Будівник комунізму [Сарни]. – 1973. – 17 лип.

1218. **Конончук П. Битва на рейках** / П. Конончук // Червон. прапор. – 1973. – 24 лип.

Про відкриття у 1973 р. меморіальної дошки на будівлі Сарненського залізничного вокзалу на честь політичного страйку 1905 р. сарненських залізничників.

1219. **Пащук И. Памяти редактора «районки» Г. А. Залози, погибшего от рук бандеровцев, открыта мемориальная доска на здании редакции газеты** / И. Пащук // Рабочая газ. – 1991. – 1 март.

Про відкриття меморіальної дошки на честь редактора районної газети «Сарненські новини» Г. Залози, який загинув у роки Другої світової війни.

1220. **Ми пам'ятаємо** : у Сарнах відкрито ще одну меморіальну дошку // Рівнен. регіон. – 2012. – 30 черв. – С. 2.

Про відкриття меморіальної дошки героям-визволителям від німецько-фашистських загарбників (1941–1945).

Воїнам-афганцям

1221. **Сосюк В. Повернувся воїн у граніті** / В. Сосюк // Сарнен. новини. – 2014. – 13 лют. – С. 1.

Про відкриття меморіальної дошки на честь воїна-афганця Ярослава Губені.

1222. **Сосюк В. Квіти для сина...** / В. Сосюк // Сарнен. новини. – 2014. – 18 лют. – С. 1.

Відкрито меморіальну дошку випускникам Сарненського професійного аграрного ліцею, воїнам-афганцям: Євгейчуку Віктору, Велінцю Миколі, Мінчуку Сергію, Миланцю Степану.

«Сарненський хрест» –

бойова операція часів Другої світової війни, проведена партизанами біля м. Сарни з 1 по 6 грудня 1942 р. Одна із найуспішніших операцій під командуванням С. А. Ковпака в ході рейду по Правобережній Україні, в результаті якої вночі 5 грудня 1942 р. одночасно було зруйновано 5 мостів через річки Случ і Горинь. Внаслідок операції на 15 діб було припинено рух поїздів через залізничний вузол Сарни.

22 вересня 2011 р. у знак вшанування пам'яті героїв-партизан в рамках проведення циклу заходів з нагоди Дня партизанської слави на приміщенні залізничної станції Сарни було відкрито меморіальну дошку пам'яті учасників операції «Сарненський хрест».

1223. Лотоцька О. Пам'ять нескореним на віки / О. Лотоцька // Сарнен. новини. – 2011. – 27 верес. – С. 1, 2.

Художнє оформлення дошки зробив працівник підприємства «Ритуал» Валерій Тимошук.

Грушевський Михайло Сергійович (1866–1934) –

політичний діяч, перший Президент України, голова Центральної Ради Української Народної Республіки (1917–1918), літературознавець, публіцист, професор історії, організатор української науки. У лютому 1918 р. у складі Центральної Ради УНР приїздив у м. Сарни.

Меморіальна дошка на його честь відкрита у 2001 р. на будівлі залізничного вокзалу.

1224. Бричкова Р. У Сарнах відкрито меморіальну дошку на честь першого Президента України / Р. Бричкова // Нар. газ. – 2001. – 7 верес. – С. 2.

1225. Прищепа Б. А. Пам'ятки Волині, пов'язані з державотворенням України у ХХ ст. // Історичне краєзнавство Волині : навч. посіб. / Б. А. Прищепа, О. П. Прищепа. – Рівне : ДМ, 2008. – С. 277–295.

Про меморіальну дошку. – С. 281.

Див. також № 1192.

с. Велике Вербче

1226. Мацков П. Вічна слава землякам / П. Мацков // Будівник комунізму [Сарни]. – 1971. – 18 листоп.

Про пам'ятник односельчанам, загиблим в роки Другої світової війни. Відкритий у 1967 р.

1227. Федоровський М. Пам'ятник фронтовикам, активістам / М. Федоровський // Червон. прапор. – 1991. – 18 трав. – С. 1.

Про відкриття 9 травня 1991 р. пам'ятника воїнам-визволителям, що не повернулись з фронтів Другої світової війни.

с. Вири

1228. **Кобись В. Обеліск мужньому** / В. Кобись // Червон. прапор. – 1967. – 12 трав.

1229. **Шепітько Е. Заради життя на землі** / Е. Шепітько // Зміна. – 1967. – 12 трав.

Про відкриття у 1967 р. пам'ятника на могилі зв'язкового партизанського загону «Переможці» К. Є. Довгера.

1230. **У знак пам'яті** // Вісті Рівненщини. – 2004. – 7 лип. – С. 1.

В урочищі «Подолузіха» на території Вирівської сільради відкрито пам'ятний знак бійцям УПА, які загинули в 1945 р.

с. Кам'яне-Случанське

1231. **Панасевич С. В єдності наша сила** / С. Панасевич // Сарнен. новини. – 2005. – 20 жовт. – С. 3.

Про відкриття пам'ятника воїнам УПА.

с. Катеринівка

1232. **Плужняк Г. Поет «Червоних громів»** / Г. Плужняк // Червон. прапор. – 1982. – 29 жовт.

Про встановлення у 1982 р. меморіальної дошки українському поету і громадському діячу Климу Автономовичу Ткачу (1882–1943), який загинув у лютому 1943 р.

с. Клесів

1233. **Яковенко П. Легендарному герою** / П. Яковенко // Будівник комунізму [Сарни]. – 1972. – 3 черв.

Про пам'ятник партизану-розвіднику, Герою Радянського Союзу М. І. Кузнєцову.

с. Корост

1234. **[Відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченку, ім'я якого носить колгосп : фото]** // Будівник комунізму [Сарни]. – 1972. – 10 жовт.

Пам'ятник відкрито у 1972 р. Автор – Ярош.

с. Кричильськ

1235. **Височить обеліск** // Червон. прапор. – 1966. – 11 трав.

1236. **Куліш Л. Обеліск у Кричильську** / Л. Куліш // Будівник комунізму [Сарни]. – 1971. – 2 листоп.

1237. **Куліш Л. Естафета безсмертя** / Л. Куліш // Зміна. – 1972. – 6 трав.

Про пам'ятник, відкритий у 1965 р. на честь комсомольців Г. Бородавки, Н. Сергієнко, П. Висоцької, які загинули у 1945 р.

1238. **Славою овіяні** : героїка комсомольських поколінь. – К. : Молодь, 1987. – 432 с. : іл.

Про пам'ятник комсомольцям. – С. 265–266.

1239. **Пінчук М. Обеліск** / М. Пінчук // Червон. прапор. – 1989. – 21 жовт.

Про пам'ятник комсомольцям.

1240. **Кузьмич М. На небосхилі сяє зірка Леоніда Куліша** / М. Кузьмич // Сарнен. новини. – 2012. – 15 трав. – С. 4.

Про відкриття барельєфної дошки поету-гумористу Леоніду Кулішу-Зіньківу (1942–2007).

с. Мале Вербче

1241. **[Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни : фото]** // Будівник комунізму [Сарни]. – 1978. – 17 жовт.

Про відкриття пам'ятника у 1978 р. Архітектор – Н. Г. Кудінова.

с. Немовичі

1242. **[Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни]** // Будівник комунізму [Сарни]. – 1965. – 11 трав.

Про відкриття пам'ятника 8 травня 1965 р.

с. Степань

1243. **Пінчук М. Живі пам'ятають** / М. Пінчук // Будівник комунізму [Сарни]. – 1971. – 7 груд.

Про пам'ятник землякам, загиблим у Другій світовій війні. Відкритий у 1967 р.

1244. **Яковенко П. І мертві ми будемо жити...** / П. Яковенко // Будівник комунізму [Сарни]. – 1971. – 23 жовт.

Про пам'ятник, встановлений у 1953 р. на братській могилі радянських воїнів на площі Миру.

1245. **Пінчук М. Пам'ятник підпільнику** / М. Пінчук // Будівник комунізму [Сарни]. – 1977. – 12 трав.

Про пам'ятник члену Луцького окружного комітету КПЗУ А. Крисюку.

с. Труди

1246. **Войтович В. Степань моя мила** : дослідж., спогади, док. / В. Войтович. – Рівне : В. Войтович, 2009. – 578 с.

Про пам'ятний знак на місці постю штабу «Поліської Січі» Т. Бульби-Боровця, встановлений 11 червня 2004 р., фото. – С. 131.

ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ

Алфавітний покажчик авторів і назв книг та інших матеріалів

А

Августін Н. 943, 950
Авдимирець В. 225, 918
Агілева Л. 1197
Адамчук А. 558
Алексеевець П. 1060
Алексіюк Т. 736
«Американський шпигун» вчився у Дубенській гімназії 644
Андрійчук В. 528
Андріюк Н. 1062
Андріюк П. 333
Антікуз А. Г. 452 а
Антончик А. 720
Антонюк М. 491
Артемович І. 718, 725
Артюшенко Д. 455
Архіпов В. 997
Архітектурні, історичні пам'ятки, пам'ятники Дубенщини 650, 653, 691
Асауленко П. 452 а
Афонішева К. 33

Б

Бабенко Л. 1096
Бабій М. 208
Бабінець А. 745
Бадяк В. П. 27, 28
Базів В. 750
Балацкая Л. А. 50
Бандура П. 932
Басараба В. 82, 250, 304, 334, 356, 371, 407, 426, 747, 781, 883
Баталов В. 34
Батьківщина української Першокниги 1156
Бачук В. 892
Безхлібник М. 335
Береза В. 574
Береза Ю. 251, 751
Бернадський В. 727
Бескурников А. 1203

Бєлий А. 551
Бєляєва Е. 52
Библиографический указатель документов, материалов и библиографических пособий о памятниках истории и культуры Украинской ССР 50
Біля залізничного вокзалу з'явилася скульптура Богородиці 610
Біляшівський Б. 35
Бліхар Л. 521
Бобошко О. 516
Бобрик Ф. 113
Богуславский Г. А. 141, 152, 166
Бойко Н. 891
Бондаренко Р. И. 168
Бондарчук Я. 290
Бондючна Ю. 1155
Борисенко О. 924
Боровець Б. 484
Братська могила радянських воїнів 980
Бренд-ідеї прийшли до Дубна 606
Бричкова Р. 1224
Брусиловський прорив на Волині 84
Булгак Д. 790
Бурченя В. 288, 369
Бухало Г. 68, 89, 90, 101, 114, 115, 126, 169, 284, 481, 776, 813, 825, 837, 840, 983, 1114
Бухій І. 727

В

В Дубні відкрили пам'ятник жабі 613
В Кузнецовську відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку 452 а
В Озерянах вшанували сторіччя з дня народження Ростислава Березюка – Волошина 678
В пам'яті – живе 1145
В пам'яті народної 22, 153, 171, 177, 185, 215, 532, 601, 690, 742, 767, 967, 974, 1123, 1208
Ваганів Г. П. 1190
Ваганова Т. 1200
Вазовська О. 299
Вакулка А. Ф. 1160
Валько К. 1206
Вальчук П. 76, 276, 280, 357, 593
Варковичі. Документи та матеріали з історії 654
Вас вітає місто Сарни 1205
Василенко П. 719
Васильєв Г. 956

Васильєва І. 26
Васильчук В. 1049
Васин Т. Н. 197
Васюк Л. 757, 772, 773, 784
Ватинський К. 1217
Вдячні потомки 1064
Вдячність дубровичан 705
Велесик П. Я. 880, 888, 1198
Визначні і пам'ятні місця України 52
Вимога І. 1034
Висоцьк : із глибини віків до сьогодення 726
Височить обеліск 1235
Вишнякова В. І. 21, 765
Відкрили пам'ятник депортованим холмщикам 300
Відкрили пам'ятну дошку Георгію Кірпі 422
Відкрито меморіальну дошку 578
Відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченку, ім'я якого носить колгосп 1234
Відкрито пам'ятник Тарасу Бульбі-Боровцю 460
Відкрито та освячено меморіальну дошку гетьману Івану Богуну 1093
Відкриття меморіалу 942
Відкриття меморіалу УПА в Басовому Куті 144 а
Відкриття меморіальної дошки 1002
Вільчинський П. 919
Вітюк К. 643
Владимирова В. 754
Вознюк Д. П. 849
Войнарович (Лимич) А. 165, 314
Войнарович В. А. 25
Войтович В. 1246
Войцешко Н. П. 903
Войцешко Я. 904, 905, 908
Волненко Н. П. 872
Володимир Галактіонович Короленко і Рівненщина 428
Вольф І. В. 61
Воробей М. 518
Воробей П. 708
Воронов Н. В. 167
Ворончук Т. 611
Встановлено меморіальну дошку 526
Вулиці міста Рівне 59
Вшановано князів Острозьких 1024
Вшанували наставника 444
Вшанували пам'ять земляків, полеглих на війні 847
Вшанували пам'ять Михайла Макарука 634
Вшанували репресованих школярів 382

Г

Гаврилевич О. 651, 665
Гаврилович Г. 752
Гаврилюк О. Ю. 652
Гаєнко В. 616
Гайн О. 1008, 1009
Галабуз Л. 1079, 1083, 1090
Галинко Б. 379
Гапончук Г. 29, 88, 121, 477, 553, 682, 1199
Гаргола М. 1183
Гарматюк М. О. 21, 765
Генерал-хорунжий УПА «Північ» 814
Герасимчук В. 548
Герасимчук Д. 560
Герус В. 106, 355
Гладка Н. 707
Гладунова Є. 381, 556, 838
Глашатай нескореного покоління 255
Глушман І. 1010, 1014, 1032, 1036
Гогой П. 1081
Голиков В. А. 213
Головай М. П. 791
Голубєв В. 806, 807
Гомон Ю. 854
Гопа А. 367б
Горбова Ю. 898
Гордич В. 400
Горовий М. 1033
Городний О. 501, 520
Гошовський І. 487, 496, 916
Гречко А. 965, 1167, 1174, 1178, 1186
Грищук Л. О. 59, 61
Грищук М. 176
Громак В. 964
Грушецький В. 900
Гуліновський В. 959
Гуменюк І. 671
Гурницький В. 1011

Д

Даниленко І. 850
Даниленко М. 522
Данильчук Г. 329, 367

Дар львівського скульптора 686
Даревич Д. 1165
Даруй словам святую силу 26а, 367а, 367б, 623а, 754а, 952а.
Дацков А. 399, 401
Де котить хвилі Случ... 475
Дежнюк Г. 792
Демчук П. І. (Демчук П. И.) 54–58, 586, 589, 995
Дем'яненко П. 1144
Дем'янчук Г. 13, 1044, 1179
Дем'янчук С. 1040
Дем'янюк І. 354
Дендюк В. 575
Десяк І. 1080
Дехтяр В. 469
Дещинський Л. 581
Джигирей О. 200, 502, 576, 940, 1066
Дмитренко Є. 585
Дмитрук Л. П. 872
До ювілею хрещення Русі в Сарнах встановили величезний гранітний
хрест 1211
Додик М. 570
Доленко С. 201, 235, 402, 637, 639, 777
Долюк В. 1169
Досліднику Берестецької битви 1091
Дроздов О. 1136
Дроздюк В. 841
Дрозюк В. 758, 768, 771, 783, 820, 824
Друзюк П. 1076
Дубровиця 701
Дудко З. 761
Дудко Л. І. 612
Дутко П. 39
Дюг Ю. 147

Е

Еленяк І. 676

Є

Є вічні речі. Є подвиг, якого не слід забувати 793
Єдиний в країні 743
Єдиний в Україні пам'ятник для газети знаходиться на Зарічненщині в
с. Дібрівськ 746

Ж

Жакун М. 557
Желінський П. 456, 461
Жертвам фашизму 913
Жертвам Чорнобиля 737
Жив'юк А. 391, 818
Жива пам'ять 584
Жогло К. 527
Журомський Р. 536, 546, 552

З

З постанови бюро обкому Компартії України про увічнення пам'яті героя
Громадської війни В. С. Кіквідзе в м. Ровно, 9 грудня 1969 р. 125
З Леніним у серці 344
За сприяння Руху в Рівному відкрили меморіальну дошку спідвеїсту
Олександрю Коршакову 431
Загальська Л. 696
Зайванівський М. 263, 305
Закалюк К. 92, 222, 223, 476, 495, 668, 858, 873, 881, 1048, 1126, 1127, 1177
Законодавство про пам'ятники історії і культури 5
Засадко М. 975
Заслужив на довгу світлу пам'ять 715
Захарова В. 202
Захарук В. 744
Збудуємо пантеон героїв, гідний їхньої пам'яті 794
Звівся обеліск... 846
Згурська О. 804
Здоровило П. 20, 87, 95, 118, 124, 139, 151, 156, 159, 170, 196, 209, 241,
561, 598, 672, 688, 711, 808, 972, 1121, 1137, 1139
Земба А. 667
Земляки – Миколі Островському 1043
Зіневич Е. 158
Знаки подвигів і трагедій, які на карті Рівного залишила війна 149
Зубчик Ф. 492

І

«І злитись знову зі своїм народом» 257
І меморіальна дошка, і хресний хід, і панахида 626
І постав перед нащадками пам'ятник славним лицарям України 896
Іваненко П. 258, 420
Іванченко М. 663
Іванчук Л. 77

Івич М. 729
Із спогадів автора пам'ятника афганцям у Дубні Миколи Василенка 609
Ільїн Г. 511
Ільків С. 762
Ільчук В. 264, 408
Ільчук О. 275, 286, 310, 993
Ільчук-Петрова О. 287
Ісаєв В. 271, 759
Ісаєва Т. 311
История искусств народов СССР 10
Історія міст і сіл Української РСР 8
Історія українського мистецтва 9
Іщук Л. 1170
Іщук О. 1165

Й

Йова П. В. 21, 765

К

Казмірук І. 1074
Калько С. 187, 318
Камінська Е. 645
Капелюшний Л. В. 211
Кардаш А. 537, 1012
Карп'юк А. 886, 887, 893, 899, 912, 917, 920, 921, 1161
Катернога М. Т. 97
Катрук І. 517
Кидрук І. 36, 107, 358, 449, 462
Кирильчук П. 859
Кисіль В. 516
Киян Е. 78, 79
Кітова А. 1027
Кітова С. 990
Кіян Т. 497, 508
Климчук Т. 829
Климюк О. 367а.
Клюйко В. 716
Княгиня Марія Рівненська (Несвицька) 324
Кобзар від «Комуненергії» 843
Кобилянська О. 414
Кобись В. 425, 1201, 1202, 1228
Коваленко О. 944, 952
Коваленко С. 732

Ковалів Е. 936
Коваль Т. 40, 1146
Ковальчук В. 1049
Кожан Н. М. 58, 60, 412, 428, 589
Козачок М. 836
Козловська Л. 1038
Колодяжний М. 83, 503, 860, 928, 1117
Коломийцю у Малих Садах 664
Коломис М. 463
Колядич Т. 1212
Комаровський В. 163, 181, 183, 549, 567, 994, 1184
Конончук П. 1218
Конституція України 1
Копан В. 240
Корешкова З. 1147
Корженевський Л. 655
Коритнюк О. 563
Корнійчук Л. 929
Корнійчук М. 395, 441
Коровайчук Т. 510
Кособуцька Н. 1171
Костира В. 52
Костюк С. 707
Костюченко О. 1021
Котов В. 984
Кохан В. 738
Кочергіна Г. 1138
Кошова М. 969
Кравцов Л. 143, 242
Кравцов П. 445
Красюк П. 724
Крижанівський М. 1097
Кримчук Р. 415
Криниці щедрої душі : до 70-річчя з дня народж. Григорія Семеновича
Дем'янчука 412
Кричильський С. 1005
Кротік Н. 568
Кротік С. 568
Крупка О. 464
Крушельницький В. 306
Кудрявцев В. 219
Кузьменко І. 1195
Кузьмич М. 1240
Кузьмін В. 1052
Куліш Л. 1236, 1237

Культурне будівництво в Українській РСР 7
Куц А. 465

Л

Лавренюк В. 1095
Лагодзінський С. 648, 687, 970
Лазарчук С. 1053
Лановець Є. 489
Левкович А. 877
Левчук Ю. 884, 890, 909
Лимич (Войнрович) А. 165
Лисецький Ю. 906
Литвин В. 1085
Лицар свободи : нариси, спогади, статті 912, 1161
Лінник М. 922
Ліснічук А. 901, 938
Лісовець В. 145, 276
Література про Ровенську область 49
Літературно-меморіальний музей М. О. Островського у с. Вілїї
Ровенської області 1045
Ліфун О. 416, 1133, 1134
Лозін А. А. 654
Лозян Н. 1172
Лотоцька О. 1223
Лотоцький Г. 1082, 1086, 1092
Лотоцький П. 1087
Лукашевич Т. 113
Луценко В. 425
Ляшенко Т. 239, 437
Ляшко Л. 730
Лящук В. О. 36

М

Мазаний В. 224, 870, 1109, 1128
Мазепа та Орлик знову зустрілися 633
Мазурець Л. 787
Макаренко І. 442
Маковська В. 377
Малишева Л. М. 60
Манаєнков В. (Монаєнков) 971, 986, 1129
Манько М. П. 56, 995
Маргело І. 1196
Маркевич В. 1072

Мартиненко М. 319, 853
Мартинюк В. 1073
Марценюк А. 681
Марчук І. 232, 818, 1165
Марчук Л. 320, 330, 396, 450, 479, 786
Матвієнко О. 473
Матвійчук Л. 957, 960, 989, 991
Матійченко В. 68, 101, 115, 126, 923
Мацков П. 1226
Машенко П. 612
Мельник В. 1105
Мельник Д. 154
Меморіальна дошка – шана землякові 1037
Меморіальна дошка загиблим землякам-євреям 1110
Меморіальна дошка літератору і краєзнавцю 433
Меморіальна дошка рівненському кобзарю 403
Меморіальний комплекс на честь Гурб 789
Меморіальний музей-квартира М. І. Кузнецова у Ровно 212
Ми пам'ятаємо : у Сарнах відкрито ще одну меморіальну дошку 1220
Миколаєнко І. 885
Миколайчук Н. Ф. 976
Мистецька палітра Рівненщини 113, 368
Михайлов О. 1069
Михайлу Макаруку на фасаді Мильчанської середньої школи відкрили меморіальну дошку 666
Михайлюк Б. 136
Михайлюк Г. 618
Михальчук Р. 779, 833, 835, 842
Мичка С. 629
Мізерний А. 112, 233, 259, 283, 296, 309, 343, , 364, 386–388, 619, 722, 723, 802, 1019, 1020, 1026, 1079, 1083, 1084, 1089, 1090, 1149, 1151
Мініч С. 268, 795
Місто дивної доли. Рівне очима хроністів та письменників 110, 234, 273, 297, 340, 365
Млин Є. 383, 981
Мойсеєць В. 935
Молчанов О. П. 63, 93, 105
Монаєнков В. (Манаєнков) 971, 986, 1129
Монумент безсмертю 1158
Монумент землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 857
Монумент на братській могилі воїнів-визволителів 704
Монумент односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1050
Монумент односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1070

Монумент Слави 865, 962
Мороз В. 345, 851
Мочерняк І. 1039

Н

На Дубенському меморіалі відкрили пам'ятник Герою Радянського Союзу Миколі Зайцеву 178
Навіки в пам'яті народній 51
Нагорна І. 246, 329, 623, 1164
Найстаріша – Дубровиця 709
Намозов О. 882, 889, 902, 941
Нариси історії Ровенської обласної партійної організації 21, 765
Настіна В. 37
Національний пантеон «Козацькі могили» 1087
Несенюк М. 70
Нечипоренко О. 252
Никончук О. 907, 933
Нифонт, ієромонах 803
Ничипорук І. 1068
Нікітіна Н. О. 412
Ніколіна С. 811, 815
Нікольченко З. 1016
Ніла Хасевича вшанували дошками 265
Ніхто не забутий, ніщо не забуте 915
Ніхто не забутий, ніщо не забуте! 1111
Нова зустріч з поетом 631
Новак С. 659
Новини краєзнавчої літератури 53
Новосілецький А. Л. 1023
Нонка М. 1132

О

Обарчук А. 1156
Обелиск газете 741
Обеліск на честь героїв 999
Обеліск Слави 453, 1001
Обеліск Слави полеглим в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками 1118
Обеліск у Турковичах 699
Одвічні джерела. Острогу – 900 56, 995
Окрушко Т. 774
Оласюк Н. 160
Олексів О. 703

Омелянчук І. 398, 540, 796, 844
Омельчук Г. 895
Омельчук І. 855, 1130, 1131
Онищук В. 977
Онищук Г. 926
Оновлювачам землі 931
Опанасюк В. 910
Остапчук А. 656
Острожець на сторінках історії 976
Охрана памятников истории и культуры 4

П

Павленко Г. 693
Павленко Р. 457, 458
Павлів І. 1015
Павловський А. 856
Павлюк В. 472
Павлюк Г. 547, 728
Пам'яті вчителя і колеги 384
Пам'яті героїв 925
Пам'яті Симона Петлюри 129
Пам'яті шахового композитора 632
Пам'ятний знак на честь Різдва Христового 937
Пам'ятник будували всім миром 531
Пам'ятник ветерану двох воєн 1058
Пам'ятник воїнам-визволителям і односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1124
Пам'ятник воїнам-землякам 1166
Пам'ятник воїнам-землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1065
Пам'ятник воїнам-односельчанам 1143
Пам'ятник воїнам-односельчанам, полеглим на фронтах Великої Вітчизняної війни 535
Пам'ятник землякам, полеглим в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками 830
Пам'ятник землякам, полеглим під час Великої Вітчизняної війни 478
Пам'ятник землякам, які віддали життя за свободу і незалежність Батьківщини 988
Пам'ятник землякам, які загинули в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками 555
Пам'ятник землякам, які загинули в боротьбі з фашизмом 692
Пам'ятник землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 550, 577, 954, 1041, 1042, 1241

Пам'ятник землякам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 515, 533, 866, 1071
 Пам'ятник Кобзареві у Млинові 947
 Пам'ятник М. І. Кузнецову в Ровно 210
 Пам'ятник на кладовищі радянських воїнів 1000
 Пам'ятник на могилі радянських воїнів 868
 Пам'ятник Нілу Хасевичу перенесли на бульвар Директорії 238
 Пам'ятник односельцям 485
 Пам'ятник односельчанам, полеглим на фронтах Великої Вітчизняної війни 562
 Пам'ятник односельчанам, полеглим у роки Великої Вітчизняної війни 1103, 1113, 1140
 Пам'ятник односельчанам та воїнам, які загинули під час визволення села від німецько-фашистських загарбників 573
 Пам'ятник односельчанам, які загинули в боротьбі з фашизмом 512, 544
 Пам'ятник односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 525, 785, 831, 867, 897, 987, 1242
 Пам'ятник односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 874, 1100, 1173
 Пам'ятник Олеко Дундичу 96
 Пам'ятник підкорювачам Поліської цілини 1180
 Пам'ятник радянським воїнам 1056, 1142
 Пам'ятник радянським воїнам і односельчанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1051
 Пам'ятник Слави 1125
 Пам'ятник спудею спорудили в Острозі 1022
 Пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку 620
 Пам'ятник Т. Г. Шевченку 500
 Пам'ятник трактористові Петру Ходневичу 748
 Пам'ятник трудової слави трактор «Універсал» 826
 Пам'ятник учасникам Дубровицького повстання 1918–1919 рр. 712
 Пам'ятники 587, 608
 Пам'ятники архітектури міста 1192
 Пам'ятники героям 30
 Пам'ятники і монументи України, 1811–1982 98, 214
 Пам'ятники історії і культури Рівненської області 55
 Пам'ятники історії і культури Ровенської області 54, 586
 Пам'ятники історії і культури Української ССР 17
 Пам'ятники революції на Україні 94
 Пам'ять 140, 1063, 1098
 Память глазами молодых 164
 Пам'ять не руйнується 978
 Пам'ять про воїнів-афганців увічнилася пам'ятником 945
 Пам'ять роду 315
 Пам'ять століть: Магдебурзькому праву Дубна 500 років 58, 589

Панасевич С. 1231
Парк культури і відпочинку ім. Т. Г. Шевченка 350
Парфенюк В. 1106, 1108, 1112
Пархалевич В. 914
Пасека І. 493
Пасюк І. 84
Патока В. 52
Пахнюк Ф. 1176, 1182
Пацула Й. 218
Пащук І. Г. (Пащук И.) 18, 85, 102, 108, 116, 122, 123, 127, 128, 131, 133, 172, 186, 188, 190, 192, 199, 204, 206, 229, 243, 244, 254, 256, 262, 267, 270, 272, 278, 281, 291, 308, 312, 331, 345, 347, 348, 360, 372, 375, 376, 378, 380, 385, 389, 390, 394, 397, 406, 409, 410, 413, 417, 419, 421, 429, 435, 436, 438, 440, 443, 447, 452, 504, 717, 780, 821, 852, 1107, 1119, 1120, 1148, 1161, 1219
Пересопницьке Євангеліє 60
Перець С. 763
Перший в районі пам'ятник матері 697
Петренко А. 1168, 1175, 1187
Петренчук Г. 876
Петро Подолець 46
Пилипей А. 528
Пишняк Л. 735
Підлипний М. 689
Пінчук М. 1239, 1243, 1245
Піяр Т. 1101
Площа театральна 337
Плужник І. 260
Плужняк Г. 80, 1232
Повертається після довгої розлуки 677
Повстанський рух отамана Тараса Бульби-Боровця 483
Погонська В. 205, 289
Погруддя героїні-землячці Кишині Хомич 731
Подвиг народа. Пам'ятники Великой Отечественной войны, 1941–1945 гг.
213
Подвигами овіяні народні месники 740
Подобрій Н. 580
Поклик душі 261
Поліщук О. 944, 952
Поліщук Ф. 595, 958
Поліщук Я. 31, 32, 67
Полянська О. 392, 404
Полянський К. 649
Польова Л. 1078
Польова П. 499, 617
Пономаренко А. 628

Пономарьова Т. О. 428

Попенко В. 706, 734

Поровчук В. 788

Пославська М. 142

Постанова бюро обкому Компартії України та обласного виконкому про увічнення пам'яті учасників боїв за звільнення м. Ровно та області від німецько-фашистських загарбників, 28 січня 1969 р. 135

Похилюк А. 67, 130

Почесні громадяни міста Рівного 61

Прилуцький В. 1102

Пришляк В. 1087

Прищепа Б. А. 16, 28, 81, 103, 109, 117, 134, 173, 230, 266, 339, 346, 349, 361, 430, 467, 482, 513, 621, 642, 646, 673, 680, 685, 721, 770, 778, 782, 801, 812, 817, 819, 822, 823, 832, 930, 939, 1018, 1025, 1046, 1088, 1116, 1150, 1163, 1225

Прищепа О. П. 16, 28, 81, 103, 109, 117, 134, 173, 230, 266, 290, 292, 339, 349, 430, 467, 482, 513, 621, 642, 646, 673, 680, 685, 721, 770, 778, 782, 801, 812, 817, 819, 822, 823, 832, 930, 939, 1018, 1025, 1046, 1088, 1116, 1150, 1163, 1225

Про відкриття меморіальної дошки з барельєфом В. Г. Короленка на будинку колишньої гімназії, нині обласного краєзнавчого музею 427

Про занесення пам'яток історії, монументального мистецтва та археології національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України : Постанова Кабінету Міністрів України 3

Про спорудження пам'ятників на честь героїчного подвигу радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. 180

Про охорону культурної спадщини : Закон України 2

Проект монумента борцям за волю і незалежність України 604

Прокопчук В. 432

Прокопчук О. 985

Прохоров. І. 119

Пшенична Л. 674

Пшеничний М. 615, 635

Р

Равчук Г. Р. 1004, 1028, 1029

Радянська Ровенщина, 1939–1959 6

Раєвський М. 992

Рачок П. 454

Ребрик О. 657, 694, 805

Ремезюк В. 733

Ременяка О. 324а

Рибенко Л. 110, 234, 273, 297, 340, 839

Ричко В. 423

Рівне прикрасять ще два пам'ятники 226

Рівненська святиня 285

Рівненський район 1154
Рівненщина : фотоальбом 619, 722, 1019, 1084, 1149
Рівнянам показали проекти пам'ятників Т. Бульбі-Боровцю 203
Ровенщина : фотоальбом 12
Ровно 65
Ровно : фотоальбом 71–73
Ровно 700 років, 1283–1983 62
Рожко В. 1087
Рожко Н. 726
Розанович А. 726
Розгон С. 506
Ромейчук М. 316, 393
Рудковська Т. 952 а.
Русин П. 871

С

Савич А. 579
Савчук К. 1054
Савчук П. 581
Садовник А. 1055
Самчук Н. 534
Саньковський І. 336
Сарненський район 1194, 1216
Сарненщина : туристична схема 1189
Сафір Ю. 864
Сафоник Ф. 523
Саюк Ю. 622а
Свешніков І. 1079, 1083, 1090
Семигіна Т. 1115
Сенчук А. 862
Сербін Г. 16, 19, 64, 66, 81, 411, 669, 739, 809, 1017, 1044
Сергієчко Л. І. 565
Символ ратного подвигу 597
Сингаївський В. 879
Синиця І. 670
Синюк С. 753
Сирота І. 69, 86, 104, 174, 179, 184, 193, 198, 207, 221, 293, 325, 338, 362
Сиротюк А. 869
Скальський А. 26а, 754а.
Сквер і пам'ятник княгині Марії Рівненській (Несвицькій) 326
Скрипаль Н. 998
Славою овіяні 23, 530, 810, 1077, 1104, 1191, 1238
Слободзян О. 1213
Смолій В. 1085

Смолярчук Г. 775
Сніжна О. 769
Снісаренко С. 298
Советский Союз 11
Соколович М. 307
Солдатюк М. 674
Солнцева Т. 470, 1214
Сосюк В. 1221, 1222
Станкевич Т. 448
Станько Л. 979
Стельмащук С. 38
Степаненко М. 572
Степанишин Б. 353
Степанишин С. 228, 317, 359, 509
Степанов Л. С. 710
Степанюк М. 564
Степовий М. 961
Стеценко Л. 679
Стецьків М. 313
Стецюк М. 629
Стешенко О. Л. 24, 100, 713, 714, 1181
Столярчук Б. 41–48, 48–а, 446
Стригун М. 755
Стрижак О. 702
Стрихарчук Р. 675
Стучинська Р. Д. 51
Супрун А. 1006, 1035
Суріков С. 519
Сутула Л. 1030

Т

Табаків С. 301, 797
Тарас Дмитрович Боровець 468
Тарасу Бульбі-Боровцю присвячено 480
Тарасюк В. 982
Тарасюк Д. 538, 539
Тененбаум А. 566
Терешко М. 756
Терещук В. 1185
Тетенева Т. 514, 524
Тимошук Н. П. 54, 56, 586, 995
Тихонів О. 439
Тишкевич Р. 1193, 1204, 1209, 1210, 1215
Тищенко К. 195

Тищенко О. 161, 302, 321, 322, 799
Тільки в українській пісні кожне слово гоїть 405
Ткач І. О. 1004, 1029
Ткачук С. 1047, 1075
Тополевський Л. 816
Топоровський О. 569
Тренер продовжує жити в пам'яті 418
Тронько П. Т. 25
Трофанюк В. 165
Трофімчук Б. 827
Трохимчук І. 554
Трудом примножимо ратну славу 848
Тубіна С. 471, 834
Туз В. 451
Тумановський О. 132, 927
Туристскими маршрутами України 14
Тюрін Ю. 35
Тюфяков И. Н. 216

У

У [Дубенському] районі вшанували пам'ять земляка – Бориса Возницького 660
У день пам'яті скорботи 303
У Дубні встановили пам'ятник жабі 614
У Дубні встановлять пам'ятники монаху Іову Почаївському й Тарасу Шевченку 592
У Здолбунові відкрили пам'ятник Степану Бандері 764
У знак пам'яті 1230
У Квітневому відкрили меморіальну дошку Борису Возницькому 661
У пам'яті народній 182
У Пляшівській школі відкрито та освячено меморіальну дошку Івану Богуну 1094
У Рівному відкрили пам'ятну дошку Хариті Кононенко 247
У Рівному відкрито пам'ятну дошку Роману Шухевичу 269
У Старожукові постав пам'ятник усім полеглим на війні односельчанам 1159
Увічнення подвигу 144
Улас Самчук: «Волинь» – моє вірую й сповідаю... 57
Ундір О. 1031
Уніч В. 911
Усар М. 528

Ф

Федас В. 875
Федас С. 328, 541
Федоришин М. 1147, 1152, 1162
Федоровський М. 1227
Федчук П. 474
Фейштер Д. 861
Фоменко М. 227
Форманчук О. 529, 545
Франчук В. 863
Фурс М. 248

Х

Ханаков М. 1099
Харват О. 74, 91, 111, 175, 231, 274, 279, 282, 294, 295, 327, 341, 342, 352, 363, 758, 768, 771, 783, 820, 824, 1156
Харкава Н. 798
Хасевич Н. 1164
Хитрий Ч. 148, 155, 189, 194, 245, 542, 594, 622, 636, 647, 1188
Хомич Д. 878
Хромов Г. 424
Худик В. 963
Хука О. 120
Хутка Є. 507

Ц

Цецик П. 582
Цимбалюк Є. 146, 249, 323, 571, 591, 602, 607, 627, 629, 638, 640, 658, 662, 683, 684, 695, 760, 946, 949, 951, 953, 955, 968, 1059
Цокота В. 494, 966

Ч

Черненко О. 828
Чернець В. 505
Черняк І. 543
Чехи на Волині 162
Чміль Г. 700
Човпило Л. 1135
Чумаков С. 1007, 1023–1026

Ш

Шана герою 1207
Шахрай О. 236
Швед О. 1003
Шевченко Григорій Макарович 157
Шевченкові верстви 351, 366, 370, 373, 374
Шевчук Е. 630
Шевчук С. 237
Шенгера Г. Й. 425
Шепітько Е. 138, 191, 1229
Шершень М. 277
Шесталюк Ю. 625, 641
Шилан Є. П. 332, 845
Шклярук В. 459
Шляхами комсомольської слави 15, 75, 749, 766, 973, 1122
Шморгун Є. 137, 351, 366, 370, 373, 374, 434, 720, 888, 1153, 1157
Шолудько М. 37
Шостюк Г. 1013
Шпаковатий М. 1085
Шпизель Р. 996
Щупак Ю. 150, 583

Я

Ягнич Р. 894
Як Кавалерідзе пам'ятник для Дубна робив 624
Як на Рівненщині пошановували пам'ять Олега Ольжича 253
Як у Млинові лаврами і тернами увінчували Кобзаря 948
Якименко В. 220
Якимович М. 800
Яковенко П. 1233, 1244
Яковчук П. 596, 599, 600, 603, 698
Янишин К. 934
Янко Д. Г. 98, 99, 214, 217
Яноші В. 588, 590, 605, 849
Янчук Н. 559
Ярмолюк Н. 466, 486, 488, 490, 498
Яцуга Г. 726
Ящук В. 1057, 1061, 1067

**Алфавітний покажчик
авторів пам'ятників, пам'ятних знаків та меморіальних дошок
(скульпторів, архітекторів, художників)**

А

Абеков А. 1194, 1200–1205
Антикуз А. 452 а
Антонюк С. П. 925, 935
Архіпов В. 1021, 1022
Архіпова О. 1021, 1022

Б

Барвицький Л. 67, 87–91
Бачук В. 715–717
Безюк Л. Л. 67, 92–104, 691, 719, 730, 734, 874, 954, 961, 980, 986, 988, 989, 1028–1033, 1053, 1113, 1137
Беленюк П. І. 512, 518, 521, 947–949, 964–967, 978
Бичковський В. 280–283
Бондарець О. С. 386–390
Бриж Т. 720–723
Буняк Ф. Г. 904

В

Василенко М. Б. 608, 609, 649, 652
Вінайкін В. П. 67, 149, 180–184, 208–221
Войтович В. 1160–1165
Вронський М. 40, 67, 70, 344–347

Г

Герасименко В. М. 67, 92–104, 166–175, 350–352
Глем'язь П. 235–238
Глущик В. 899
Гнатюк С. 419–421
Гнездилов В. Г. 67, 208–221
Гурмак В. 1126–1131

Д

Данилов О. Є. 41, 774, 819–820
Дашевська О. 500–504
Джабраїлов В. 271–274

Дибус І. І. 756
Дідковський В. С. 29, 120–123, 386–389, 436, 733
Довгаль Н. І. 1177–1181
Довжаниця В. 900
Довженко І. П. 522, 1183, 1186
Довженко Т. 604
Долганський М. Я. 67, 149, 176–179, 583, 747–750, 848
Драль В. Ф. 687, 710–714

Є

Євтушенко О. В. 29, 42, 67, 114–117, 119, 424–430, 821, 822

З

Загайкевич С. 604
Зажицький А. 651
Зайцев К. М. 530, 554
Закревський Л. Ю. 67, 222–224, 244, 245, 271–279, 284–298, 314–317, 391–394, 441–443, 479–483, 839

Й

Йориш М. М. 43, 205–207, 823, 824, 848

К

Кавалерідзе І. 624
Калашнік С. І. 932
Карачинський О. 604
Карєва М. М. 492, 524, 583
Ковальчук В. Ф. 226–234, 257–262, 310–313, 332–343, 353–368
Козерацький Ю. 605–607
Козлишин М. П. 519, 780, 985, 1102, 1107, 1108, 1118, 1119, 1124, 1145
Козяр Д. А. 648
Колесников Ю. П. 67, 222–224
Колосов В. 437, 438
Комаровський В. І. 586, 598–603
Король М. 332
Крвавич Д. П. 1043–1046
Кудінова Н. Г. 1241
Кундель М. Г. 225
Куш А. 1084–1090

Л

Лелях С. 854, 855

Лебедев О. І. 580, 755, 756, 765–768, 785, 830, 897, 898, 987, 1050, 1064, 1071

Литвин К. 60, 1147–1157

Ляшко І. І. 962

М

Макарчук Б. 963

Марчишин М. С. 265, 912, 913

Мелешко М. 1007

Мельничук І. 40, 67, 70, 344–347

Мельничук Т. 226–234, 353–368, 604, 1027

Мельничук Ф. Ф. 724

Мисько Є. 353–368

Мороз С. М. 586, 598–603

Морозов В. І. 731, 732

Мосійчук Л. 652

Москальцов Ю. 67, 149, 180–184

Н

Надорожнян П. С. 1057

Нестерук В. В. 492

О

Островерх М. В. 149, 190–194

П

Пашков В. Ф. 663, 681, 693, 733, 984

Петухов В. М. 44, 250–256, 280–283, 479–483, 1205, 1209

Пилипчук В. Ф. 1118, 1124

Пилипчук Я. 963

Пироженко О. 166–175

Плихівський В. 1103

Подолець П. 45, 46, 106–113, 353–368, 604, 1027

Присяжнюк Н. 1016–1020

Пронів Є. А. 1197–1199

Р

Ричков Б. 67, 149, 166–175, 185, 186, 511, 561, 650, 668–674, 679, 680, 687, 707, 710–714, 877, 922, 926, 947–949, 1065

Рогальчук В. П. 856
Румак І. Ф. 1049, 1051
Руцький Я. В. 1195

С

Сапига В. 1113, 1142, 1167
Сидоров К. А. 586, 595–597
Ситников В. 43, 205–207
Сівак М. 18, 44, 47, 280–283, 304–309, 399–406, 950–952
Скоблiков О. П. 586, 595–597, 615–622а
Сніцеров А. 650, 659, 668–674
Стасюк В. 46, 48, 106–113, 200–203, 284–298, 353–368
Столбов О. 651, 675, 686
Стукалов О. 650, 668–674

Т

Терехова Т. В. 1194, 1205, 1210
Тимощук В. 1223
Тимчак М. 637–642, 645–647, 981–982
Ткачук В. 200–203, 604
Ткачук О. 280–283
Трофимчук О. К. 923

Ф

Фарина М. Л. 67, 149, 176–179, 500–504

Х

Харват Б. І. 1041, 1047

Ц

Царинник С. 67, 149, 185, 186

Ч

Чабак М. 318–327
Чумаков С. 1006, 1007, 1023–1026

Ш

Шамшура Л. 67, 149, 185, 186

Шаповал І. П. 67, 208–221

Шолудько В. 46, 106–113, 226–234, 257–262, 318–327, 332–343, 604, 761–764, 769–771, 1027

Шолудько М. 604

Шульман Г. М. 67, 149, 150–153, 240–243, 350–352, 494, 663, 681, 693, 974, 1067, 1096, 1097, 1123, 1140, 1141, 1144, 1158, 1206–1208

Щ

Щербина Г.А. 586, 595–597

Я

Ярош 1234

**Іменний покажчик осіб,
яким присвячені пам'ятники, пам'ятні знаки
та меморіальні дошки**

А

Абрамов П. 195–199
Андрєєв О. 1014, 1015
Андрошук А. 657, 658
Андрухов П. З. 18, 1034, 1035
Антоній, ігумен 804
Антонов А. І. 1003

Б

Баженов С. М. 378
Бандера С. 376, 761–764
Башта І. О. 384, 385
Бегма В. А. 143
Безценний В. М. 953
Березюк-Волошин Р. П. 678
Бичковський В. 280–283
Біляшівський М. Ф. 386–390
Бланко А. Р. 1174, 1175
Богачук О. Т. 18, 391–394
Богомолов М. М. 67, 87–91
Богун І. 1093, 1094
Боденчук І. В. 1109
Боровий Є. М. 395–397
Бородавка Г. 1237
Бречко В. А. 1098
Брусилов О. 82, 86
Бугорська Л. 473
Будьонний С. М. 627
Бульба-Боровець Т. 47, 200–204, 460–468, 479–483
Бухало В. 840
Бухович М. П. 469

В

Велінець М. 1222
Веремчук О. В. 378
Висоцька О. Г. 845
Висоцька П. 1237
Возницький Б. Г. 659–662

Волошин Р. П. 678
Ворошилов К. Є. 627

Г

Гайдук В. І. 398
Голіков О. 195–199
Гольшанська У. 709
Гольшанська-Заславська А.-П. 709
Грабоус В. О. 376
Граховський С. І. 751–753
Гречихін В. 593
Гржибовська А. 628
Грицай А. Ю. 18, 399–406
Грушевський М. С. 1192, 1224, 1225
Губенков І. 1005
Губеня Я. 1221
Гунтик Г. 474, 477

Д

Дем'янчук Г. С. 407–413
Дем'янчук С. Я. 414–417
Дмітрієв П. П. 418
Довгер К. Є. 1229
Драгоманов М. П. 419–421
Дральов В. В. 1104
Дрозд С. П. 841
Дубинецький М. А. 1098
Дубов М. 520
Дундич О. 67, 92–104, 105
Дятлов О. П. 548

Е

Едельс С. 996

Є

Євгейчук В. 1222
Євчук С. Т. 561
Єленець С. 150–153

З

Завранчук О. В. 378
Зайцев М. 178
Залого Г. 1219
Зоф В. І. 571

І

Іванов І. І. 586, 598–603
Іванчук Т. 473
Івахів В. 896

Й

Йоасаф (митрополит) 1082, 1083

К

Калнишевський П. І. 376
Карп'юк А. Я. 530
Кіквідзе В. С. 124–128
Кірпа Г. М. 422, 423
Клячківський Д. (Савур Клим) 226–234, 939
Ковальський Ю. 896
Ковтун А. М. 489
Коломиєць А. 639–642, 664, 665
Коновалець Є. М. 772, 773
Кононенко Х. 246–249
Короленко В. Г. 18, 42, 424–430
Корольова Г. В. 43, 205–207
Коршаков О. 431, 432
Косач Л. П. 836
Костомаров М. І. 376
Котієвський С. 150–153
Кравцов Л. П. 433–435
Кравчук Л. М. 376
Красильников В. І. 378
Крисяк А. 1245
Кузнецов М. І. 67, 208–221, 686, 1233
Куліш-Зіньків Л. 1240
Кухарчук В. Ф. 629, 630

Л

Лайош Г. 1169
Левкович А. М. 631, 632
Левчук К. 969
Левчук М. Г. 933, 934
Леончук Г. Й. 506, 507
Лесик Г. М. 981, 982
Лимич рід 314–317
Лисенко М. В. 386–389, 436
Литвинчук І. («Дубовий») 575, 576
Лісовська Л. І. 376

М

Маєвський І. М. 1036, 1037
Мазепа І. С. 633
Макаров О. Г. 437, 438
Макарук М. Я. 634, 635, 666
Максись М. 809, 810
Маліщук А. М. 676
Мальчевський А. 636
Малюжинський М. 828
Мануїльський Д. З. 1003
Марциновський С. І. 851, 852
Медведєв Д. М. 67, 222–225, 1206–1208
Микола II 537
Миколук О. 1101
Миланець С. 1222
Мінчук С. 1222

Н

Назарук І. Ю. 470, 471
Наливайко С. 1114–1116
Несвицька (Рівненська) М. 318–327
Ніколайчук Г. О. 378
Новак Т. 240–243
Носаль І. М. 330, 331, 637, 638
Носаль М. А. 328, 329, 637, 638

О

Олійник А. Л. 920, 921
Ольжич (Кандиба) О. О. 18, 44, 250–256

Орлик П. С. 633
«Остап» («Мелентій») 576
Островський М. О. 18, 1043–1046
Острозький К. 1023–1026, 1027
Острозькі князі 1023–1027

П

Павло (диякон) 1082, 1083
Павлюченко І. В. 376
Панасюк М. 974
Пархута Ф. К. 1074
Патолічев С. М. 650, 668–674
Переґійняк Г. 508, 509
Пересопницьке Євангеліє 18
Петлюра С. В. 41, 45, 46, 48, 106–113, 129–131, 772, 773
Петрикова О. І. 439, 440
Плютинський В. А. 1126–1131
Поліщук В. М. 43, 441–443, 574
Попенко В. П. 715–717
Приходько М. Т. 765–768
Прищепа Г. 834, 835

Р

Рикун В. П. 585
Рівненська (Несвицька) М. 318–327

С

Савур К. (Клячківський Д.) 226–234, 939
Салькова А. П. 829
Самолук М. М. 378
Самчук У. 18, 41, 332–343, 639–642, 677, 769–771, 819, 820
Сацюк О. 639–642
Свешніков І. К. 18, 643, 1091, 1092
Седик П. 1077
Сергієнко Н. 1237
Скальський С. 644
Скрипник С. І. 376
Смотрицький М. 18, 42, 821, 822
Снятецький С. 896
Спаська Л. І. 1038, 1039
Сталін Й. 70, 146
Степановський Ю. 694, 695

Стеценко В. П. 1062, 1063
Стрепков С. В. 378
Струменський В. М. 444, 445
Струтинська М. 150–153
Ступницький Л. В. 813–818

Т

Теліга О. І. 18, 257–262, 339
Тен Борис (Хомичевський М. В.) 43, 823, 824
Терехова Р. 850
Тихончук О. П. 1058
Ткач К. А. 1232
Ткачук О. С. 376
Тютюнник В. Н. 67, 114–117, 132–134

У

Українка Леся 836, 990
Ульянов В. (Ленін) 40, 67, 70, 344–347, 568, 994
УПА, воїнам 39

Ф

Фалко П. О. 852
Федоренко М. 1005
Франко І. Я. 18, 780, 1107, 1108, 1119
Фролов О. Ф. 691

Х

Хасевич Н. А. 235–238, 263–267, 890, 912, 1160–1165
Хмельницький Б. 41, 67, 348, 349, 684, 782, 783, 832, 1078, 1079
Ходневич П. І. 748, 750
Хомич К. 731, 732
Хомичевський М. В. (Тен Б.) 43, 823, 824

Ц

Цехміструк Ю. А. 446, 447

Ч

Чабак М. 318–327

Чацький Т. 18, 645–647
Червоній В. М. 448
Черняк Т. В. 29, 118
Четвертний М. О. 1096
Чорновіл В. М. 449–452, 853
Чубай Г. П. 1073
Чуйковський Г. М. («Юрко») 578, 579

Ш

Шакура М. 545
Шевченко Г. М. 67, 149, 156–158
Шевченко Т. Г. 18, 26, 26а, 31, 43, 45, 46, 48, 67, 70, 350–375, 367а, 367б, 452а, 452 б, 500–504, 556, 557, 586, 592, 615–624, 650, 679, 680, 691, 709, 720–723, 754а, 787, 827, 843, 844, 883–889, 917, 947–952, 952а, 1028–1033, 1082, 1083, 1192, 1205, 1214–1216, 1234
Шпудейко О. В. 378
Шухевич Р. Й. 268–270

Щ

Щанкін О. П. 707

Ю

Юніцин М. 975
Юрчик П. 1146

Я

Якобчук В. 969

**Список
переглянутих і розписаних періодичних видань**

Б	З
Будівник комунізму (Сарни)	Замкова гора (Острог)
В	Замок (Дубно)
VIP (Very important person) (ж)	Зміна (Рівне)
Визвольний шлях (ж)	Зоря (Млинів)
Вільне слово	Зоря комунізму (Острог)
Вісник Дубенщини	К
Вісник Демидівщини	Клеванський тракт
Вісті Кореччини	Костопіль-Центр
Вісті Рівненщини	Культура і життя
Віче Костопільщини	Л
Вічеве слово (Костопіль)	Ленінська зоря (Володимирець)
Воляння з Волині	Ленінським шляхом (Березне)
Волинські відомості	Літопис Заходу
Волинь	М
Володимирецький вісник	Медичний вісник
Г	Місто (Острог)
Гомін (Млинів)	Молодь України
Горинь	Н
Д	Надслучанський вісник (Березне)
Демократична Рівненщина	Народна газета
10 канал	Наша справа
Дзвін	Наше дзеркало (Дубно)
Дзеркало Здолбунівщини	Нова Волинь
Дзеркало плюс (Дубно)	Нове життя (Здолбунів)
Діалог	Новини Рокитнівщини
Друг читача	О
Дубровицький вісник	Ого
Духовна нива	
Ж	
Життя і слово (Острог)	
Жовтневі зорі (Корець)	

П

Пам'ятники України
Панорама
Полісся (Зарічне)
Поліський маяк (Дубровиця)
Правда
Правда України
Прапор перемоги (Червоноармійськ-Радивилів)
Провінційка
Провінційна газета
Провінційне Ого
Промінь (Рівне)

Р

Рабочая газета
Радивилів Post
Радянське життя (Гоща)
Радянське Полісся (Зарічне)
Рівне
Рівне вечірнє
Рівне Експрес
Рівне-Ракурс
Рівне Час
Рівненська газета
Рівненська правда
Рівненський діалог
Рівненський кооператор
Рівненський регіон
Робітнича газета
Рідний край (Гоща)
Рокитнівщина

С

Сарненські новини
Сім днів
Скриня (Дубно)
Слово і час
Слово правди (Рівнен. р-н)
Советский патриот
Социалистическая индустрия
Строительство и архитектура (ж)

Т

Текстильник
Техника молодежи (ж)

У

Урядовий кур'єр
Україна (ж)

Ч

Червона зірка (Дубно)
Червоний прапор
Червоний промінь (Костопіль)

Ш

Шлях до комунізму (Рокитне)
Шлях Ілліча (Здолбунів)

ЗМІСТ

КОЖАН Н. М., МАЛИШЕВА Л. М. ВІД УКЛАДАЧІВ	3
ПРИЩЕПА О. П. ВСТУПНА СТАТТЯ	6
ВАСИЛЬЄВА І. ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ РІВНЕНЩИНИ: ВИВЧЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ	8
ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ	10
ЗАГАЛЬНІ ПРАЦІ ПРО ПАМ'ЯТНИКИ НА РІВНЕНЩИНІ	10
ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ	15
м. Рівне	15
м. Кузнецовськ	58
ПАМ'ЯТНИКИ, ПАМ'ЯТНІ ЗНАКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ РАЙОНІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	60
Березнівський район	60
Володимирецький район	63
Гощанський район	67
Демидівський район	71
Дубенський район	73
Дубровицький район	87
Зарічненський район	91
Здолбунівський район	93
Корецький район	105
Костопільський район	107
Млинівський район	115
Острозький район	121
Радивилівський район	128
Рівненський район	134
Рокитнівський район	141
Сарненський район	143
ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ	150
Алфавітний покажчик авторів і назв книг та інших матеріалів	150
Алфавітний покажчик авторів пам'ятників, пам'ятних знаків та меморіальних дошок (скульпторів, архітекторів, художників)	170
Іменний покажчик осіб, яким присвячені пам'ятники, пам'ятні знаки та меморіальні дошки	175
Список переглянутих і розписаних періодичних видань	182

Наукове видання
Інформаційне видання

УДК 016:94(477.8)
ББК 91.9:63.3(4 Укр–4 Рів)
П 159

Пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки Рівненської області : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Л. М. Малишева, Н. М. Кожан ; наук. ред.: О. Л. Промська, О. П. Прищепа ; ред.: З. М. Тирак, Л. Г. Сахнюк ; відп. за вип.: В. П. Ярощук. – Рівне : Волин. обереги, 2015. – 186 с.

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик присвячений пам'ятникам, пам'ятним знакам, меморіальним дошкам Рівненської області.

У пропонованому виданні з найбільшою повнотою відображені відомості про документи, опубліковані з 1950-х рр. і до теперішнього часу. Вміщено інформацію про пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та анотаційні дошки, розміщені у населених пунктах відповідно до сучасного адміністративно-територіального поділу Рівненської області.

Покажчик адресований історикам, краєзнавцям, журналістам, викладачам, студентам гуманітарних вузів, всім, хто цікавиться історією краю, літературним та суспільним життям в історичній ретроспективі.

Укладачі:

Л. М. Малишева, головний бібліотекар відділу акумуляції краєзнавчих документів та бібліографії Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки;

Н. М. Кожан, завідувач відділом акумуляції краєзнавчих документів та бібліографії Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

Відповідальний за випуск:

В. П. Ярощук, директор Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки, кандидат історичних наук, заслужений працівник культури.

Наукові редактори:

О. Л. Промська, заступник директора з наукової роботи та автоматизації Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки, кандидат історичних наук;

О. П. Прищепа, доцент кафедри історії України Рівненського державного гуманітарного університету, кандидат історичних наук.

Редактори:

З. М. Тирак, завідувач відділом редакційно-видавничої роботи Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки;

Л. Г. Сахнюк, бібліотекар відділу редакційно-видавничої роботи Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

Підписано до друку 15.06.2014 р. Формат 60x84 1/16.

Папір офсетний. Гарнітура "Times". Друк офсет.

Ум. друк. арк. 10,58. Наклад 100 пр. Зам. 29.

Видавництво "Волинські обереги".

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;

e-mail: oberegi@mail15.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи

ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано в друкарні видавництва "Волинські обереги".

